

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

SLOVENECE

Praznik zedinjenja 1932

Belgrad

Kralj Aleksander I.

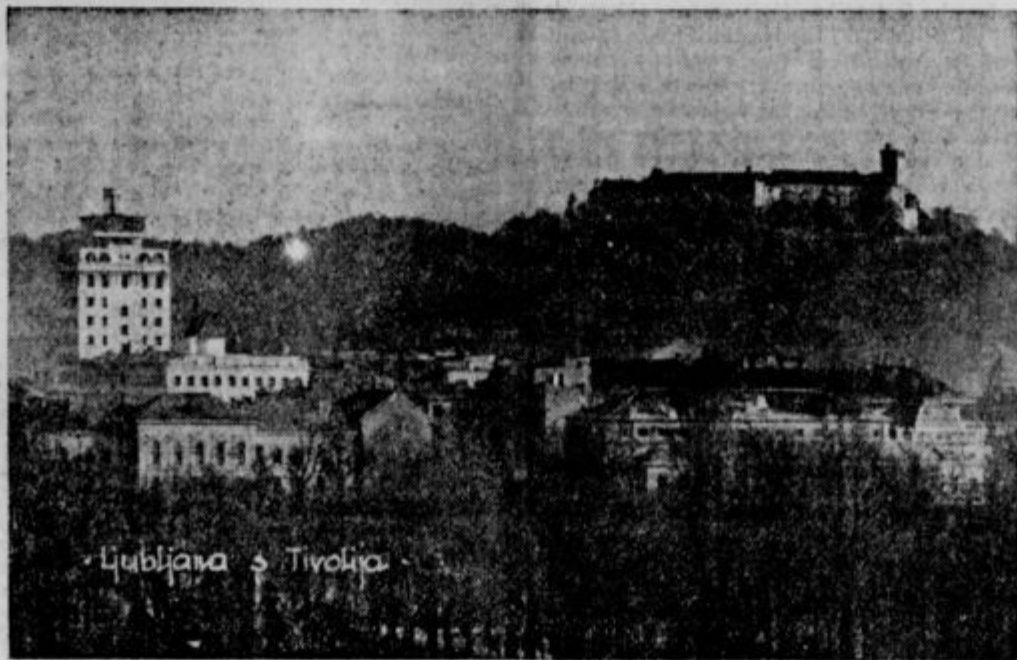

Zagreb

Prvi december je v zgodovini jugoslovanstva to, kar so po stari slovenski navadi, ki ponekod še živi med dobrim slovenskim ljudstvom naših planin, družinski prazniki. Takrat se družinski oče po zaprašenih knjigah ali po porumenelih papirjih skritih na dnu izrezljanih skrinj, da jih položi na javorjevo mizo pod razpelom v kotu, kjer sedi zbrana njegova družina.

Stare knjige, iz katerih govorijo modri možje prošlosti, junaki duha in silne volje, ki so nekdanj, desetletja za nami, branili svetlinje naše vere, zaklade našega jezika in mejnike naše zemlje. Porumeneli papirji, na katere je umirajoči prednik dal zapisati svojo zadnjo voljo, s katero je izročil svojo dušo Bogu, svojo zvestobo do vere, svojo nevasahljivo ljubezen do domovine in svoje borno imetje pa svojim otrokom. Ob čitanju teh knjig in teh testamentov so se začela dvigati naša arca, ker so nas spomnila velikih del prešlih dni, ko je tujčeva peta tepla naš rod in skrunila naša svetišča. Kakor daleč nazaj se spomin pisane besede ali narodnega usnega izročila, tako daleč sledimo tudi tej neugnani zvestobi do vere in želji po svobodi, ki je bodrila in krepila voljo prednikov, dokler niso legli v grob, a ljubezen do svobode predali kot dediščino svojim otrokom. To je tradicija naših slovenskih družin in naše slovenske zgodovine: zvestoba do vere, ljubezen do doma in borba za svobodo.

Prvega decembra, ki je naš jugoslovanski družinski praznik, bomo sledeč temu običaju segli po teh pisanih in nepisanih testamentih naših pradedov, Slovencev, Hrvatov in Srbov ter si bomo ob njih svečili spomine na oporoko, katero v zgodovini jugoslovanskih rodov rodovi prenašajo na rodove.

Ljubljana

Čitačot njihove oporoke, pri Slovencih od Majarjev Ziljskih do Janeza Kreka, pri Hrvatih od Ljudevita Posavskega do Stromaajerja in Račkega, pri Srbih pa od Dušana Silnega do Karadžordžev, bomo povsod in vedno slišali isti refren iz slavnik grobov: ljubite Boga in svoj dom v svobodi! Za to so se borili, za to so se žrtvovali, za to so vse tvegali, za to so krvaveli in umirali, ves njihov ustvarjajoči kulturni napor je bil posvečen obrambi te naše

»skrinje zaveze«, na katero so hoteli, da posije svetlobo solnce.

Naš rod je sprejel to oporoko preega decembra in je prisegel, da jo bo ževal v duhu pradedov, pripravljen na žrtve, ki so jih doprinali oni, na severu ali na jugu, na vzhodu ali na zapadu naše države. In na vsak praznik preega decembra ponavlja to prisego Bogu, domovini in svobodi, kateri se ne bo izneveril zato, ker je sveta kulturna dediščina

naša in ker je osnova, na kateri edino bo cvetelo harmonično družinsko življenje jugoslovanskih rodov, zbranih v skupnem domu.

Težave? Teh se ne bojimo! Zapreke? Pogazili jih bomo! Izdajstva? Mačkvali jih bomo! In tako bo šla oporoka dalje, čista in neoskrunjena, na mlade za nami.

Franjo Neubauer:

Naš ponos

Ponosna naj bo domovina! Saj dom je junških rodov. Vse veke je zibelka bila, pogumnih in zvestih sinov.

Trije so rodovi branili najlepše svetlinje vselej, kot hrasti in skale so stali, naval odbijali od mej.

Če lakomni segal pohlep je, da vzel bi najdražji zaklad, ljubezen vzplameta je v srcih, boril se ob bratu je brat.

Kdor zlato nam krni svobodo in naših pravice mu ni mar, naj ve, da ga dvigne kot listič v ozračje nevolje vihar!

In v čistem ozračju mogočne svobode naj prapor vihrá! Na ljubljene združene zemlje rosi blagoslov naj z nebá!

Katastrofalne posledice ameriške neodjenljivosti

Dve ladji zlata iz Evrope v Ameriko

Vzroki padanja funta

London, 30. nov. Kljub odločni gonji nekaterih listov, kakor so »Daily Ekspres« in »Daily Mail« ter »New Chronicle«, proti plačilu obroka na račun medzavezniških dolgov, ki zapadejo 15. decembra, je tako v političnih kakor v gospodarskih krogih prevladalo mnenje, da je za ugled Velike Britanije mnogo boljše, da kljub silni finančni stiski izvrši svojo obvezo in plača Ameriki ako mogoče ves obrok v zlatu. Dejstvo je, da je že včeraj bilo vkrcanih na parnikih »Majestic« in »Paris« po 1.500.000 funtov sterlingov v zlatih palcih na račun. To je prva pošiljka zlata na račun plačila decembarskega obroka.

Ako bi ne bil funt doživel lansko leto res strašne katastrofe in ako bi ne bil padel prav včeraj na najnižjo točko po 1. 1920, to se pravi, ako bi bil funt obdržal pariteto z dolarjem, bi plačilo decembarskega obroka ne imelo še tako hudih posledic za angleške finance in za angleško gospodarstvo sploh. Anglija bi v tem primeru plačala za decembarski obrok 19 milijonov in 110.000 funtov sterlingov. Radi razvrednotenja funta pa bo morala plačati nič manj kakor 30 milijonov in 137.000 funtov. Še težje se pokaže to finančno breme za Anglijo v drugi luči. L. 1922 n. pr. je angleški izvoz v Združene države znašal 55 milijonov funtov, v lanskem letu pa je padel kar na 17 milijonov funtov. Če je na eni strani funt toliko izgubil na veljavi in je angleški izvoz v Ameriko tako nazadoval, nastaja vprašanje, kako naj si Anglija nabavi potrebne devize za plačilo svojega dolga Ameriki. Tako je razumljivo, da funt zadnje dni neprestano pada in da je včeraj kvotiral napram dolarju 3,14, med tem ko je v času največje nestalnosti v 1. 1920 padel samo na 3,17.

Zaupanje je več kot zlato

Da preživlja Anglija res kritične dneve, je razvidno tudi iz posvetovanj, ki so se vršila pred samim kraljem. Iz Pariza je nenadoma prispel poslanik lord Tyrell, da pouči vladu o stališču Francije o tem vprašanju. Še prej sta bila pri kralju ministrski predsednik MacDonald in finančni minister Chamberlain. Veliko pozornost vzbujajo neustane intervencije družbe glavnega ravnatelja angleške banke Montague Normana pri finančnem

Kakor v sovjetski Rusiji

Turati izključen

Rim, 30. nov. 19. Generalni tajnik fašistične stranke Starace objavlja danes po tiskovnem uradu, da je bil njegov prednik Turati za nedoločen čas suspendiran od pripadnosti k stranki. V utemeljevanju se navaja, da je Turati v nekaterih svojih privatnih pismih, ki so se pozneje objavila, rabil neprimerne izraze, ki so predvsem nedopustni za

ministru in ministrskemu predsedniku. Guverner je mnenja, da mora Anglija na vsak način plačati obrok, ako Amerika to zahteva, ker bi sicer njen kredit v svetu trpel nepopravljivo škodo.

Glede druge note, ki je bila to noč poslana v Washington po radiu in ki jo je danes izročil angleški poslanik ameriški vladi, se vršijo vse mogoča ugibanja, a konkretnega ni mogoče nič doznati o njeni vsebini. Splošno govorijo samo to, da predstavlja ta nota najvažnejši korak, ki ga je kdaj napravila Anglija po vojni v Washingtonu.

osebo, kateri se je zaupalo uradno mesto režima. Suspenziji pa sledi navadno končno črtanje iz seznam stranke, kdor pa je črtan iz stranke, je po statutu sploh izključen od vsakega javnega delovanja. Turati je tudi voditelj turinskega tiska, katero mesto mu je bilo podeljeno potem, ko je odstopil iz tajništva fašistične stranke.

Poljska in balkanski trg

Varšava, 30. nov. 19. Kompenzacijske transakcije med Poljsko in državami na Balkanu se ugodno razvijajo. V teku tega meseca je bilo med Poljsko in Jugoslavijo zaključenih kupčij za 502.000 zlotov. Slične transakcije so sklenile s Poljsko: Grčija (52.000 zlotov), Bolgarija (120.000 zlotov), Madjarska (nad 50.000 zlotov) in druge države (skupno 42.000 zlotov). Med večjimi podjetji, ki so ponovno začela izvažati svoje blago v inozemstvo, je omeniti »Tekstiler«, ki ima svojo tovarno v Biali

in ki je dobila naročilo iz Jugoslavije za nad sto tisoč zlotov. Glavni izvozni predmeti iz Poljske so: parafin, keramični izdelki, lan, konoplja, juta in umetna avila.

Izgredi proti židom

Varšava, 30. nov. 19. Danes so se ponovile protizidovske demonstracije v Lvovu, Čenstohovi in Vilni.

Madžarski poziv na Francijo

Budimpešta, 30. nov. 19. Narodni poslanec, grof Palavicini se je v svojem govoru pred madjarskim narodom zahvalil bivšemu angleškemu ministru Churchill, ki se je v spodnji zbornici zavezal za revizijo mirovnih pogodb in za ureditev erdeljskega vprašanja. Grof Palavicini je po ugotovitvi dejanskega stanja tega za Madjarsko tako važnega vprašanja dodal, da sta mir in varnost na evropskem kontinentu odvisna v glavnem od Francije. Zato je pozval madjarsko vladu, da računa s to okolnostjo v svoji lastni politiki in da iz tega izvaja konsekvence.

Konferenca vesil v Parizu

Pariz, 30. nov. 19. Ker bo Norman Davis ostal v Parizu do konca tedna in sta za jutri napovedana v Parizu MacDonald in Simon o priliki svojega potovanja v Zenevo, bo v Parizu še pred začetkom konference petih vesil, privatna konferenca treh vesil: Francije, Anglije in Amerike. Herriot je izjavil zastopnikom listov: »Orientiramo se za skupno odpotovanje v Zenevo koncem tedna, najbrž v petek ali soboto.« Včeraj je bil tudi sestanek Normana Davisa s Paulom Boncourjem in Herriotom, na katerem je Herriot ameriškemu delegatu obširno razlagal, zakaj Francija resno zahteva pridržke pred načelnim priznanjem enakopravnosti Nemčije in zakaj mora vztrajati pri nelodljivosti razorožitve in varnosti.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: začasno večinoma jasno z visjo temperaturo. Južne Alpe: nobene bistvene izpremembe dosedanjega vremena.

ZOBOBOL
odstrani takoj ALGA

Steklenica Din 14.—, Oglas reg. pod S. Br. 25.892 1/33.

Naški španske revolucije

Mladini zaupanje!

Münster, 26. novembra.

Nedavno sem čital v velikem holandskem katoliškem dnevniku »De Maasbode« zelo zanimivo razglabljanje o položaju katoliške cerkve v Španiji in s tem v zvezi nekaj presenetljivih ugotovitev o razmerah v predrevolucionarni dobi. Clankar si je s hvalevrednim pogumom upal pogledati resnici v obraz in povedati z iskreno svobodo, kar je videl in ugotovil. Meni se zdi, da se marsikatera njegovih opazk ne nanaša samo na Španijo in na španske razmere, ampak da bi se dala ponoviti tudi v drugih katoliških državah sploh. Marsikje bi našli slične prilike, kot jih clankar slika v španski predrevolucionarni dobi. Nevarnost je velika, da ne bi povsod rodile podobne posledice.

Španski katolicizem, tako piše »De Maasbode«, je vse preveč trdovratno in nekam starokopitno živel v preteklosti in razvijal pretiran kult tradicije. Če pomislimo samo, da se je razširjanje demokratičnih idej smatralo ponekod v visokih cerkvenih krogih za napadanje vere in za proticerkveno odpadniško propagando, potem bomo razumeli, da se je zamisel o »monarhiji po božji milosti« tako globoko zakoreninila v podzavest španskih odgovornih cerkvenih oblastih, da jih je demokratična revolucija naravnost presenetila. Španci so iluzionisti. V vsaki idejni usmerjenosti so vedno iskali ideal Don Quotizma, ki se da popolnoma vjeti in absorbirati od svojega ideala tako da postane slep in gluhi za vse spremembe, ki se vršijo v napredovanju življenja. Le tako se da doumeti, da se je katolicizem mogel v Španiji še tako dolgo vzdržati na račun stare slave in v okviru na zunaj strogo katoliške državne uprave. Vsek novi idejni pokret, ki se je drugod že zdavnaj udomajil in se včlenil v delovanje katolicizma, je bil v Španiji podcenjevan ali pa sploh odklonjen. Na vsakega novega pokreta se je gledalo z nezaupnimi očmi, ker ni črpal iz zaklada slavljnih tradicij. »Aqui no pasa nada« — saj se pri nas ne bo nič zgodilo! — tako so še tik pred revolucijo, ki je prišla kot plaz čez deželo, govorili v onih krogih, ki bi morali imeti oči najbolj odprte.

Jaz se spominjam, kako je enkrat ob priliki kongresa francoske katoliške mladine španski delegat Angelo Herrera zaklical: Španija je katoliška, »ni več krščanska. Gorje katoliški Španiji, če se ne bo pokristjanila!

Revolucija je pokazala, da je Angelo Herrera imel prav. Ni res, povdarjam to, da bi stari španski katolicizem ne bi delal, ampak sterilen je bil, ter je bil prikovani na svoje tradicije, ker se mišelnost teh delavcev, ki so mnogo žrtvovali in veliko dobrega storili, ni več ujemala z dejanskim življenjem. Ker so se borili s zaprašenimi metodami proti sovražnikom, ki jih več ni bilo, novih pa videti niso hoteli. Izra starih, preizkušenih voditeljev španskega katolicizma so sicer pogumno vstajali mnogi mladinci, med njimi tudi zgoraj imenovani Angelo Herrera, ki so videli, kako vdirajo v Španijo brez vsake ovire razni idejni pokreti, ki bi utegnili postati nevarni, če jih katolicizem ne ujame in pokristjani. Herrera je v svojem listu »El Debate« klical na pomoč, opozarjal na nevarnost, naravnost rotil oficijelne katoliške voditelje, naj spustijo v predale svojega programa svežega, demokratičnega in socialnega duha, zbiral je okrog sebe svet španske mladine in se v nalašč za to ustanovljeni novi organizaciji »Accion Na-

cional« z bliskovito naglico razširil po vsej državi, toda vse zaman. Na mlade pokretnike se je gledalo z nezaupanjem, ostro in odklonilno. Češ, v svoji mladi neizkušenosti rušijo disciplino in se hočejo klanjati novim bogovom, ki jih stara tradicija nikdar ni priznala. Mladina je vročkrvna, iz vsake malenkosti bi rada napravila nevarnost, saj nevarnosti ni! Aquí no pasa nada!

Toda ti mladji »Herrerovci«, ki so se šolali v sodobnem vrvenju in trenju idej, izbrušeni od debat na univerzah in od dnevnih idejnih bojev po tovarnah in delavnicah, koder se je povsod vsiljevalo umstveno svobodomiseltvo in socialni radikalizem, niso hoteli nič slabega. Oni so zavrgli zastareli Don Quotizem ter se postavili na stališče, da je treba pogledati resnici v obraz in podreti formo, to je zunanji katolicizem, notranjemu prepričanju. Oni niso bili pogani, ki so uvažali nove bogove. Oni so bili le zaščitniki tiste struje v katoliškem pokretu, ki je nastala po vojni in ki je zahtevala notranje poglobitve, notranje dogmatične utrjenosti, iz katerih šele izvira ono nepremakljivo in nepremagljivo udarno prepričanje katoličana, ki v zasebnem in javnem življenju ne dopušča nobenega kompromisa. Katolicizem zunanosti se mora umakniti katolicizmu notranjosti, oblika idej, tradicija sodobnemu prepričanju. Notranje čvrst, na prepričanju graječi katolicizem bo po svojih vernikih nujnostno uvažal nov red v vse panoge javnega življenja in bo znal pokristjaniti tudi pokrete, ki so mu navidezno sovražni.

Tako so mislili »Herrerovci« in kakor pomladansko sonce je šel glas čez dežele. Vesel je bil ta pokret, poln smeja na ustih, a pogumen, iz globin krščanstva zajemajoč. Bogu in Cerkvi vdan, in poln nad za bodočnost. Posebno akademska mladina je naravnost drvela v organizacijo, ki je kazala malo zanimanja za zunanje manifestacije katolicizma, ki je bila pripravljena dati svoje življenje za vseobčo obnovo, ki jo je že sama doživljala in preživljala.

Grenka je tragika »Herrerovcev«. Mesto da bi segli po tej mladini, kot hlata bolnik po soncu, ki se vsiplje skozi odprto okno, so stari, njim na čelu plemeniti kardinal — primas Segura, karajoče odločili mladino. Nepozabna bo ostala v zgodovini Španije tista audijenca, nekaj mesecev pred revolucijo, v kateri sta si stopila nasproti dva velika značaja, plemeniti, nad vse dobri kardinal Segura — predstavnik stare dobe in ravno tako plemeniti ognjevit Angelo Herrera — zastopnik novega rodu. Herrera je podlegel in odšel s sklonjeno glavo med svoje mlade.

Božja previdnost, ki vlada zgodovino, je hotela, da je tako, kajti španski katolicizem je potreboval sunkov framsanske revolucije, španski katoličani so morali natovoriti križe preganjanja, da so v svoji celoti doumeli, kako prav je imel španski Janez Krstnik iz predrevolucionarne dobe — Angelo Herrera. In ginljivo je čitati, kako je bil sivolasi, preganjani španski nadpastir Segura med prvimi, ki so segli v roke Herreru, med tem ko so zunanji gorele cerkve in v plamenih razpadali samostani, blagoslovili mlade ter jih poslali po Španiji v novi organizaciji »Accion Nacional«, da rešijo špansko katoliško ljudstvo lažidomokratijske svobodomiseltva in lažisocialnosti brezverskega komunizma. To sem vam mislil danes položiti na srce. — Frederick Muckermann S. J.

Nemčija še vedno brez vlade

Ne kancler, komisar!

Berlin, 30. nov. tg. Še vedno ni odločitve o sestavi nove vlade, ker hoče general Schleicher dati svoje končno poročilo o svojih pogajanjih Hindenburgu šele potem, ko bo govoril s Hitlerjem. Razgovor s Hitlerjem pa se odlašča vedno znova. Očitno je, da polaga Hitler važnost na to, da bi bil njegov razgovor, bodisi s Schleicherjem osebno, ali pa s posredovalec iz vojne ministrstva, skrajno zaupen in da bi kraj in čas tega razgovora ostal tajen. Kot kandidat za mesto državnega kanclerja sedaj von Papen skoraj ne pride v poštev in se v političnih krogih govori samo še o tem, da bo na to mesto imenovan general Schleicher. Dočim se je do sedaj govorilo, da bi prišel general Schleicher v poštev za mesto državnega kanclerja samo tedaj, če bi se mu posrečilo, skleniti s strankami politične premije, se smatra odsele za bodočega kanclerja tudi v slučaju, če bi bila možna sestava samo vojne vlade.

Berlin, 30. nov. tg. List krščanskih strokovnih organizacij »Der Deutsche« objavlja alarmantno vest z naslovom »o načrtih državnega upravitelja,

Po volitvah v Belgiji

Koncentracija ali nove volitve

Bruselj, 30. nov. Čeprav so nedeljske volitve prinesle katoličanom res lep uspeh in čeprav se je dežela izrekla proti vsakemu političnemu, gospodarskemu in socialnemu eksperimentiranju, kakor ga imajo v načrtu n. pr. socialisti, je položaj po volitvah še bolj nejasen kakor poprej. Katoliška stranka ima sicer relativno večino v poslanski zbornici (katoličani 79 mandator, socialisti 73, liberalci 24, komunisti 3 in flamski nacionalisti 8), ne more pa sama prevzeti vladne odgovornosti, zato je potrebno sodelovanje ene izmed drugih političnih skupin, t. j. ali liberalcev ali socialistov. Liberalci je poraz tako preplasil, da je njihov vodja Deveze izjavil, da morajo preiti takoj v opozicijo in torej razbiti liberalno-katoliško koalicio, da se obvarujejo pred nadaljnjimi porazi. Ta izjava je seveda zelo osumljiva katoličane, ker izključuje vsako sodelovanje med doslej koaliranimi strankami. Na podlagi izida nedeljskih volitev bi morala dobiti zopet katoliška stranka mandat za sestavo vlade. Če bodo liberalci vztrajali na stališču, da se mora koalicio razbiti, je tudi sestava vlade s pomočjo socialistov v tem trenutku nemogoča, ker sta na prav ti dve stranki na volitvah najbolj srdito pobijali. Škofje so

v svojem pastirskem listu nastopili v prvi vrsti proti marksizmu. Izključeno je, da bi danes katoličani sodelovali s socialisti, kakor bi bilo na drugi strani krivično, da bi vlada prešla v roke tako zvanega kartela levice, t. j. liberalcev in socialistov, ko so bili prav liberalci v nedeljo najbolj tepeni.

Pričeli so se že širiti glasovi, da bo treba poslansko zbornico zopet razpustiti in razpisati nove volitve. To bi bil zadnji in obupni poskus, da ga država reši iz politične zagate, v katero je zašla. Kralj bo prej vse poskusil, da bi našel drugo rešitev, in sicer v koncentracijski vladi, v kateri bi sodelovale vse tri stranke. Ta rešitev ni tako neverjetna, kakor bi se zdelo v prvem trenutku, ker so prav te tri stranke že sodelovale v skupni vladi. Koncentracijska vlada bi bila toliko bolj priporočljiva sprito hude finančne krize, ki zahteva nujnih ukrepov.

Bruselj, 30. nov. Ž. Uradni rezultati o volitvah v senat: katoličani 35 (plus 2), socialisti 32 (plus 2), liberalci 7 (minus 2), flamski nacionalisti 1 (minus 2). Bivši minister v Renkinovem kabinetu Cook ni bil izvoljen.

Francosko-nemško zblizanje

Pariz, 30. nov. tg. »Excelsior« objavlja intervju s predsednikom berlinskega gospodarskega kluba von Gleichena, ki je bil pred kratkim v Parizu. Von Gleichen ugotavlja sicer, da se je zamudil psihološki moment za nemško-francosko vojaško alijanso, da pa je sedaj govor o novi kombinaciji na podlagi pogodbe o nenapadanju in pogodbe o medsebojni pomoči. Najprej so hoteli ustvariti zvezo s sodelovanjem obeh generalnih štabov, sedaj pa se misli na zvezo potom izmenjave instruktorjev. Von Gleichen ni hotel dati natančnejših podatkov o načrtu alijanse. V Parizu se je von Gleichen razgovarjal s profesorjem Cassinom, sodelavcem vojnega ministra Paula Boncourja.

Določbe za vlagatelje

Belgrad, 30. nov. AA. Ministriški svet je na predlog ministra za trgovino in industrijo sprejel sklep, da se v vse dozidaj izdane uredbe na podlagi čl. 5 zakona o zaščiti kmetovalcev in o uveljavitvi zakonskih določb o zavarovanju in izvršbi dostavi na koncu čl. 6 teh uredb tale odstavci:

»Minister za trgovino in industrijo imenuje iz upniških vrst zavoda posvetovalen odbor iz najmanj štirih članov, pri čemer naj bodo zastopani tako veliki kakor mali upniki, da pomaga komisariju pri opravljanju njegove dolžnosti. Komisar mora odbor sklicati vsaj enkrat tedensko in zaslišati njegov svet o vseh vprašanjih, o katerih je treba izdati sklep. V vseh vprašanjih pa, ki o njih ni vprašal odbora za njegovo mnenje, mora komisar odbor obvestiti. Odbor lahko vloga svoje vloge naravnost na ministrstvo za trgovino in industrijo.

Politika zblizanja z Rusijo

Odmevi iz Moskve

Pariz, 30. nov. Komentariji sovjetskega tiska k francosko-ruski pogodbi so splošno zelo rezervirani, vendar se iz njih razbere jasna težnja sovjetskih glavarjev, da bi prikazali delavstvu sklenitev pogodbe za velik uspeh komunizma pred kapitalističnim zapadom. »Izvestjac« n. pr. menijo, da je gospodarska kriza silno oslabil mednarodno buržoazijo in okrepila moč sovjetov. Splošno podajajo listi misel, da je s podpisom poljsko-ruske in francosko-ruske pogodbe zmagnala misel miru. Rusija je sklenila podobne pogodbe o nenapadanju že z Litvo, Letsko, Estonsko, Finsko, Turčijo, Perzijo in Afganistonom. Ruska zunanja politika se ne bo izpremenila. Sovjetska Rusija želi miru z vsemi državami ne glede na to, kakšne vladavine so v njih na površju in sovjeti se bodo borili proti vsakomur, ki bi rad zanel vojno. Tako menijo »Izvestjac«. Gospodarska kriza je v Rusiji tako močna in Rusija mora rešiti še toliko notranjih političnih, posebno

Pismo iz Avstrije

Dunaj - mesto lačnih

Dunaj, 26. nov.

Bral sem, da tudi povelje razmere niso Dunajčana predrugačile. Dunajčan ostane Dunajčan, vesel, priazen, pa tudi lahko mišljen. V par dneh svojega bivanja v tem mestu lahko živih Fejakov pa sem prišel do drugega prepričanja. Strašna gospodarska kriza je tudi Dunajčana potrla. In kljub veselem smehu, je opaziti na njegovem licu bolestone poteze. Kdor hoče vedeti, kaj je gospodarska kriza, naj gre na Dunaj! Gospodarska podjetja propadajo, trgovine so pasivne, likvidirajo, cele ulice hiš so za malenkostne vsote na prodaj, nikomur ne pade niti v glavo, da bi jih kupil... Restavracije, hoteli, gostilne, gledališča, zabavišča itd. zavajajo od praznoto. Samo kavarnar so naltlačeno polne. Tu ostane lahko človek za pol šilinga ves dan in se greje. Uboštvo pa je tako, da mora človek imeti res kamen namesto srca, če se mu ne bi ljudje smilili. Pri vsakem koraku srečaš berače, mlade ljudi, ki so brezposelni. Nikjer nimajo pred njimi miru! Na vsakem oglu, kleči, ne stoji, berač s sklenjenimi, vzdignjenimi rokami in glasno prosil. In ti nadležni prodajalci listov — so vsi berači! — Vsedeš se v restavracijo in kmalu bo prišel eden s šibicami, drugi z gumbi, tretji s trakci za čevlje, četrti s kako vražo itd. Tam na ulici poje mlad človek, se producira s petjem in se s tem preživlja. Tam gredojo zopet godeji in fehtariji. Ko zagledajo policista, bežijo na vse strani. Naenkrat zagledam pet velikih tovornih avtomobilov. Okoli njih in na njih vse polno ljudi. Grem bližje. Prodajajo razne slike, slikajo na licu mesta, v par minutah so z novo sliko gotovi. Slikajo po raznih stenah, stebrih, izložbah. Dunajski umetniki in slikarji so. Beračijo po Dunaju! Delajo propagando za svojo pomožno akcijo. Pobirajo šilinge za svoje društvo... Ti ljudje naravnost glad trpijo.

Približa se mi priproet, starejši mož. Fijakar je bil. Lepo je zaslužil v prejšnjih časih. Tega in tega imenitnega moža je vozil. Avto mu je vzel za služek. Pomanjkanje trpi. V neki vozarni spi. Konje nekemu gospodu »naži«. Zaslužek je majhen. Ima odprto nogo. Moral bi v bolnišnico, pa ga ne sprejmejo. Že od večera ni nič jedel. Jutri se misli »besiti«. Pa še ima zaupanje do Boga. Bog mu mora pomagati. Mož se mi je zdel pošteni. Ni me naltlačil. Dal sem mu par šilingov in ga mogoče rešil. To dni se je zgodilo pred nekim dunajskim sodiščem tole: Pride pred sodnika-podrednega raztrgan, sključen starček. Vidi se mu glad iz lica. Trese se od mraza na celem telesu. Ukradel je bil v neki delikatesni trgovini klobaso. »Kako pa se je to zgodilo?« ga vpraša sodnik. »Berač sem, pa sem prosil gospo v trgovini za miloščino. Dala mi je en groš! (malo manj ko nič!) Prosil sem jo tudi za malo juhe, pa je ni imela. Pa sem videl kos klobase in sem ga vzel.« — »Zakaj ste ukradli?« vpraša sodnik. »Sila, gospod, nepremagljiva sila, me je k temu gnala, odgovori starček. »Kaj pa potem?« poizveduje sodnik. »Šel sem iz trgovine in za menoj pride policist, ki ga je gospa poslala. In ravno, ko sem vgriznil v klobaso, me je prijel in gnil v zapor.« — »Ali ne veste, da se smete krastiti?« mu pravi sodnik. In starček s solznimi očmi: »Gospod, sila, sila, nepremagljiva sila! In sodnik pogleda na stran, seže v žep in mu podeli šiling ter reče: »Tu imate, pa pojdit!«

In takih slik bi še lahko podal nebroj. Dunaj je bil drag pred vojno. Zdaj je še vse bolj drago. Pri nas je vse bolj po cenil. Nekateri reči so pri nas naravnost zastoj. Ne samo festvine, tudi krojno blago je dražje kot pri nas. Trgovci imajo velike in razne davke. Se ne spleče kaj kupiti. Seveda so še reči, ki bi se izplačale, da bi jih človek kupil, pa jih ne sme več mejo nesti brez visoke carine. In ravno te dni stoji v Avstriji dinar silno nizko. Za 1000 Din sem dobil 90 šilingov! In vendar ne notira dinar na borzi ravno slabo. Mora

Voltaire

je znan vsem; mnogo se je že razpravljalo o njegovem nagajenju za kavo. Ogledno pa si nekoliko še drugo stran. V studiju Maxa Oppenheimerja o Voltaireu je stavek:

»Voltaire je začel disertacijo o francoskem jeziku ter si je izsilil mrazično budnost svojih deset- do dvanajsturnih delavnikov z dvajset do trideset škodljivimi kavi in za ceno svojega življenja, kajti tega poslednjega napada ni mogel več vzdržati.«

Danes bi tudi Voltaire mogel piti svojih 20 do 30 škodljive kave, ne da bi škodoval svojemu zdravju. Sedaj imamo kavo Hag, kofeina oproščeno neprekosljivo zrnat kavo. Kava Hag nudi 100%-ni učinek in vzpodbudo, toda brez neugodnih posledic za srce in živce.

Ako se kava Hag kje že ne dobi, prosimo, da pišete na: Kava Hag d. d., Zagreb, Kaptol 10.

gospodarskih problemov, da se zdijo te besede iskrene. Ze proti Japonski so prav radi notranjega položaja sovjeti popolnoma odnehali. V zvezi s pogodbami o nenapadanju se omenja mimogrede tudi Japonska, češ, da bi Japonska bila pripravljena skleniti takšno pogodbo edino pod pogojem, da Moskva prizna novo mandžursko državo.

Ostrejši v svojih komentarjih so izrečno organi komunistične stranke, ki napovedujejo dalekosežno pregrupacijo v imperialističnem taboru in nove konflikte med kapitalističnimi državami samimi, kakor tudi razpad versailleskega sistema. Do podpisa rusko-poljske pogodbe so tudi pripomogli izredno slabi odnosi med Poljsko in Nemčijo. Šele zdaj je Poljska priznala, da je zanjo boljše, da se z Rusijo sprizani. Nekateri listi napadajo Romunijo, češ, da se je postavila v vrsto tistih držav, ki so hotele vreči sovjetski režim z vojaško silo.

biti velika faloterija... V jugoslovanski banki so dobi za Din veliko več.

Te dni je bil veliki kmečki tabor na Dunaju. Bil je občni zbor nižjeavstrijske »Krščanske kmečke zveze«. Prišlo je blizu 25.000 kmetov, večinoma iz Nižje Avstrije. Kmetje so napravili name silno dober vtis. So lepo oblečeni. Se jim ne pozna uboštvo. Tudi kmet v Avstriji trpi, pa ne tako ko pri nas. Za živino dobi tudi že en šiling, seveda za prvovrstno blago, pri nas za isto blago niti 4 Din! Za jabolka je dobil avstrijski kmet 32 grošev, pri nas za isto blago 80 par do 1 Din! Na Dunaju se jabolka prodajajo na trgu za 1 šiling 40 gr. Jaz sem el na južnem kolodvoru na Dunaju kupil eno jabolko za 3 Din! Ga še imam zdaj za »mušter« doma. Meni nihče ne da za 1 kg lepih mošank 1 Din! Še vedno velja: Kdor hoče na Dunaj, naj pusti trebuh zunaj!

Udeležil sem se kmečkega tabora. Govorili so skoraj vsi voditelji krščanske socialne stranke, tudi dr. Dolfuss, ministriški predsednik, ki je prišel ravno iz vrst kmečkih organizacij. Poudarjala se je posebno solidarnost med stanov in zahtevala vojaška obveznost. Čudno se mi je zdelo, da na tem krščanskem taboru nistem opazil niti enega duhovnika! Je dobro, da se prepusti politika zanesljivim laikom, duhovni pa naj ostanejo v ozadiju. Je le res: Politisch Lied, gawstg Lied. — In ti nižjeavstrijski krščansko-socialni voditelji so izvrstni možje. Kmet je pa zaveden in politično silno izbojan...

Če pride tujec na Dunaj, si pogleda tudi dobro igro v kakem gledališču. Pred vojno smo morali par dni prej kupiti karto za kako boljše stvar v operi ali »Grajskem gledališču«. Zdaj ni treba tega. Kart lahko dobiš kolikor hočeš. Navadno niti polovica sedežev ni zasedena. Vsa gledališča so pasivna. Vstopnice pa drage. Pod 5 šilingov ne dobiš poštenega prostora. Pred kratkim so igrali lepo igro v nekem večjem gledališču, pa je bilo pri igri 80 ljudi... Seveda delajo silno konkurenco razni kini in kabareti, ter druga moralno manj vredna zabavišča, pa tudi ta niso prenapolnjena. Ni denarja!

Seveda imajo še igre z nemoralno vsebino vedno večjo privlačno silo. 125-krat so že igrali »Havajsko rožico«, ki je na velik »klic«. Igra brez »ake tehtne vsebine! Če bi se katera navadnih »eklet tako obnašala na javnem prostoru, kot se pri teh igrah vedejo razne subretke in »grilje«, bi dobila najmanj 2 meseca strogega zapore. Na gledališnih deskah pa je vse dovoljeno. Kaka nedoslednost! In ti grdi moderni ples! Človek bi mislil, da so to culukafri ali divji Indijanci! In tisti »cancons, le cher d'amour, portugalski fako itd.! Veseloigro »Pri belem konjičku« so igrali že 550-krat in sicer zaporedoma. Ta igra ima vsaj nekaj vsebine in nima ravno naravnost nemoralnih prizorov. Velika badarila je na šloigra: »Jesih in oljce«. Pa se bo tudi igrala več stokrat...

Agitacija med poštarji

Belgrad, 30. nov. I. Neka skupina belgradskih nižjih poštnih uslužbencev, ki je proti ustanovitvi posebnega društva za nižje poštno uslužbenstvo, je imela pred dnevi konferenco in sprejela resolucijo, da ni prav nobene potrebe po ustanovitvi posebnega društva za nižje poštno uslužbenstvo, ker so njihovi interesi dovoljno zavarovani v dosedanji skupni organizaciji celokupnega poštnega osebja, posebno še sedaj, ko je skupno društvo pravila temeljito spremenilo. Nižji poštni uslužbenci bodo v okviru društva ustanovili posebne klube. Radi tega obsojajo agitacijo nekaterih poštnih uslužbencev, ki so se dali zapeljati od nekaterih krogov ter sedaj propagirajo ustanovitev posebnega društva.

6 rudarjev na mrtvaškem odru

Hrastnik, 30. novembra.

Danes so prišle komisije iz Trbovelj in Ljubljane na kraj nesreče ugotavljati vzroke. V vsem kraju vlada strašna žalost.

Dodatno k večeršnjemu poročilu o žrtvah sporočamo, da se imena mrtvih rudarjev pravilno glase:

1. Arhac Blaž, star 30 let, samski, pristojen v Loko pri Zidanem mostu.
2. Babič Janko, star 27 let, samski, pristojen v Trbovlje.
3. Drnóz Martin, star 47 let, oženjen, oče dveh že odraslih otrok. Pristojen je bil v Trbovlje.
4. Jazbinšek Ignacij, star 35 let, oženjen, oče dveh otrok. Pristojen je bil v Jurkloster.
5. Skornšek Franc, star 32 let, oženjen, oče dveh otrok. Pristojen v občino Staro vas.
6. Spajzar Vinko, star 23 let, samski. Pristojen v Trbovlje.

Zalovanje za padlimi žrtvami

Hrastnik, 30. novembra.

Strahovita nesreča v rudniku Ojstro, ki se je pripetila večer dopoldne, je bila tudi danes glavni predmet razgovorov ljudi. Splošno sočutje s prizadetimi rodbinami je veliko in prisrčno. Vsak izmed rudarjev je občutil nesrečo svojih tovarišev kot svojo nesrečo, saj so vsi rudarji brez izjeme dan na dan izpostavljeni takim ali podobnim nevarnostim, ki jih skrivajo temni rovi pod zemljo. Zato tovariši v trumah prihajajo k svojim mrtvim tovarišim, ki leže na mrtvaških odrih, vsi v rožni, med belim cvetjem, ki jim za življenja menda pač nikdar ni cvetelo... Najbolj prizadeti sta Jazbinškova in Skornškova rodbina, ki sta obe izgubili dobrega krušnega očeta v najboljših moških letih. Oba moža sta zapustila še mlade nepreskrbljene otroke. Bridko je smrt zadela odrasle, čeprove, kjer pa so otroci vsaj še nekoliko odrasli, čeprav ne vsi preskrbljeni.

Kaj pa naj rečemo o drugih treh ponesrečenih, ki jim je nesreča presekala nit življenja v najlepših letih cvetočega fantovstva? Tudi za njimi jokajo dobre matere, ki so jim sinovi s svojim delom lajšali življenje, s svojim zaslužkom vzbujali najlepše upanje za prihodnost. Edini Arhac Blaž doma iz Loke, je med ponesrečenimi, ki je bil na vsem božjem svetu sam. Tudi za njim žalujejo dobri tovariši-fantje, ki so mu svoje tovarištvo izkazali na najbolj pietetičen način: sami so mu pripravili mrtvaški odar v svojem fantovskem domu, sami so ga položili nanj, ga okrasili s cvetjem, obložili s svečami, ki naj mu gore za njihovo zadnjo toplo tovariško ljubezen...

Tako leži vseh šest, ki jih je pokopala črna smrt v jami. V peterih hišah stoji šest mrtvaških odrov, v vsem Hrastniku pa je sto in sto ljudi, ki jim misli romajo od doma v jamo, v rov, na jašek, v hiše nesrečnih tovarišev, ki so dokončali svojo žalostno pot... Pri Skornšku ležita v isti sobi dva mladiča: gospodar Skornšek sam ter svak Speizer. Ne samo iz hiš prizadetih družin, tudi drugod po Hrastniku visi polno črnih žalnih zastav in znamenje krdelarne žalosti vseh hrastniških rudarjev. Pa tudi sosedni revirji, v Zagorju in Trbovljah, žalujejo za tovariši, ki so postali žrtev svojega poklica. Dolgo črno zastavo je izobesila tudi TPD, ki je tudi sicer obljubila težko oškodovanim družinam vso svojo podporo.

Včeraj popoldne se je pripeljal v Hrastnik od rudarskega glavarstva iz Ljubljane g. ing. Cihelka, ki je takoj začel s preiskavo, ki naj bi do dna pojasnila pravi vzrok nesreče. Dosele je g. ing. Cihelka zaslísal že več neposrednih prič, ki so bile v rovu ali po bližini motorja ob nesreči ali tik pred njo ali po nji. Zanimiva je zlasti izjava motorvodje Speizerja Antona, ki je ob usodni uri vozil nesrečni motor.

Kaj pripoveduje vodja motorja

Anton Spajzar pravi, da je motor popolnoma v rov prevzel jutraj ob pol šestih od motorvodje Gučeka, ki je vozil z motorjem prejšnjo noč. Motor je popolnoma normalno deloval. Nič takega ne bi mogel opaziti človek na njem, kar naj bi vzbujalo vsaj najmanjši sum ali dvom o pravilnosti delovanja. Čisto v redu je napravil Spajzar včeraj jutraj iz rova svojo prvo vožnjo. Tudi potem, ko se je v rov vračal s praznimi vozički, se mu ni do usodnega križišča ničesar pripetilo. V notranjosti rova, dobrih 900 metrov od vhoda, kjer je malo režirno križišče tirov, je Spajzar motor celo ustavil, da bi ga nekoliko ohladil. Pozneje je naenkrat zapazil na sprednjem delu motorja mal plamenček. Izpod sedeža je brž potegnil vedno v ta namen pripravljeni patentni aparat za gašenje, ki ga je hipoma izpraznil brez uspeha. Nato je na plamen vrzel še svoj suknjič ter z njim skušal pogasiti ogenj. Toda vse skupaj ni nič zaleglo. Ogenj je hipno zajel ves motor, nato še priključene vozičke ter oporno tramovje rova. Tudi premog je kmalu začel goreti.

Zdaj Spajzarju ni kazalo drugega, kakor klicati na pomoč. Naročil je prvega delavca v bližini, naj klicati ljudi na prosto. Sam pa je šel ogenj

naznanit v pisarno. Tako so bili istočasno o nesreči obveščeni ravnateljstvo z vsemi inženjerji, kakor tudi reševalno moštvo, ki je kar najbolj mogoče hitro pritekel na pomoč v jamo. Jasno je seveda, da se je ogenj, ki je imel v tesnem rovu krog in krog vse polno pripravljenega netiva, z vso silo in hitrostjo razvijal naprej. Gašenje je bilo močno oteženo tudi zaradi tega, ker je bil mogoč dostop le z ene strani.

Boj s smrtjo pod zemljo

V času nesreče se je nahajalo na bližnjem oddelku 22 ljudi. V jami je bil tedaj tudi paznik Turnšek, ki pa je bil ob času nesreče zelo oddaljen od usodnega kraja. Kmalu pa je tudi on zavohal hud smrad in dim. V naglici je hitel po rovih iskat ljudi, da bi jim omogočil pripravno rešitev iz jame. Dva svoja delavca, ki sta delala na najbolj oddaljenem kraju oddelka, je k sreči že srečal sredi pota, ko sta že sama hitela na varno. Vsi trije so potem po velikih ovinkih prišli na varno.

Za pokojnega Arhca pripovedujejo, da je bil pritekel že skoraj do samega izhoda v sosedni rov, kjer je bilo svežega zraka dovolj. Na samem križišču pa je bilo toliko zadimljeno, da fant ni upal več naprej, čeprav bi bil že po par metrih na varnem. Podobno se je zgodilo tudi z večino drugih ponesrečenec. Ko so v smrtnem strahu tekli po rovu, jim je nasproti udaril dim in plin, ki jih je pogнал nazaj v drugo smer. Tam pa zopet ni bilo izhoda. Tudi tam je bilo polno dima in strašnega plina, ki ga je povzročalo nepopolno gorenje. Nesrečni rudarji so bili kakor v pasti. Vsi izhodi so jim bili zaprti. Razumljivo je, da se jih je morala polastiti razen strahu tudi zmeda, da niso prav vedeli, kaj in kako. V tem pa je bilo dobrega zraka v tesnem rovu vedno manj, plina pa vedno več. Polagoma so se vsi nasrkali strašnega smrtnega plina, ki jih je popolnoma ugonobil. Vsi po vrsti so bili zastrupljeni z monoksidom, plinom, ki se tvori pri nepopolnem gorenju premoga, leha itd. Pter ur neprestano so poskušali z umetnim dihanjem priklicati nesrečnejšem življenje — vse je bilo zaman. Onemeli so, otrpili, umrli.

G. ing. Cihelka je dalje zaslísal tudi vse tri ranjence, ki še leže v bolnišnici in je upanje, da bodo vsi ozdraveli. Ugotovljeno je, da opečen od ognja nihče ni bil, pač pa jih je omamila plin. K sreči so jih reševalci še pravi čas našli, da so se še mogli zavesti in ostati pri življenju. Tudi drugih šestih bi reševalci morda obudili k življenju, če bi jih bili našli bližje izhoda in manj ommamljene od plina. Tako pa so se zatekli globlje v notranjost, kjer so jih dobili reševalci prepozno, pa tudi pritisk duševnega plina je bil tem večji.

Kaj je vzrok?

Zaslíšan je bil dalje tudi obratovodja ing. Freyer Rihard, dalje nadzornik ing. Pertot kot strojni referent, nadpaznik Zupan in drugi. (Včera smo pomotoma navedli, da je obratovodja na Ojstrem g. ing. Petrič, ki je sicer za ta obrat res še imenovan, pa doslej obrata ni še prevzel, marveč začasno še vedno vrši službo na obratu Terzije v Trbovljah.) Kolikor je mogla doslej ugotoviti preiskava, ki se vrši z vso natančnostjo, je vzrok nesreče zgolj slučaj. Nihče skoraj ne more biti kriv. Vzrok ognja na motorju bo najbrž slučajen pojav električne iskre na površini užigalnega pokrova motorja. Ta iskra je vnela bencin na razplinjevalcu in potem še bencin v rezervoarju motorja. Take iskre na motorjih pa niso osamljen pojav. Oba motorvodja, ki sta zadnji čas imela opraviti z usodnim motorjem, sta povedala, da so se iskre pojavljale tudi že prej, toda k sreči vedno brez zlih posledic. Taki motorji na bencin so v hrastniških revirjih že od l. 1911. imajo vsak približno 12 k. a.

Seveda pa bo natančnejši vzrok zelo težko ugotoviti. Motor je že sam na sebi kompliciran, še bolj komplicirana pa je njegova delavnost. Danes so motor do podrobnosti razdrli ter pregledali natančno vsak posamezen njegov del. Motor je seveda popolnoma uničen ter ne bo več za rabo.

Celotna preiskava bo trajala še nekaj dni, ker bodo zaslísal še mnogo prič. Nekatere priče bodo morali zaslíšati tudi še naknadno z ozirom na izpovedbe prejšnjih prič. Nato bo rudarsko okrajno glavarstvo poslalo celotno natančno poročilo v Belgrad pristojnemu ministrstvu, ki bo potem s svoje strani naročilo ali odredilo končno rešitev.

Danes bodo pokopani

Pogreb vseh ponesrečenecv bo v četrtek, na praznik 1. decembra. Pokopali bodo vse ponesrečence na farno pokopališče na Dol pri Hrastniku. Pogreb vseh ponesrečenecv bo skupen, udeležili se ga bodo brez dvoma vsi rudarji ne samo iz Hrastnika, marveč tudi iz obeh večjih sosednjih rudarskih revirjev, iz Trbovelj in Zagorja. Kakor podobne nesreče nobeden v Hrastniku ne pomni, tako tudi ni še nikdar bilo v Hrastniku bolj žalostnega skupnega popotovanja šestere trpinov, ubogih, nesrečnih rudarjev! Bog jim bodi milostni sodnik!

Tudi polt mora biti „moderna“!

Sedaj so moderne obleke nežnih barv... in za molkla polt. A tako polt dobite na tako preprosti način s pravilnim negovanjem z Elida Creme de chaque heure. Ona se takoj vpije v kožo in ji daje ob vsakem času zamolkli sijaj kot alabaster.

ELIDA CREME

Pismo iz Mostarja

Nenavadna brošura

Mostar, 24. novembra.

Pred seboj imam knjižico: Patnje i žrtve Srba s Trebinjskoga 1914—1918. Napisa Vladimir J. Popović, okružni protorejter i paroh Vladimirski. Trebinje, 1929. 68 strani.

Brošuro moramo imenovati nenavadno radi njenih — slik; kogar je rado strah, naj je ne gleda: izmed 21 slik jih kaže 10, kako ljudi — oboja. Tu vidite posameznika, kako ga ženo na vesala, tam »zavijajo vrata« ženski, tam pravoslavnemu duhovniku, včasih pa visjo mrlič kar v skupinah. Posebna slika kaže »kosturnice« v Trebinju, kamor so po osvoboditvi Srbi spravili kosti svojih pomorenih trpinov; v njej je Cele Kula, zgrajena iz samih lobanj med vojno v Trebinju justificiranih.

O grozodejstvih, ki so se izvršila v Trebinju zlasti v prvih mesecih svetovne vojne, mi je bilo precej znanega že poprej. Imel sem srečo, da sem bil od oktobra 1917 do oktobra 1918 stenograf v dunajskem parlamentu in da sem opazoval od blizu, kako država umira, Jugoslovanski klub je zlasti pozimi 1917/8 vložil celo vrsto interpelacij o strahotah, ki so se bile izvršile med svetovno vojno na ozemlju, ki je mejilo na bivšo Crno goro in Srbijo. Kdor bi se zanimal za te stvari, jih lahko bere v zapisnikih sej poslanske zbornice iz te dobe; dobi jih v licaški knjižnici v Ljubljani, v knjižnici banske palače in morebiti tudi v muzejski knjižnici. Naši časopisi seveda o teh interpelacijah niso emeli poročati, pač pa so prišle vesti o njih v inozemsko časopisje in so ugledu bivše monarhije zelo škodovala. Pravijo, da je knjiga Moje ječe, delo italijanskega revolucionarja Silvia Pellica, Avstriji toliko škodovala kakor izgnanjenka bitka. O teh interpelacijah sicer ne moremo trditistega, že radi tega ne, ker niso nikdar postale tako splošno znane kakor Moje ječe in ker so izšle v dobi, ko je bila Evropa polna sličnih pritožb. Napravilo so pa na vsakega, ki jih je bral, silen vtis in nadvse značilne se mi zde besede, ki jih je izgovoril dr. Korošec na naslov tistih merodajnih faktorjev, ki so želeli, da bi bil Jugoslovanski klub pristal ob koncu vojne na avstrijsko stališče: »Med nam in Avstrijo je prepad, v katerem leži 20.000 po nedolžnem umorjenih južnih Slovanov.« Te interpelacije so podpirale majsko deklaracijo, češ, da morajo dobiti južni Slovani lastno državo, ker v pravico v Avstriji ne morejo več zaupati.

Že od takrat sem si zapomnil in deloma tudi prepisal preganjanja, ki so se bila izvršila v Trebinju. Pozneje o teh stvareh nisem več čul; tudi ne vem, ali je kdo porabil to gradivo v kakih zgodovinskih knjigi in ga kritično obdelal. Ko sem pa prišel v Mostar, sem na nekem sprehodu spoznal dijaka iz Trebinja, ki me je opozoril na to knjižico. Preskrbel mi jo je pa sedanji okrajni načelnik v Trebinju, naš ljubi ljubljanski znanec Peter Popović, ki je ravno pred mojim prihodom v Mostar zapustil tukajšnje okrajno načelstvo. Hvaležno mu moramo priznati, da je kot uradnik na tako eksponiranem mestu delal čast Slovencev; vsi moji znanci so se o njem prav pohvalno izražali kot o zelo sposobnem in objektivnem okrajnem načelniku, ki je uporabljal zakon proti vsem enako. (Čul sem tudi v Mostaru značilno sodbo, da je enako izvajanje zakona proti vsem karakteristično za slovenskega uradnika.) Sedaj pa vlada v trebinjskem okraju in je poln hvale o njem: pismenega je okoli 60% prebivalstva, pošteni so pa ljudje tako, da je po njegovem mnenju v tem okraju relativno najmanj kriminalnih primerov v naši državi. Trebinje je razen Sarajeva po njegovi sodbi najlepše urejeno mesto v Bosni in Hercegovini. Hišam, cestam in ljudem se pozna bližina stare kulture dubrovniške.

Iz brošure sem povzel, da je bilo v Trebinju med vojno obojenih 79 Srbov, med njimi dve ženski; 29 jih je bilo ubitih tako rekoč na hišnem pragu, češ, da so hoteli zbežati v Crno goro; 52 jih je bilo vzetih za talce, 56 jih je bilo interniranih, 3 konfinirani; zapirali so celo otroke (tako je bila na pr. enajstletna deklica zaprta štiri mesece radi razžaljenja Velikanstva); 952 hiš je bilo evakuiranih, od teh 619 izpropanih in 278 požganih; brez plačila je bilo rekviriranih 30.300 glav drobnice in 2079 glav goveje živine.

Jasno je, da ni mogoče najti razlogov, ki bi tako okrutno postopanje opravičevali. Res je, da je bilo Trebinje obmejna trdnjava, a prav tako je

bila obmejna trdnjava slednjč tudi Mostar in baš mostarski zgled kaže, kako so se lahko varovale koristi države tudi brez vseh grozot. V Mostarju je bil, kolikor sem mogel izvedeti, usmrčen samo neki Nevesinjec, ki je pobegnil v Crno goro in bil potem ujet kot črnogorski borec. Na 15 dni zapora je bil pa obojen neki denunciant, ki je javil avstrijski vojaški upravi, da je pod staro srbsko cerkvijo v Mostarju zakopano orožje, a se je denunciacija izkazala kot neutemeljena. Jasno je, da »patriote« general Braun, ki je poveljeval v Trebinju, ni storil Avstriji druge »usluge« kot da jo je napravil obovarstvo v teh krajih, sebi je pa napopal dosmrtno sramoto.

Med interpelacijami, ki sem jih prej omenjal, se nanašajo nekatere tudi na preganjanja Slovencev. Koliko je takih, danes ne morem reči. Dobro se spominjam samo ene: interpelacije radi preganjanja župnika in pisatelja Fr. Ks. Meška. Tisto interpelacijo sem namreč na podlagi gradiva, ki ga je dal g. Meško na razpolago, sestavil — jaz, politični konec ji je pa prišle rojstni dr. Zerjav, ki je živel proti koncu svetovne vojne na Dunaju kot dopisnik zagrebške Riječi Srba, Hrvata i Slovenaca, kot tak mnogo zahajal v Jugoslovanski klub in zbiral zlasti gradivo o političnem preganjanju južnih Slovanov. Mislim, da bo tisti, ki bo za Slovenski biljografski leksikon pisal Meškov življenje, lahko našel v omenjeni interpelaciji precej zanimivega gradiva za Meškovo trpljenje med svetovno vojno. Politični preganjanji so mi bili namreč vedno prav posebno simpatični in poslednja stvar, ki sem jo napisal v Ljubljani, je oilo poročilo o izmišljenih obdolžitvah, katerih žrtev je bil med svetovno vojno »kaplan v Crnici. (Izšlo je v I. številki letošnjega Mentorja v spisu: Na goro krajja Matjaža.) Prepričan sem namreč, da si noben narod in nobena država, pa seveda tudi nobena stranka ne more trajno zboljšati svojega položaja.

Nes bil še v Trebinju; mika me pa na ogledati si te kraje in ljudi od blizu in pokloniti se semcam mučencem. S kakšnimi mislimi pač hodijo ljudje mimo te »kosturnice«? Mislim, da je ta nenavadni božji hram — velika politična šola: narod, glej, da si boš vladal sam in da se ti ne ponovi kaj podobnega!

Ker že govorimo o političnem preganjanju, naj mi bo dovoljeno omeniti, da bo baš to snov vsaj mestoma obravnaval tudi IV. zvezek Krekovih Izbranih spisov, ki bo izšel naslednje leto pri Mohorjevi družbi. Tam namreč opisuje Krek v Vestfalskih pismih trpljenje katoliške duhovščine v Nemčiji za časa »kulturnega boja«. Ne morem ru postreči z nikakimi podrobnostmi, ker nimam s seboj rukopisa. Spominjam se pa, kako pripoveduje Krek, da po nekaterih krajih ni bilo menda niti enega duhovnika, ki bi ne bil zaprt ali kaznovan z denarno globo ali pa ki bi ne bil moral celo zapustiti ljudstvo. Pa vse je prenesla duhovščina moško, Nemstvo se je pa pri tem naučilo ceniti — politično delo in politično moč, ki slednjič onemogoča njih »obrt« vsem, ki so nagnjeni k nastitstvu in krivdnosti. In tako je trpljenje prednikov vseh »bode« za poznejše rodove, kajti po Krekovih besedah »preganjanje pravični stvari samo koristi«.

Ivan Dolenc

Mozelj

Osebnost. Šolski upravnik naše šole v Verdrengu, Vrabčič Rudolf, je premeščen v Stalcerje, a na njegovo mesto šol. upr. Filipič Karol iz Stalcerjev.

Vodovod. Premaknilo se je vprašanje našega vodovoda. Polagalo se nove čevlje, a gre vsled neugodnega vremena delo bolj počasi od roka.

Imena. Se danes ne vemo, ali smo v Mozlju ali v Gornjem Molju. Šola, fara in orožniška postaja so v Mozlju, v sosednji hiši je občina tudi v Mozlju, pošta, ki je nad obč. pisarno v prvem nadstropju pa je v »Gornjem« Mozlju. No, saj končno ni popolnoma napačno.

Rudnik v Hrastniku

Ljubljana

Kaj bo danes?

UNION: ČASNIKARSKI KONCERT. OB 20.
Kino Kodeljevo: Ob pol 4, pol 6 in 8 »Buffalo Bill« in »Bela Ljubljana« I. del.

KAJ BO JUTRI?

Drama: Carjevič Aleksej. Premijera.
Opera: Zaprt.
Mineraloški inštitut: Predavanje dr. Oskarja Reye: »O ciklonih in padavinah v Sloveniji«. Ob 18.
Hotel Mikli: »Jarčev-Jakev« večer. Ob 20.
Nočno službo imajo danes: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočvar, Celovška cesta 34. — Jutri: mr. Sušnik, Marijin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

Galoše, snežke, škornje

najboljših svetovnih znamk

Gojzerje, smuške in športne

nepremočljive čevlje najboljšega izdelka dobite v največji izbiri po znižanih cenah le pri

A. Žibert, Prešernova ulica

Časnikarski koncert, ki je oficijelna proslava državnega praznika, se prične drevi ob 8. Občinstvo naj pride na koncert točno, da ne bo prehude gneče pri garderobah in da se začetek ne zavleče. Za tiste, ki imajo svoja mesta spodaj, sta dve garderobi, ena nasproti vhoda v veži, druga na levi strani pred vodom v zgornjo malo dvorano. Po koncertu bo družabna zabava s tekmo v igri jo-jo. Vstopnice — samo še nekaj sedežev in stojišč — se dobe v predprodaji v Matični knjižarni na Kongresnem trgu danes od 11 do 12, zvečer od 6 pa pri večerni blagajni v Unionu. Rezervirane vstopnice naj se dvignejo najkasneje drevi do 7. Kupone koncertnih vstopnic shranite, ker bodo biljeterji po koncertu zahtevali vstopnice tudi za družabno zabavo.

VII. prosvetni večer bo v petek ob 8 v verandni dvorani hotela Union. Na programu je zelo zanimiva tvarina: Človeška bivališča pri raznih narodih. Predavatelj g. prof. dr. Valter Bohinec je priznan strokovnjak in poznavatelj zgodovinskega razvoja hiš, kakor tudi skupnih bivališč in naselbin. Vsesto je zbral slike, ki so najbolj značilne za posamezne naselbine, mesta, trge in vasi. Predavanje bo namreč pojasnjevalo večje število skoptičnih slik. Na to predavanje zlasti vabimo vse one kroge, ki se zanimajo za narodopisje.

Miklavžev večer v Unionu, ki ga prirede žentpeterski fantje, se je do sedaj še vsako leto — že dvajsetkrat — bil do sedaj — izkazal. Izvrsten in bogat zabaven spored je obljubljen tudi za letos. Kakor do sedaj ni bilo še nikomur žal, da se je tega večera udeležil, prav tako ne bo nikomur tudi letos. Miklavž nastopi v Unionu v imenitnem epremstvu in bo obdaroval vsakogar po zaslugi. Kdor želi svojim sorodnikom ali prijateljem napraviti nekaj lepega veselja in dobre zabave, naj jih povabi na ta večer.

Nabiralni dan mestnih delavcev za brezposelne bo 3. in 4. decembra t. l. Imejte pripravljen drob, da nabiralci ne bodo zgubljali časa z menjavanjem na cesti. Sprejemalo se bo vsako darilo, razume se, da čimvečje bo — tem rajši.

Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Rokodelsko društvo je moralo uprizarite igre »Stric v Toplicah« radi drugih prireditve že dvakrat odložiti. Pri ljubljenski veseloigrarji bo pod vodstvom g. režiserja Janko Novaka uprizorjena v nedeljo, 4. decembra ob pol 8 v Rokodelskem domu. Ker je za igro veliko zanimanja, vabimo vse, ki se je žele udeležiti, da si že v predprodaji oskrbe vstopnice. Predprodaja bo v soboto od 6—8 zvečer in v nedeljo, 4. decembra od 10—12 dopoldne v pisarni v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Predstava bo v nedeljo, 4. decembra ob pol 8 zvečer. Udeležimo se je v prav obilnem številu.

Plašče dobite po najnižjih cenah, izdelava od prvovrstnih švitvin krojačev. — Izdelujemo tudi po meri.
I. TOMŠIČ, Sv. Petra cesta 38

Kulturni obzorik

Prosvetno delo na deželi

Litija, 29. novembra.

Katoliško prosvetno društvo v Litiji je zopet oživelo, oziroma se je tako rekoč na novo rodilo s tem, da je dobilo v najem od Ljudske posojilnice v Smartnem, dvorano za svoje prireditve. Brez takega lokala življenje prosvetnega društva sploh ni mogoče. Na zadnjem občnem zboru, ki se je že vršil v novih društvenih prostorih v Smartnem, je bil izvoljen nov odbor in so se konstituirali vsi odseki, med temi tudi za ljudsko prosveto najvažnejši dramski odsek. V tem odseku se je takoj začelo živahno življenje in stari in novi igralci so priredili v nedeljo, dne 20. novembra v dvorani v Smartnem v letošnji sezoni svojo prvo igro, Nestroyev veseloigro »Dekle iz predmestja«, ob nabito polni dvorani. Tako da je bil tudi gmoten uspeh za sedanje čase zelo dober.

Pod vestno roko novega režiserja g. Marjana Obersnela so igralci pokazali vse svoje znanje in sposobnosti. Igra je bila vseskozi živahna, želeli bi bilo le nekoliko večjega temperamenta v medsebojnem igranju. Glavne vloge so bile prav dobro zasedene. Mladi neodločni bogataš Sony misli, da je prav srečen, da bo dobil za ženo vdovo Nelly, njegovo prvo ljubzen. Tik pred poroko pa spozna mlado modistko Zinko, deklo iz predmestja in spozna obnem, da bi bila poroka z Nelly zanj nesrečna. Boječ in neodločen, kakor je, pa bi brez pomoči svojega prijatelja Svederca ne prišel do cilja. Brez dvoma najboljša je bila vloga Svederca, ki je od dejanja do dejanja postal živahnejši. Sam do ušes zaljubljen v Nelly, ostane zvest prijatelju Sonyju in se trudi spraviti ta dva človeka skupaj, ter povzroči tako vsem skupaj nebroj neprijetnih konfliktov. Po naključju zve tudi za nedolžnost blagajnika Lehnika, očeta modistke Zinke, ki je bil dolgo na sumu, da je vlomil v blagajno podjetnika Lesjaka, strica vdove Nelly. Gledalcu se zdi v zadnjem dejanju Svederc kot roka pravice, vse izravnavajoča in obenem blagohotna, predvsem za strica Lesjaka, ki je vlom svojočasno fingiral, da mu ne bi bilo treba izplačati visokih dedščin.

Miklavžev teden

Razno manufakturno blago in ostanke vseh vrst blaga po izredno nizkih cenah nudi trgovina
Anton Schuster, Ljubljana Mesni trg 25

Organizacija mestnih upokojencev lepo napreduje in se bo imenovala »Društvo mestnih upokojencev v Ljubljani«. V teku 3 tednov je prijavilo svoj pristop 76 pragmatičnih upokojencev, upokojenk in vdov po pragmat. uslužbenkih in to vseh skupin od višjih uradnikov do nižjih uslužbencev. V »osnovni fond« so prispevali nad 600 dinarjev in sicer v zneskih od 2 do 50 Din. Pripravljali odbor je že vložil društvena pravila pristojni oblasti v odobritev. Kakor hitro bo vloga rešena, bo sklican ustanovni občni zbor. Vsi, ki niso še pristopili, se vabijo, da to čimprej store, da bo organizacija še čvrstejša.

Skupina bojevnikov v Trnovem je bila osnovana v nedeljo ob obilni udeležbi fantov in mož iz svetovne vojne. Prvi podpredsednik osrednjega odbora je obrazložil zboru pomen in namen bojevnikov, nakar je gosp. Florjančič pozval fante in može, naj vstopijo v organizacijo. Gosp. Kozina je pozdravil zbor v imenu skupine Moste ter v besedah očrtal notranji namen organizacije: nesebična ljubezen do bližnjega in do tovariša, mir in socialna pravičnost. Gosp. Bavdek je razložil načel ustroj samopomoči, ter povabil navzoče k pristopu v to bojevaško ustanovo. — Za predsednika novi skupini je bil izvoljen g. Stane Florjančič, v odbor pa gg. Bizovičar, Ložar, Učak, Goršič, Majhen, Gorkič, Jarc i. dr., za preglednike gg. Kramar in Kalin. Predsedniku bojevnikov generalu Maistru je bil odposlan brzojavni pozdrav.

Pavla Marija Kocjančič zopet redno ordinira.
Nabiralni dan. Dne 3. in 4. decembra t. l. bodo mestni delavci nabirali darila v denarju za revne brezposelne družine. Za vsako podarjeno vstopno boste dobili potrdilo v obliki kupona, na katerem je označen enoten znesek enega dinarja. Odkupiti pa se morete seveda tudi z večjim poljubnim zneskom, najnižja odkupnina pa je kupon za 5 Din.

Dežniki, nogavice

najprimernejša darila za Miklavža

Vidmar, Pred Skofijo 19

Iz zdravniških krogov. Zobozdravniki doživljajo svojevrstno krizo in umiljivo je, da bi morala oblast ščititi zakone, ki urejajo pravice in dolžnosti zobozdravnikov. Davčni predpisi so strogi in dosledni, odgovornost ni majhna, režijski stroški so visoki, upoštevati je pa tudi treba, da je študij zdravniški drag. Vendar se dogaja, da se mazaštvo in zakotno zdravljenje zobovja žudežno bohoti, ne da bi sanitarna oblast to primerno preprečila. Mestnemu fiziku bi priporočali, da se tudi za to stvari zana. Na pr. v Šiški je takih nekoncesioniranih dentistov 5—8 in ker ne plačajo davkov in raznih drugih obveznosti, seveda lahko delajo za nižjo ceno, da o kakovosti njihovega dela molčimo. Posledice mazaštva niso malenkostne in če se bo mazaštvo še naprej toleriralo, se bodo te posledice tudi očito pokazale. Če ima obrtna oblast v natančni evidenci, kdo sme in kdo ne sme opravljati svoje obrti, naj tudi sanitarna oblast ukrene svoje, kot to predvideva zakon in kot zdravniški in zobozdravniški pokliče to tudi zahteva.

Lepo Marijino znamenje na Sv. Jakoba trgu pogreša že več let sem polovico črk napisal na njem. To nujno popravilo, ki bi ne stalo mnogo denarja, bi se pač moglo izvršiti obenem z zunanjo popravo in olepšavo cerkve sv. Florijana.

Opekarski most so odprli prometu. Cestniški je asfaltirano, hodniki pa še ne. Jarek pred mostom ob stiku Trnovskega pristanišča in Opekarske ceste, v katerega so položili široko odvodno betonsko cev, pravkar zasipavajo. Ograja nad njim, šibek leseni tram na dveh stebrih, ni niti lepa niti dovolj trdna; najbrž je le začasna. Treba bo ondi napraviti močnejšo in ličnejšo ograjo, najbolje iz betona, da ne bo zopet nesreč.

Lov za tatinskimi beračmi. V vzhodnem delu mesta se je pripetil dogodek, ki zopet nazorno kaže, kako postajajo nekateri mladi prosilci, ki prosijo miloščino po hišah, prav predzrni. Tak mlad berač je vstopil v hišo in prošil za miloščino, ki jo je res dobil. Ko je šel berač skozi vežo proti durim, je v kotu pograbil še lep dežnik, last gospe, pri kateri je pravkar dobil miloščino. Toda tatič je imel smolo.

Ko pride Svedercu v roke lastnoročno pismo strica Lesjaka glede fingiranega vroma in ko Nelly sama spozna stričevo pisavo, ima Svederc v rokah vse niti za srečen razplet zadeve in si pridobi sam za ženo Nelly, ki mu je hvaljezna, da ne izda stričevega zločina. Izborna pa učinkuje scena, kako Svederc, ne da bi izdal tajnosti, prisili strica, da z denarnimi žrtvami popravijo vs krivico. Tudi Sony dobi svojo Zinko, ki je srečna v svoji ljubezni, kakor tudi predvsem radi tega, da se je izkazala nedolžnost njenega očeta, ki je kakor mora ležala na vsem njegovem skromnem življenju. Zelo posrečena je bila vloga strica Lesjaka, ki nosi v sebi tekoče staro krivdo, ki pa je ostal kljub temu po svojem temperamentu in bogastvu star lahkoživec, ki ga zmoti vsako mlado krilo. Na ta način je zaželel tudi nepoznano Zinko na ulici predmestja in dobil od Sonyja zaslužene batine, ne da bi se med seboj spoznala. Tudi v ostalem mu njegovo veseljaško življenje prinese polno nepriključ, katere pa zna stočno prenesti. Najboljši pa so njegovi prizori skupno s Svedercem, katerega v obrambi, da bi zakril svoj nekdanji zločin, sicer vedno prehitveva, končno pa pade v roko usodi in le zmaga Svederc. Izobren je bil stric Lesjak v zadnjem dejanju, ko pride njegov zločin vsaj za Svederca na dan in ko pride za strica Lesjaka zaslužena kazen in izmordanje. Kljub temu pa zna rešiti, kar se rešiti da, le tega ne more preprečiti, da mu pride Svederc kot bodoči mož Nelly v družino.

Prav posrečena je vloga ubogega dekleta iz predmestja, modistke Zinke, ki si pod težkim bremenom sumnje zločina njenega očeta, nekdanjega situirana, služi svoj skromni kruh in ki pod utisom te obremenitve odklanja tudi ljubezen bogataša Sonyja, dasi ji je vselej in povsod vidno, kako zelo ga ljubi. Končno se reši čast njenega očeta in Zinka dobi svojega fanta za moža. Dasi njena vloga ni velika, jo je podala igralka za vso dušo kakor tudi njen partner Sony.

Prav dobre so bile tudi vse manjše vloge, tako podjetne modistkinje in njenega brata kakor tudi vseh njenih uslužbenk, ki vsi skupaj izrabljajo veseljaštvo strica Lesjaka, odidejo končno edino le z dolgim nosom.

Prosvetnemu društvu želimo, da s takim svojim delom nadaljuje in se pozivi tudi v ostalih odsekih, sedaj ko mu je dana možnost.

Na durih ga je srečal gospejin mož, ki je pravkar prišel domov. Mož se je hitro obrnil, ko se je spomnil, da je mladenič ukradel njegovi ženi dežnik, tat pa se je spustil v tek. Mož je tekel za njim tudi potem, ko je tat dežnik že odvrnil. Končno pa je preganjalca tata le dočel, ga trdno prijel in ga kar sam odiral na stražnico. Na policiji so v mladem beraču in tatu spoznali 23 letnega I. M., ki je že večkrat zagrešil podobne grehe. Občinstvo naj bo previdno pred takimi prosilci in naj ne pušča v stanovanja nikogar, kdor ni znan!

Kemično čisti obleke šimene, Kolodvorska ulica št. 8.

Pumpare, obleke, trencheat najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Srajce bele in modne, kravate in žepne robce, ima najceneje trdka Miloš Karničnik, Stari trg 8.

Moste pri Ljubljani

Dobrodrelna kino predstava. Drevi ob 8 bo v kinu »Kodeljevo« kino predstava, katere čisti dobiček je namenjen novoustanovljeni Ljudski kuhinji Vincencijeve in Elizabetne konference v Mostah. Predvajal se bo film »Buffalo Bill« in »Bela Ljubljana« I. del. Preplačila za Ljudsko kuhinjo se hvaležno sprejemajo.

Miklavž v Salezijanskem mlad. domu bo nosil v ponedeljek ob 5 in 8 zvečer. Darila se sprejemajo v ravateljstvu doma v nedeljo in ponedeljek.

Pridiga za može in fante bo drevi ob pol 8 v kapelici Salezijanskega mladinskega doma. Po pridigi litanije in blagoslov.

Fantovska Marijina kongregacija Matere dobrega sveta bo imela danes ob 7 shod v Salezijanskem mladinskem domu.

Miklavž izbira krasna darila pri LEGAT Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 28

Dev. Marija v Polju

Tečaj za krojno risanje. Le še dva dni je čas zlagševanja pri tukajšnjem šolekem vodstvu za krojno risarski tečaj. Manjka še nekaj pripravljenosti, da bo tečaj zagotovljen. Krojači, šivilje, ne zamudite ugodne prilike.

Miklavž večer v Ljudskem domu v ponedeljek ob pol osmih.

Čarški sele, igra v 7 slikah, se bo ponovila na praznik 8. dec. ob 4 pop.

Večsko delavstvo bo — kakor žujemo, v četrtek, petek in soboto praznovalo. Da morejo družine tudi take dneve jesti, gospodje ne pomislijo. Opuščenih in vpokojenih oz. reduciranih je tudi nekaj večših uradnikov, med njimi g. ing. Reš.

Pomagala je grožnja za razsvetljavo kolodvorske poti, ki je že razsvetljena, treba jo je le še malo nasuti. Zelo potrebno je in hvaležni bomo, ako bi tudi v trikotu pred novo šolo, župniščem in cerkvijo namestili eno žarnico.

Na Fužinah so »Matevškovi« hiši dobili novo mesnico, last g. Anžurja v Vevčah.

Umrla je za možgansko kapjo v bolnišnici ga. Angela Corman iz Zg. Kašlja. Prepeljana je bila v domačo faro, kjer je bil v sredo pogreb. Bog ji daj večni mir! Soprogu in otročičem naše iskreno sožalje.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Četrtek, 1. dec.: Zaprt (generalka).
Petek, 2. dec.: CARJEVIČ ALEKSEJ. Premijera. Red C.

Sobota, 3. dec. ob 15: GOSPA INGER. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven. - Ob 20: KAR HOCETE. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 4. dec. ob 15: SRCE IGRACK. Izven. Miklavžev nastop. - Ob 20: CARJEVIČ ALEKSEJ. Izven.

Ponedeljek, 5. dec.: Zaprt.

OPERA

Začetek ob 20

Četrtek, 1. dec.: Zaprt.
Petek, 2. dec.: Zaprt.

Sobota, 3. dec.: MANON. Ob 10 letnici francoskega inštituta. Izven.

Nedelja, 4. dec. ob 15: SEVILJSKI BRIVEC. Izven. Znižane cene. - Ob 20: MALA FLORAMY. Gostuje g. Kovačič iz Splita. Izven. Zniž. cene.

Ruth Schaumann: Amei — Eine Kindheit

Nemška pesnica in pisateljica, kiparica in grafičarka Ruth Schaumann, kateri je »Slovenec« posvetil že nekaj člankov, je bila letos odlikovana s »Münchener Dichterpreisom«. Nagrada ji je bila podeljena za njeno liriko, v kateri dosega R. Schaumann nedvomno najvišjo stopnjo ne le, če pogledamo njeno tako raznoliko umetniško udejstvovanje, marveč tudi če hočemo primerjati čisto vrednost njenih pesmi z drugimi liričnimi tvorbami v sodobnem nemškem slovstvu. Lansko leto sem naznanil njeno zbirko pesmi »Die Tenne«, katere je bila odlična za nagrado, katero je pesnica letos prejela; zdaj mi je prijetna dolžnost poročati o prozi, s katero se je Ruth Schaumann letos uspešno začela uveljavljati. Že pred nekaj leti je izšla njena knjiga novel »Der blühende Stab« in tudi pozneje je tu pa tam objavila kakšen sestavek v prozi (n. pr. Der Petersiliengarten — Hochland 1928-29, 10; Die Hochzeit zu Kana, ein Gobelien — Hochland 1929-30, 5), a večjega načrta se do letos ni poprijela.

Pred nekaj tedni je izšla v založbi G. Grote v Berlinu knjiga »Amei — Eine Kindheit«, in v Hochlandu je začel izhajati roman »Yves«, ki obeta postati eno najlepših del sodobne nemške proze. To sta vsakokrat dva večja koncepta, po katerih je sklepati, da si bo priborila Ruth Schaumann tudi v prozi svoje mesto.

Romanov iz otroške dobe ima tudi novejšo nemško slovstvo na pretek in med njimi nemalo zares dobrih. Tam prav na vrhu pa stoji knjižica »Eine Kindheit« ter »Verwandlungen einer Jugend«, ki ju je napisal odlični pisatelj Hans Carossa. V teh dveh drobnih knjižicah je morda najlepše in najgloblje, kar je imelo doslej sodobno nemško slovstvo povedanega o otroku. In če postavljamo lik deklice »Amei«, ki ga je ustvarila Ruth Schaumann, ob stran dekča, ki ga je postavil Hans Carossa v sredino svojih zgoraj omenjenih dveh knjižic, s tem dočemo samo povedati, da je na zunaj dosežen lep par, marveč da je ta par po vseh neizraznih umetniških kvalitetah toliko soroden kakor enakovreden. In pri tem mislim na tehtnost, ki jo ima brez pridržka v svetu nemške-

Odkritosrčna beseda revmatično bolnim

Da Tegal resnično pomaga pri revmatizmu, se ponavlja v sledečem:

»Da sem že preje poznal Tegal tablete, koliko mojih dolgoletnih revmatičnih bolečin bi si prihranil in koliko trpljenja preprečil. Zelo sem srečen, ker lahko odkrito rečem, da so Tegal tablete resnično učinkujoče zdravilo brez vsakih stranskih pojavov od strani srca ali želodca. Vsakemu ga bom rad priporočal. Še enkrat hvala: S. Stojanovič, služitelj Uprave vodovoda O. G. B., Beograd, Kn. Mihajlova ulica št. 3c.

Tegal tablete uspešno in hitro učinkujejo proti revmatizmu, protinu, isijas, gripi, živčnim bolečinam in ozeblinam. Čez 6.000 zdravnikov priporoča v uradni potrjenih ocenah uporabo Togonal. Dobi se v vseh apotekah.

Odobr. od Minist. soc. pol. in nar. zdravja S. Br. 8415 od 22. oktobra 1932.

Drobiž izpred sodišča

Novo mesto, 29. novembra.

V torek se je vršilo več razprav pri sodniku poedincu tuk. okrožnega sodišča. Med temi zoper g. kaplana Ambrožiča, radi prest. po čl. 4 zak. o zaščiti javne varnosti in reda v državi (radi žalitve Sokola K. J.). Obsojen je bil na 10 dni zapora pogojno za 1 leto.

Vršla se je tudi razprava zoper Mikulič Alojzija, 22 letnega posetnikovega sina iz Travnika pri Loškem potoku radi tega, ker je dne 6. jul. 1932 udaril z ušesom »sekre Rusa Janeza« po levi roki ter mu zlomil obe podlehni kosti. Zaslani sta bili dve priči: zasebni udeležene Rus Janez in pri dogodku navzoči Skopin Leopold. Z ozirom na določno pričevanje slednjega, je sodišče izreklo sodbo radi preokračenega silobrana ter obsodilo Mikulič na 2 meseca zapora pogojno za 2 leti z ozirom na to, da je dejanje odkritosrčno priznal, bil izzvan, da je na dobrem glasu in dosedaj neoporečen.

Nesreče in poškodbe

Novo mesto, 29. nov.

Kralj Janez, 12 letni pastirček na Mlakah pri Podzemlju, je splezal na skedenj, da namerče mrve živini. Pri tem je padel na pod in si zlomil desno roko in udri lobanjo.

Smolč Franc, pos. sin na Revi št. 3 pri Dobriču, je šel v sosednjo vas k posestniku S. ter jat kotliček, ki ga je pred 2 letoma posodil njegov oče. S. kotlička ni hotel vrniti. Ker je kotliček visel v veži, ga je Smolč vzel. Ko je S. to opazil, je zagnal Smolču v glavo sekač ter ga precej poškodoval. Rana se je inficirala.

Sušteršič Janez, užitkar v Gor. Lakovnicah, se je napotil v hosto svojega sina. Tamkaj se je srečal s sosedom mejašem H. Dejal mu je, naj mu pokaže mejo. H. pa mu je odvrnil, da bo že on njemu pokazal mejo. Radi tega je nastal prepir. V jezi je H. zagnal starega užitkarja dvakrat ob tla, pri čemur je dobil nabrelih in prsih v notranjosti poškodbe. Vsi se zdravijo v bolnišnici. Usmiljenih bratov v Kandiji.

★

Miklavžev semenj. V sredo se je vršil običajni Miklavžev semenj. Ker je celo noč deževalo in prenehalo šele proti jutru, zato so sejmariji prihajali v mesto zelo pozno in se je živahnost na živinskem in prašičjem sejmšču, kakor tudi na manufakturnih in drugih stojnicah, razvila zelo pozno. Cene goveji živini so bile zelo nizke: 3—4 žive teže, pri zelo rejenih prašičkih po 5 Din.

Preteklo nedeljo so igrali diletantje Prosvetnega društva in Prosvetnem domu Nušičevo komedijo »Narodni poslanec«. Igralci so se potrudili, da so svoje vloge prav dobro odigrali. Igra se ponovi v nedeljo, dne 4. decembra ob 20.

Trbovlje

Miklavž obišče v ponedeljek popoldne tudi naš Društveni dom. Naročila zanj se sprejemajo v prodajalni konzuma.

Koncert prireditelji prihodnjo nedeljo pevsko društvo »Zarja« z Dobrne. Pri prvem nastopu lanske leto so se dobro odrezali. Po enem letu pa hočejo pokazati, v koliko so napredovali.

ga slovetva zrelo ime Hans Carossa, ter na tehtnost, ki si jo je pridobilo z »Amei« ime Ruth Schaumann v istem književnem sestavu.

Deklica Amei nosi nedvomne znake, da je v nji prikazana avtorica sama. Če po drugem ne, bi bilo tako sklepati po koncu knjige, ki se ujema z dogodkom iz prvega soneta v ciklu »Aschaffenburg Sonette«, imenovanega »Der Kuss«. Pesnica poje tu o svojem prvem poljubi, ki ga je pritisnila na kamenita usta sohe elepega Homerja, v čigar knjigo se je prav tisti čas, nji neznan, vtpiljal mladenič, kateri je pozneje postal njen mož: »Ich küsste dich durch ihn zu jener Stundes«. V koliko se tudi vsa ostala vsebina knjige krije z resničnimi dožitvili deklice Ruth Schaumann, je seveda težko povedati. Pa to tudi nima nikakega pomena, kar se tiče umetnosti.

Zakaj umetnost, resnična in velika, žari od prve do poslednje strani te knjige. Vsako poglavje iz življenja deklice Amei zase je pravi pravcati biser, kakršni so dan današnji v slovstvu redki. Subtilnost opazovanja otroške duše je tolika, da bi največji pisatelj dušeslovne smeri nemara ne bil pogodil vseh tistih neizraznih in težko prijemljivih — a morda prav zato tudi najbolj znanih potez otroške duše — kakor je to uspelo pesnici Ruth Schaumann. Prve etike z zunanjim svetom, prva grenka, pa tudi vesela spoznanja, svet otroške domišljije in ljubezni do božjih stvaric, zlasti živalic, svet čarobnih, otroku nepojmljivih besed, iz katerih si ustvarja zakladnico čustev, uganjanja o spanju in nešte drugih, leposlovno skoraj docela neobdelanih doživetij otroka, vse do botre Smrti, ki nemilo in vendar iz tako razumljive bližine nastopi, je nazivala Ruth Schaumann v svojo knjigo. Pa ne zato, da bi znanstveno odkrila toliko in toliko dragocenega vzgojnega gradiva (to je namreč dosegla mimogredé in povsem nehoté), marveč zato, da razvije svoje pesniško čarovnajstvo, ki v invenciji prelestnih pripovedi in besed, v načinu pripovedovanja in v prepletanju realnosti s simbolično učinkuje docela edinstveno; čitatelju odpira resnično nove poglede, vedno nova in neokušana bogastva lepote mu sipa v naročje.

Ze zaradi te knjige bo stala osorej Ruth Schaumann v prvi vrsti nemških pripovednikov. a. ž.

Nove redukcije groze trboveljskim rudarjem

Rudarji za svoje pravice

Trbovlje, 30. novembra.

Ze pri redukcijah pred enim mesecem se je pokazal namen TPD, odpustiti starejše, bolje plačane delavce — v kategoriji kopačev, da so potem sprejeli mlajše z nižjimi plačami v kategoriji vozačev in učnih kopačev. Pri nižjih kategorijah si prihrani podjetje tudi pri tem, da jim ni treba dati stanovanja in kurjave.

Ker so se vzdrževalne govorice, da bo družba redukcije v tem pravcu nadaljevala, je druga rudarska skupina sklicala zadnji ponedeljek shod v Delavski dom. Velika udeležba je pričala, da se delavstvo zaveda resnega položaja. Poročal je tajnik Arh, da so se radi grozečih redukcij zastopniki rudarjev zglasili pri centrali TPD v Ljubljani. Tam so jim izjavili, da nekatere že reducirane sprejemo nazaj, a ne več za kopače, ampak za vozače, to se pravi, da bi rudarji mesto dosedanjih 38 Din dobili le 28 Din, torej več kot 30% manj; če so pa poročeni, bi kot vozači izgubili še stanovanje in deputatni premož. To ni samo nesocialno, ampak tudi v jasnem nasprotju z določbami rudarskega zakona. Po zadnjih vesteh naj bi bilo reduciranih v Trbovljah 361 kopačev, v sosednjih rudnikih pa sorazmerno manj. Gre predvsem za delavce, ki ne delajo direktno na premož, ampak so zaposleni z drugimi deli, ti naj bi bili prevedeni ali v slabe plačane kategorije, ali upokojeni, ali pa odpušteni. Na ta način bi profitirala družba štiri in četrt milijona.

Ker podjetje prospa kljub krizi in deli visoke dividende, bi bilo tako ravnanje brezsrčno, da ga je težko prav označiti. Pri tem bi bila hudo prizadeta že zdaj pasivna pokojninska blagajna.

Bratovske skladnice, kateri bi se z nameranimi upokojitvami izdatki zvišali, prispevki pa v veliki redukciji še znižali. Pomenilo bi to njeno uničenje.

Shod je zaključil s soglasno sprejeto resolucijo na TPD, da celokupno delavstvo protestira proti nameranim redukcijam kopačev. Če imajo delničarji pravico do dividend, ima pa delavstvo mnogo večjo pravico do življenja!

Več ko vsaka dividenda nam je človek in njegovo življenje!

Redukcija rudarjev v Hudi jami omiljena

Laško, 29. nov.

Na zahtevo zastopnikov delavstva, kateri so centrali TPD in rudarskemu glavarstvu v Ljubljani s svojo deputacijo obrazložili krivico in nepotrebnost odpuščanja rudarjev, je slednje sklicalo komisijo na lice mesta. Ta komisija je bila 28. t. m. popoldne na ravnanstevu v Hudi jami.

Po 5-urnem burnem posvetovanju je prišlo z vodstvom TPD in zastopnikom delavstva na intervencijo zastopnika rudarskega glavarstva do naslednjega sporazuma:

Od 119 odpuščenih delavcev ostane odpuščenih samo 32, drugi so sprejeti nazaj v službo, ker so deloma mesto njih odpustili druge, ki so gospodarsko močnejši, vendar je pa na splošno redukcija znižana za 50%.

Delavstvo je imelo močne argumente krivice odpuščanja, katerim je moralo kloniti vodstvo rudnika v veliki pritiski javnega mnenja, ki je bilo po zaslugi »Slovenca« na strani delavstva.

Kaj pravite?

G. urednik, tudi jaz sem šel v nedeljo v dramsko gledališče, ne da bi gledal tam postavljeni svinjak, ampak da bi glasno protestiral proti tistim, ki so dramsko umetnost postavili v znamenje svinjaka. Čeprav se izjavo izrazilo kulturno nasilje, smo vendar dolžni jasno in določno povedati, da kultura v svinjaku in njeno nasilje odklanjamo, pa naj jo štiti kdorkoli in kakorkoli. Dolžni smo biti to jasno in določno povedati, da se ne bi pozneje reklo, da smo v tako važni stvari molčali.

Zelo se pa čudim, kako sedaj o tem pišete »Jutro« in »Narode«, kot branilca kulture v svinjaku. »Jutro« je v prvi sapi samo govorilo o »mladih petelinčkih«, ki so jih postavili na hladni jesenski crak. Včeraj pa že piše, da so demonstranti z vseh strani molili predstavo, da je bila posebno sredina porterja zelo močno blokirana, da so tu sedele tudi nekatere »znane dame«. Jaz pa še to povem, da smo bili tudi mi, ki se ne bojimo »kulturnega nasilja« in se bomo proti njemu dosledno borili, clasti pa ne pozabili, kako je bil po naročilu gledališke uprave »poskus demonstracije prav kmalu zadušena«. Pa menda je bilo le ognja in duše v tem protestu, ker ga je bilo treba zadušiti na način, kakor »običaj« pri kulturnih narodih. »Jutro« pravi, da je, da gnila jaseca vendar niso umazala odra slovenske drame. Jaz pa pravim, da je germaniki šund s svinjakom tako onemastil slovensko gledališče in brisiral čast slovenskih deklet, da kulturna zgodovina ne bo smela zmotiti, kdo ima zasluge na tem žalostnem dogodku. »Čast kulturi s svinjakom!« bi mogli zaključiti skupno z »Jutrom«, če bi se kulturna sramota s svinjakom in strašno ponižanje slovenske žene dalo zmiti s salmiakom. Pa se ne da.

Ni treba biti moralist, kakršnega v svojem stilu naslavlja »Narode«, da se upre kulturi »Veselega vinograda«. Treba je imeti le tui za dostojnost, prav najnujnejšo dostojnost in pa zavest, kako more taka »moralna svinjakom« odjekniti v srcu mladine. Kam bo prišel slovenski narod, če 16 letna hčerka »narodne dame« dobi pouk o spolnem življenju iz svinjaka v »Veselem vinogradu«. Saj radi verjamemo, da uprava narodnega gledališča hoče zasluziti denar, toda za kakšno ceno! Ali bomo morali res k vsemu molčati in vse prenesti, za ceno, da nam ne bi kdo rekel »moralisti«.

Zal, da se je danes celo ljubljanska ulica pokazala za dostojnejšo kot »narodne dame in gospodične«, ki se hodijo težit v »Veseli vinograd«. Ulica te že napravila sodbu:

Oj slovensko gledališče,
včasih bilo si svetilo.
Zdaj spremenil te je spak
v svinjak, v svinjak, v svinjak!

Dr.

Novi grobovi

† V Ponikvi nad Vidmom je umrl posestnik Rok Planinc, star 81 let. Naj v miru počival!

P. n. občinstvu, prijateljem in gostom se najiskrenejše zahvaljujemo za naklonjenost, ki so jo nam izkazali v prvem letu obstoja našega podjetja. Ob tej obletnici so nam došle mnogobrojne čestitke in priznanja, izmed katerih priobčujemo tole:

„Kam greš pa ti v Ljubljani,
ko posli so končani?“ —
„Jaz v „Daj-Dam“ ložiram
in avtomat študiram.“ —
„Povej mi po domače,
zakaj tam trgaš hlače?“ —
„Ti motiš se presneto, —
je danes ravno leto,
kar „Daj-Dam“ mi pomaga,
kako se kriza zmaga.
Tu hi ro, dobro in cenó
trenotki lepo noteo —
prijatelj, ti mi prav boš dal
Ce z mano pot boš v „Daj-Dam“ ubral,
ga danes ob obletnici
častitamo uzor — podjetnici!“ —

Da si ohranimo to veliko zaupanje, docemo v popolno zadovoljnost p t. občinstva voditi i v naprej naše podjetje in beležimo z najodličnejšim spoštovanjem

Automatski bufet

„DAJ-DAM“
v Ljubljani

Miklavžev večer v Unionu

dne 5. decembra ob 7 zvečer

Danes prvi dan predprodaje vstopnic v Unionu pred veliko dvorano, in traja od 9—13. Prosimo in opozarjamo cenj. občinstvo, da si preskrbi vstopnice že v predprodaji, ker ni izključeno, da na dan prireditve ne bo več mogoče postreči z njimi.

Kdo se še lahko udeleži jubilejnega nagr. žrebanja

S 1. decembrom pričnemo novo naročbo na »Slovenca« in je s tem tudi za tiste, ki doslej še niso naročeni na naš list, podana nova prilika, da se udeležijo žrebanja za »Slovenčev« jubilejno denarne nagrade. Treba je le izpolniti edini pogoji, da je nameri o Božiču naročnina plačana vsaj za tri mesece, med katerimi mora biti tudi december. Novi naročniki, ki se priglasijo s 1. decembrom, morajo torej o Božiču imeti plačano naročnino vsaj do konca februarja 1933.

Dne 23. decembra letos se bo vršilo žrebanje za sledeče denarne nagrade:

1 nagrada v znesku	Din 6000.—
6 nagrad po	Din 1000.—
60 nagrad po	Din 200.—
60 nagrad po	Din 100.—

15. dec. zadnji rok za plačevanje naročnine

Na razna vprašanja odgovarjamo, da bodo pri nagradnem žrebanju dne 23. decembra prišli v poštev samo tisti p. n. redni naročniki vsakdanje izdaje »Slovenca«, ki bodo do včerajš 15. decembra izpolnili glavni pogoj nagradnega razpisa, ki smo ga zgoraj omenili, 15. december je torej zadnji dan, v katerem se še more plačati naročnina v smislu razpisa. Priprave za nagradno žrebanje v upravi bodo zahtevale najmanj en teden dni časa, zato se na plačila po 15. decembru ne bomo mogli več ozirati.

Po'ložnice

prejmejo v današnji številki vsi poštni naročniki brez izjeme. Vljudno prosimo, da se jih takoj v prvih dneh decembra poslužite vsi, ki vam poteka naročnina s koncem novembra, prav posebno pa še oni, ki imajo kak zaostanek. Koliko važnosti je redno plačevanje naročnine, smo na tem mestu že večkrat povedali. — Ne odlašajte s obnovitvijo naročnine!

Koledar

Četrtek, 1. decembra: Drž. praznik. Edmund in tovariši, mučenici. Dan je danes dolg 8 ur in 39 minut ter se do 21. decembra skrči za 19 minut, zraste pa do 31. decembra za 5 minut.

Petek, 2. decembra: Bibiona, devica, mučenica; Pavlina, mučenica.

Osebnosti

— Odvetniški izpit je napravil pri deželnem sodišču v Ljubljani gosp. Marjan Marolt, sin zdravnika dr. Marolta na Vrhniki, znani prosvetni delavec ter doslej odvetniški pripravnik v Celju. Iskreno čestitamo! — Kakor smo zvedeli, namerava gosp. Marolt v kratkem odpreti v svojem rojstnem kraju na Vrhniki odvetniško pisarno.

— Upokojen je orožniški narednik gosp. Andrej Sivec v Perotu v Boki Kotorski.

— Razrešen je županiški poslov gosp. Peter Orešnik, dolgoletni župan občine Jastrebec in predsednik krajevnega »Katoliške akcije«. Dalje je razrešen kot občinski odbornik in prvi občinski svetovalec občine Kog gosp. Jože Breznik, načelnik kmetijske podružnice, podnačelnik Kmetijske hranilnice in posojilnice, podpredsednik Kmetijske nadaljevalne šole, predsednik podružnice Društva kristjanska šola, podpredsednik Katoliškega prosvetnega društva itd.

Schichtov

RADION

pere sam!

Mučno pranje
s perajo
in krtačenje perila
je postalo odveč.

Ostale vesti

— Prosvetnim društvom! Dne 4., 5. in 6. decembra bo v Mariboru na Aleksandrovi cesti 6 dramatični tečaj. Prijavitelj se je na tajništvo Prosvetne zveze v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

— Prva razprava pred časnikiškimi sodiščem. Po tako zvanim novinarskim uredbi so za spore med časnikiškimi in lastniki listov postavljena posebna časnikiška razsodišča. Tako razsodišče je tudi v Ljubljani. Njegov predsednik je g. nadsvetnik Antloga. Dotim je n. pr. zagrebško in belgajsko razsodišče že večkrat imelo opraviti s takimi spori, ljubljansko časnikiško razsodišče doslej še ni imelo prilike poslovanja. Sedaj pa se bo to razsodišče prvič bavilo s tožbo, ki jo je vložil zaradi prekrsene pogodbe bivši glavni urednik mariborskega »Večernika« g. Josip Knaflič proti konzorciju »Jutrac«, v katerem so gg.: minister dr. Albert Kramer ozir. njegov zastopnik Milko Kramer, Adolf Ribnikar, dr. Milko Brezigar, Alfonz Žerjav, varuh otrok pok. dr. Žerjava. Razsodišče sestoji iz predsednika g. nadsvet. Antloga, razsodnika pa sta gg. Albin Prepeluh (predlagan od tožnika) in gosp. dr. Ples (predlagan od tožencev). Tožnika zastopa odvetnik dr. Albin Smole, tožence pa dr. Vladimir Knaflič. Ta spor vzbuja zlasti med časnikiškimi veliki zanimanje. Razprava bo 7. decembra na dež. sodišču v Ljubljani.

— Na Smarjni gori bo danes ob 9 sv. maša. — Skrčenje avtobusnega prometa na progi Kamnik—Ljubljana. Iz Kamnika poročajo: Dopolaj smo imeli dnevno 7 avtobusnih zvez z Ljubljano. Promet sta oskrbovali avtobusni podjetji »Bistrac« in Rode. Po izložitvi prometa na kamniški železnici je potniški promet na avtobusih znatno padel in družbi sta uvideli, da se moreta sporazumeti in v lastnem interesu skrajšati vožnje. Že delj časa so krožile vesti, da bo »Bistrac« odstopila koncesijo na progi skozi Domžale in po Tuhinjski dolini Rodetu, obdržala pa progo skozi Mengeš. Sprememba bi se morala izvršiti že 1. decembra, vendar pa se je končni dogovor zavlekel za teden dni. Ker vozijo sedaj avtobusi tudi sporedno z vlakom, bo novi avtobusni vozni red urejen tako, da bo med odhodom vlaka in avtobusa vsaj pol ure razlike. Tako bomo imeli Kamničani še več ugodnosti pri potovanju v Ljubljano.

Goste v vsem zadovoljiti.

Slamiču je skrb velika.

Vemo pač, kam nam je iti:

Vsi le k Slamiču in — pika!

— Naval krvi, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, ožnost, migrena, pomanjkanje spanja se morejo s »Franz-Josef« grenčico kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

INOZEMSKO

PRIZNANJE KRANJSKIM KLOBASAM.

Krankske klobase niso priljubljene in čislane samo v naši ožji domovini, nego slovijo tudi v Zagrebu in Belgradu, v Trstu in Gorici, v Celovcu, Gradcu in na Dunaju. Dosegle so pa pred kratkim odlično priznanje tudi v daljnem inozemstvu. V »Salon d'Alimentation« v Bruxellesu, glavnem mestu belgijskem, se vrše že več let redne mednarodne razstave živil. Na letošnji, ki je bila v mesecih septembru in oktobru, je razstavil tudi ljubljanski izdelovatelj krankskih klobas, g. Rozman Josip, Sv. Petra cesta 83, in mu je bil za izborno kakovost njegovih krankskih klobas prisojen »Grand prix«, častna diploma z zlato kolajno. To odlikovanje gotovo dokazuje prvovrstnost Rozmanovih krankskih klobas, o čemer se je tudi prebržalo strogo mednarodno razsodišče in priznalo izmed množice tovrstnih izdelkov, ki so bili predloženi na mednarodni razstavi hranil, našemu domačemu izdelku prvovrstnost. Najvišje priznanje inozemstva slovenskemu izdelovatelju krankskih klobas je gotovo za našo mesno industrijo vesel pojav in prepričuje vsakogar, da sme s polnim zaupanjem v pristnost in izvrstno kakovost kupovati ta domači izdelek.

Odlikovanemu domačemu podjetju moremo na doseženemu uspehu le čestitati in mu želimo kar najlepši procvit. Podan nam je zopet nov dokaz, da kvaliteta naših domačih izdelkov ne samo dosega inozemsko, temveč jo celo presega. Slovenska mesna industrija še ni prišla do popolnega razmahaja; so pa podani vsi predpogoji za to in ima gotovo še lepo bodočnost, v korist posamezniku in vsemu slovenskemu gospodarstvu. 17191

— Dr. Sušnikovi »Akademski poklici« so tako po vsebini kot po obliki najlepše in najprimernejše darilo — zlasti za mladino v šolah. Delo se dobi že v 2. izdaji pri SKA Starešinstvu v Ljubljani, Miklošičeva 7, pritl. Cena elegantno v platno vezani, okoli 400 strani obsegajoči knjigi je samo 40 Din (po pošti 5 Din več).

— Ponesrečena z dežele. V Putehofu pri Trzinu se je ponesrečil 23 letni delavec Slavko Berce iz Dražgoš 52. Pri delu mu je padel na desno nogo težek hloč in mu jo zlomil. — V Davčah je padla in si zlomila desno ključnico 10 letna hišarjeva hči Franja Golja. Oba ponesrečenja sta prišla v ljubljansko bolnišnico.

— Prodaja litjske topilnice. Topilnica svinca in srebra, ki ima v Litiji ob železnici okrog 3 ha obsegajoč kompleks s tovarniškimi in skladiščnimi poslojaji in že par let sploh ne obratuje, prodaja celoten objekt. Doslej so se oglašili 3 reflektantje, od katerih bi dva kompleks kupila v namenu, da demontirata vse stavbe, celoten stavbeni material odprodata, zemljišče, ki je pripravno za stavbene namene, pa bi parcelirala. Odločitev o prodaji bo padla na Dunaju, kjer je centrala te družbe. Pred

3 leti je ta družba že itak odprodala nekaj parcel. Cena se je takrat sukala od 50 do 80 Din za 1 m².

Lepe moderne trizure za vse prilike, le v renoimirani česalnici »Vesna«, lastn. Olga Gorazd, Beethovnova ulica (Dunav).

— Nasilnež. Brezposelni delavec M. je v soboto ponoči prišel na stanovanje predlinčarke N. v Litiji razsajati. Razbijal je po sobi pohištvo, tako da so morali priti litijski orožniki, ki so vročerknega vazovalca čez nedeljo spravili na varno v zapore litjskega sodišča, kjer si je pomiril živce. Za svoje dejanje bo dobil zaslužen plačilo.

— Nevarno je ranil neki mlad čevljarški pomočnik 30 letno Ivano Bokalevo, predliniško delavko iz Gradca pri Litiji. V nedeljo ponoči jo je pred glavarstvom v Litiji pobil na tla ter ji zadal na glavi 5 ran in vdrl lobanjo. Hudo ranjeno delavko so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Požar v Gameljnah. Predvčeršnjim ponoči je v starodavnem mlinu g. Janeza Kralja v Zg. Gameljnah iz nepojasnjenega vzroka nastal požar, ki je v hipu zajel vse poslopje. Na pomoč so takoj prihiteli domači gasilci, a niso mogli več rešiti mlina. Posrečilo pa se je omejiti požar, ker so bila v veliki nevarnosti sosednja poslopja. V mlinu je pogorelo veliko žita, moke in seveda vsa oprema. Škoda je velika in le delno krita z zavarovalnino.

Slatinske tablete za
hujšanje odstranijo vso preobitno toščo in Vas napravijo vitke, mladostne in lepe.
Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

— Izpred deželnega sodišča. Pred sodnikom poedinec ljubljanskega dež. sodišča g. Jakobom Jermanom se je večeraj žalski upravitelj Nikolaj Einspieler iz Dolskega pri Zalogu moral zagovarjati zaradi težke telesne poškodbe iz malomarnosti, ker je 11. julija ponoči streljal na znanega vlomilca Franceta Klemenca, ki se je bližal njegovemu stanovanju. Klemenec se je takoj, čim je začul klice: »Stoj!« obrnil in začel po cesti bežati. Upravitelj Einspieler pa je streljal in je en strel Klemenca zadell v desno nogo pod koleno tako, da mu je zdrobil kost in Klemenec se sedaj ne more nanjo stopiti. Obtoženi Einspieler se je zagovarjal, da je streljal iz strahu pred novim atentatom, ker so prav 14 dni pred tem dogodkom nekateri vpriporili atentat na njegovo stanovanje in je eksplodiral smodnik v kolesarski cevi. Bil je — tako pravi on — z družino vred v veliki nevarnosti. Ta atentat je bil po njegovem mnenju političnega značaja. Omeniti pa je treba, da sta bila dva kmečka fanta obtožena tega atentata in pred malim senatom oproščena. Obtoženi upravitelj ni mogel na sodniško sicer točno vprašanje, zakaj je streljal za bežečim človekom, dati jasneja pojasnila. Obsojen pa je bil zaradi prekršajnega silovanja na 8 dni zapora, pogojno za 1 leto.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 95 od 30. novembra t. l. je objavljena »Naredba o opravljanju prisrge civilnih uslužbencev v službi pri vojski in mornarici« dalje »Naredba o izpizembi številki car. tar. 187. in 675.«, »Izpizemba in dopolnitve uredbe o povračilu potnih in selitvenih stroškov civilnih državnih uslužbencev.«, »Naredba o izpizembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet«, »Naredba za izvedbo organizacije finančne kontrole«, »Dopolnitev čl. 12 pravilnika o organizaciji, notranjem delu in vzdrževanju službe v državnih bolnišnicah« in »Ukinitve nakazovanja pokojnine privatnim upokojencem v inozemstvu«. »Ustavitev dajanja dovolitev za nakup tujih plačilnih sredstev za vzdrževanje v inozemstvu.

— Miklavž že prinaša in nosi s seboj kopico lepih povestnih knjig s podobami za naše mlade in mladenke. Med temi so najlepše: Najdenček Jokec (Iz torbe Kotičkovega strička, I. zv.); Za židano voljo (Iz torbe Kotičkovega strička, II. zv.); Ptiček z dvema kljunčkoma (Iz torbe Kotičkovega strička, III. zv.). Vse tri je spisal M. Kunčič, tudi so vse tri bogato ilustrirane in stane vsak zvezek 26 Din, vez. 36 Din. — Martin Krpan z Vrha, povest s slikami stane 20 Din, ali Domače in tuje živali v podobi, I. sesaveci, obsega 29 tabel z nad 130 barvanih slik, živali mrzlega severa in toplega juga. Cena je 30 Din. Onim, ki obiskujejo že srednje šole, pa bi najbolj ustregli z Velikim Zoološkim atlantom (velikost 34 × 41 cm), obsega 27 tabel z nad 230 slikami in barvah. Cena vezani knjigi je 360 Din. — Vse te knjige ima v zalogi Jugoslav. knjižarnica v Ljubljani.

— Zobozdravnik dr. Rado Stiligoj sprejema sedaj celodnevno od 8—11 in od 2—5 v Tavčarjevi ulici št. 4-I. Državni nastavljenec in njih člani imajo 30 odstotkov popusta.

— Gostilničarji! Prvovrstna vina, stara in nova, samo od priznanih dobrih vinogradnikov, bela, črna, portugalka, dobite v vsaki količini in po zmernih cenah pri »Belokranjska klet«, vinarska zadruga, Sp. Šiška, Gasilska ulica št. 3.

— Tujsko-prometne interesente se opozarja na oglas o razprodaji »Bleda«.

— Kaj je profilaksa? Pod profilakso razume zdravnik: preprečiti bolezen. Profilaksa, prehrana in način življenja so v tesni zvezi. Med najrazširjenejšje bolezni spadajo srčne in živčne bolezni. Zato je za vsakega človeka priporočljivo varovanje srca in živcev. Užitenih strupov: alkohola, nikotina in kofeina se ogiba oni, ki skrbijo za svoje zdravje. Odrekanje kofeina je dandanes zelo lahko. Obstoji kava Hag, kofeina prosta zrna kava, katere date popolni užitek.

Zimske plašče, obleke, zimsko perilo kupite najceneje pri stari domači tiskarici Ign. Zargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta 11.

— Ljutomerska vina, kvalitetna, sortirana, kupite najugodnejše pri Centralni vinarni.

— Lesna industrija! Z a g e gaterice, mlinske; nože za skobeltnike le za blago, vseh dimenzij, kupite najugodnejše pri »Jekloc«, Stari trg.

Andrew Kobal, New York:

Volilni večer v New-Yorku

New York, 10. novembra.

Ves New York se je praznično oblekel in milijoni so odhiteli na ulice, da z električnih napisov, filmov in radio megafonov poslušajo in berejo izid glasovanja. Times Square je natrpan od stotisočere množice, Union Square, zamorski Harlem, 42. ulica, sploh vsi trgovski centri mesta so natrpani od neizmernih mas. Policija dela kordone, na tisoče je je peš in na konjih. New York je razsvetljen, v zraku par Zepelinov dela reklamo, silni žarometi pa sekajo iz morja luči v nebo. Hrušč in trušč napolnjuje ozračje. Ob vsakem novem naznanilu, da Roosevelt zmaga, se zaganja iz množic navdušeno vpitje, trobentanje, piskanje in vrišč, kakršnega zmore samo New York. Incidentov je na tisoče. Če pregoreč republikanec kaj ugovarja, ga demokrati New York kar nabije; na vsakih par korakov (toda par korakov ni mogoče delati) kdo med množico oslabi — ga rešuje ambulanca; rogoviležev, ki so pijani veselja in brinovca, ne manjka; kroti jih policija. Židu, ki oken ni zapazil, množica po nesreči razbije šipe. Veselo divjanje se raztegne globoko v noč.

Kmalu sem se naveličal gneče in s prijateljem odšel v hotel Biltmore, glavni stan demokratov, kjer so se ta večer zbrali vsi demokrati odličnjaki s Smithom, Farleyjem in končno celo z Rooseveltovo družino. V prvem nadstropju, glavni dvorani za goste so se zbrali sami voditelji, v 19. nadstropju, glavni plesni dvorani kampanjskih demokratov, pa časnikarji in filmski operaterji. — Ves hotel pa je zastražen od policije v kordonu. Več ko tisoč jih je v celem bloku, da varujejo novega predsednika Združenih držav. V prvem nadstropju sem imel sam to priliko, da v vežo slišim navdušeni govor Farleyja, ki ravno izreka čestitke Rooseveltu. V 19. nadstropje ni mogoče, noben lift ne vozi več, kajti pozlačena dvorana je že natrpana polna.

Naletel sem na par prijateljev z univerze, ki so tudi prišli, da gredo v 19. nadstropje. Svetujem, da vzamemo lift do 17. nadstropja, odtam pa po stopnicah v 19. Tudi to ne gre, še stopnice so zabarikadirane. Uradnik demokratske stranke, ki mu obraz žari veselja, nam v 6. nadstropju končno poskrbi dostop do 19.

Dvorana je nabito polna, v ozadju igra godba k plesu, a noben par bi se ne mogel zavrteti. Z galerij svetijo ko solnce ostri žarometi in se usmerjajo proti galerijski tribuni, kjer se mora vsak čas pokazati novi predsednik. Na drugi strani je raz-

peto platno, vsak trenutek se na njem rišejo nova poročila o demokratski zmagi. In vsaka zmaga je sprejeta z divjim izbruhom navdušenja. Eno poročilo pa pove, da je Hoover nadkrilil Roosevelta v Penni. Tuljenje izkazuje nezadovoljnost, ki se pa hitro poleže, saj takoj naslednje poročilo že izkazuje, da samo v New Yorku Roosevelt nadkriljuje Hooverja že za 800.000 glasov. Brez konca in kraja, samo vpitje in tuljenje. To je pač ameriško državljanstvo. Na volilni dan je vsak poedinec nekaj suveren.

Zarometi se spet usmerijo na tribuno, godba zaigra Rooseveltovo koračnico in kmalu se na odru prikaže mala skupina. Predvsem Farley in Lowe, za njima pa, naslonjen na svojega sina, ki ga vodi pod pazduho in opirajoč se na palico — predsednik Roosevelt. Množica tuli, žvižga, kriči in cepeta — samo v odobravanju. Mnogi so navdušeni tako, da jočejo veselja. Dolgo se ne poleže burno odobravanje, ko Roosevelt dvigne roko, z željo, da spregovori. Vse utihne.

Glas novega predsednika je spočetka šibak. Iz množice v ozadju veli debeli glas: »Frank (pri- ljubljeno ime za Franklina), stopi k mikrofonu, da te vsi šujemo!«

Roosevelt se nasmehne in zamahne z roko: »Moj glas je še vedno fantovski in mi ni treba mikrofona. Me boste slišali in razumeli.« Burno odobravanje. Odobravanje za vsako besedo. Govori prijazno in se zahvaljuje. Vsem bi se zahvalil po imenu, da so organizirali tako izvrstno kampanjo. Tudi oprošča se, da uradno še ne more napovedovati uspeha, toda vsa prva poročila napovedujejo, da bo demokrati »landslide« (plaz).

Tik nad nami je njegova tribuna. Mlad je še videti in krepak, vendar pa utrujen od kampanje, v kateri je dva meseca neprestano govoril in potoval. Prijazen je in nič aristokratski, čeprav izhaja iz aristokratske in bogate rodbine. V vsem je pravo nasprotje Hooverja, ki je izšel iz najbolj siromašne rodbine ter prestradal vsa dijaška leta (kakor je še pred kratkim sam zatrnil), sedaj pa je eden najbolj resnih in zaprtih ameriških predsednikov. Franklin Roosevelt je vesele narave in demokratičen.

Govor Roosevelta je kratek. Filmski mikrofoni ga sprejemajo do zadnje besede, nato se pa leče in mikrofoni usmerijo na guječo v dvorani. Polnoči je, ko odide novi predsednik, za njim se razhajajo tudi drugi voditelji, mladina pa ostane, da pleše vso noč.

Poljski bivši legionarji gladujejo.

Ker je poljska država odrekla podporo bivšim legionarjem, ki so v svetovni vojni postali invalidi, so stopili v prostovoljno stavko, da bi s tem protestirali proti krivični odredbi. Nesrečni, ki so brez denarja in jih je glad izžepal, so v položaju popolne apatije.

Vas Mac Turko

Vsi prebivalci sela Mac Turk se pišejo Mac Turk. Pred sto leti je podedoval neki pastirček, Mac Turk, dokašen kos zemlje v Črnih brdih Walesa. Imel je srečo, pa si je čez čas še pomnožil zemljo in črede ovac in si poiskal na južnem Škotskem ženo, ki mu je dala mnogoštevilno družino. Sinovi, ki so se poženili, so si zgradili svoje posebne domove. Hčera pa ni dal oče ženom, ki so prihajali iz Škotske in Irske, zakaj njegovo selo mora ostati le Mac Turk. Končno pa so le prišli ženi s tem priimkom in vas se je zmerom bolj širila. Tradicija prvotnega imena Mac Turk pa je danes, po treh generacijah, še zmerom živa. Ti svojstveni vaščani imajo svojega duhovna, svojo cerkev in svojega zdravnika, ki je hkrati ovčar. Sami si gradijo ceste in hiše, proti tujcem pa so nezaupni. Sedanji poglavar klana Mihael Mac Turk nima nikake zveze s sosedi. Celo pošto si gre sam iskat v sosednjo pokrajino. On kupuje za vso svojo vas in jo tudi zastopa pred javnostjo. Nikoli pa ne sme nobena ženska zapustiti vasi brez moškega spremstva. Zakaj, moglo bi se zgoditi, da bi se kdo, ki se ne piše Mac Turk, siloma z njo zvezal.

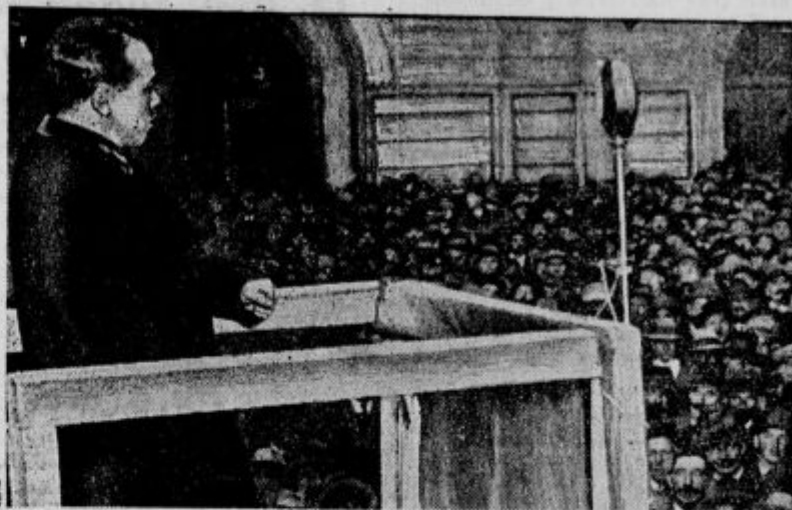
Dobro se je založila

Z avstrijsko-češke obmejne postaje Gmünd javljajo, da so tam zasledili pri soprogi nekega atašeja poljskega poslanštva na Dunaju premnogo poverjenega denarja. Pregledujoči carinski uradniki so namreč postali na to ženo pozorni zaradi njene razburjenosti. Ko so zahtevali osebno preiskavo, se je odločno uprla, češ, da je nedotakljiva kot žena poslanikova. Kljub temu so jo pregledali. In našli so pri nji 198.000 šilingov, 25.000 čeških kron, 2860 švicarskih frankov, 680 dolarjev, 700 holandskih goldinarjev, 200 švedskih kron, 14 angleških funtov in tri črke na ameriške banke.

Trocki je spregovoril.

V Kodanju je spregovoril boljševiški izgnanec Leon Trocki. Tisoče poslušalcev je napeto pričakovalo njegovo predavanje: »Kak pomen je imela oktobrska revolucija?« povedal je med drugim, da je še zmerom boljševik in da ni od svojih razorov za las odstopil. Politični krogi so v tem razmeli mig, da se hoče Trocki znova približati — Moskvi.

Zborovanje kmetov.

Avstrijska kmetjska zveza je sklicala svoje pristaše na zborovanje na Dunaj. Slika: Zvezni kancler Dollfuss, obdan od vodstva krščanskih socialistov, govori množici.

Kitajski sužnji na svobodi

Človeštvo misli, da je suženjstvo že davno odpravljeno in da spada že v preteklost, vendar ni temu tako. Tudi Kitajska stoji v vrsti tistih držav, v katerih je suženjstvo še zelo aktualno vprašanje. Te dni je namreč notranji minister nankinske vlade odredil, da se morajo vsi mladi sužnji osvoboditi. Občinske in okrajne oblasti so naznanile, da bodo uvedle v svojih oddelkih temeljito preiskavo. Gospodarji morajo zato takoj osvoboditi mlade dečke in deklice. Če pa bi imeli ti ljudje še veselje, ostati pri svojih dosedanjih gospodarjih, morajo biti kot vsi ostali svobodnjaki plačani. In še dalje govori Nanking: Zgraditi se morajo domovi, v katerih bodo stanovali osvobojeni sužnji, dokler si pač ne preskrbijo dela in novega doma, zakaj nenadno bodo postali vsi — brezdomci. V teh domovih pa naj imajo svoje zavetišče in se pripravljajo za svoj bodoči poklic.

Gospodarji pa, ki se bodo upirali tej odredbi, morajo biti takoj postavljeni pred sodišče. Še naprej se glasi odlok: Oni sužnji, ki so dosegli polnoletnost, imajo tudi popolno svobodo za sklepanje zakonov. Nič pa ni pri vsem tem pojasnjeno, do katere starosti morajo priti mladi sužnji, da dobe svobodo. Po tem, da je tu beseda le o mladostnikih, moremo priti pač do zaključka, da so starejši sužnji že osvobojeni ali pa jih še tokrat ne bo doletela ta sreča. Vsekakor moramo pozdraviti ukrep nankinske vlade. Saj suženjstvo je sramota za sleherno državo, ki boče biti kulturna. Kitajska pa hoče biti kulturna! Zatorej je njena velika dolžnost, da v najkrajšem času izbriše zadnjo sled te kulturne sramote...

Na Tibet...

Te dni so se končno odločili menihi gostinca na Velikem sv. Bernardu, da si bodo zgradili podobno zgradbo na Tibetu in sicer na 4000 metrov visokem prehodu, koder romajo karavane vse letne čase. V sredini januarja bodo že nekateri člani odpotovali v novo domovino.

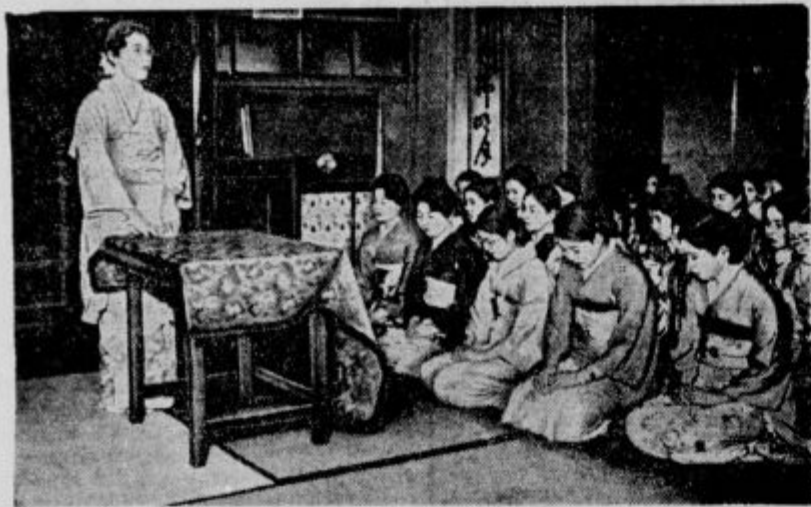
Večerna družba.

»Strašno dolgočasno je tu, se vam ne zdi?«
»O — ja!«
»Ali ne bi zginila?«
»Zal, ne morem — sem gostitelj!«

Ford operiran.

Znani ameriški avtomobilski kralj Henry Ford je te dni srečno preстал operacijo slopiča.

Sola za neveste.

Na Japonskem se zbirajo mlade nevestice na skupne gospodinjske tečaje, kjer se uče vsega, kar bodo potrebovale kot bodoče gospodinjke.

Iznajditelj influenčnega bacila umrl

Te dni je umrl v Genovi eden najznamenitejših mikrobiologov, profesor Aleksander Bruschettini, ki je odkril influenčni bacil (leta 1892). Prof. Bruschettini je bil najslavitejši italijanski bakteriolog. Sicer je bilo dovolj prerokanja za njegovo prvenstvo v odkritju influenčnega povzročitelja, ker se je isto leto posrečilo tudi Nemcu Pfeifferju odkriti isti bacil. Toda to se je zgodilo povsem neodvisno. Drug za drugega nista vedela. Sicer se je pa tak slučaj v zgodovini že prečestokrat zgodil. Povzročitelj gripnega obolenja je prav neznamenit palčast bakterij, ki deluje le takrat, če dosepe v dihalne organe ali v nos.

Prva „živa“ raketa

Inženjer Nebel je zaprosil na magdeburškem magistratu, če bi smel v pomlad 1933 na domačem letališču spustiti prvo »živo« raketo. Z njo bi namreč letel kakih tisoč metrov v višino pilot, nato pa bi se spustil s padalom na tla. Tudi raketa sama bi se spustila s pomočjo padala na zemljo.

Za zdr avje!

V Tokiju in ostalih japonskih mestih so bili pred kratkim prirejeni zdravstveni tečaji za ljudsko zdravje. Dekleta dele knjižice o moderni higijeni in sploh zdravstvenem skrbstvu.

Seja ljubljanske občinske uprave

Ljubljana, 30. nov.

Danes ob 5 pop. se je začela seja ljubljanske občinske uprave. Sejo je vodil župan dr. Puc, v imenu banske uprave pa ji je prisostvoval banški inspektor dr. Gustin. V svojem govoru se je župan spominjal štirih odličnih mož, ki so v zadnjem času umrli, zaslužnih za slovensko leposlovje in znanost, namreč Antona Funtka, Frana Milčinskega, dr. Karla Hinterlechnerja in Rada Murnika. Občinski svetniki so počastili spomin pokojnikov. Župan je dalje poročal, da je bila meseca oktobra izvršena z erarijem zamenjava sent-peterske vojašnice, ki je prešla v končno mestno občino in je bila tudi že izvršena zemljišna preknjižba. Nato je župan prečital le-to

izjavo

bivšega občinskega svetnika Frana Oreška:

»Izjavljam, da sem res dne 13. junija 1930 na javni seji ljubljanske občinske uprave izrekel sledeče besede, ki se nanašajo na tedanjega bana dravske banovine g. ing. Dušana Šerneca: »Če stoji človek na visokem mestu, ne sme izkoriščati svojega položaja in izvajati pritiska. — Ker sem se v teku kazenskega postopanja, naperjenega proti meni (K. z. p. VI. a 1442/30), prepričal, da ta očitke ne odgovarjajo resnici, ga preklejem, obžalujem in dajem s tem g. ministru n. r. ing. Šernecu lojalno zaščito. Fran Orešek.«

Župan je sporočil da je podžupan prof. Jarc odložil svoji mestu kot član gremija in načelnik gradbenega odseka.

POROČILO FINANČNEGA ODSEKA

je podal načelnik Ivan Tavčar. Poročal je najprej o pomožni akciji. Lanska pomožna akcija je imela uspeh, ker so se izkazali tako javni nameščenci kakor mestna občina in zasebniki. Letos se je pomožna akcija že začela, in sicer je šentjanski premožnik že obljubil nekaj premoga, privolil pa so v žrtve odstotka svojih plač tudi že mestni službenici. Dne 3. in 4. decembra bo nabiralni dan, pri katerem bodo nabirali mestni delavci. V začetku meseca januarja pa bo na Taboru dobrodelna akademija. Občinski svet je nato sprejel predlog, po katerem prispeva mestna občina pomožni akciji znesek 200.000 Din, ki se bo po polovici kril iz proračunske rezerve, po polovici pa iz tekočih prihrankov. V debati o tem predlogu je obh. sv. Musar sprožil predlog, naj bi se brezposelne, ki prejemajo podporo, raje zaposlilo, da ne bodo imeli občutka, kakor da prejemajo miloščino. Župan je pojasnil, da za to mestna občina nima dovolj sredstev.

PODPORA NARODNEMU GLEDALIŠČU

Upravitelj Narodnega gledališča je postal mestni občini daljši dopis v katerem pojasnjuje slabo finančno stanje Narodnega gledališča ter prosi mestno občino za izredno podporo v znesku 225 tisoč Din. Državna subvencija je že izrabljena, kolikor jo je gledališče pač moglo izrabiti. Finančni odsek je predlagal, naj bi občina naklonila gledališču sedaj 200.000 Din prispevka, obenem pa znižala ceno tuku na 1 Din za kilovatalno uro, ceno vodi pa na 1 Din za kuhalni meter. Poročevalec je poudarjal, da je občina že v zadnjih osmih letih na raznih odpisih in subvencijah dala gledališču skupno 1.737.000 Din podpore. Predlagal je, naj občina osnuje tudi stalen odbor, ki bi nadzoroval gospodarstvo v Narodnem gledališču in izvedel stroške gospodarstva ter varčevanje. Rupnik in Kosem sta imela pri tem daljše govore, v katerih sta zahtevala, naj gledališče uvede cenejšo predstavo in pa repertoar, ki je dostopen tudi širokim množicam. Podžupan prof. Jarc pa je poudaril, da je Tujsko-prometni svet sklenil osnovati v Tivoliju stalno letno gledališče, za katero že študira načrte prof. Plečnik. Poudarjal pa je: »Nisem zelo, veljati pa mora to za delavske kakor tudi za dijaške predstave, da se tam uprizarjajo res dobre stvari, zlasti klasične drame avtorjev, kakor so Shakespeara, Schiller in Goethe. Ne maram se spuščati v razpravo o uprizaritvah, kakor so »Veseli vinogradi«, toda slabo sričevalo si je dalo naše gledališče, da ob jubileju tako velikega dramatika, kakor je Gerhart Hauptmann, ki ni samo nemški, ampak občečloveški pisatelj, ni uprizarilo niti ene njegove drame, dsi smo jih včasih tudi že v Ljubljani videli. Zakaj ni Bratko Kreft režiral »Therese«, ki so nedvomno socialna drama? Zakaj Narodno gledališče ne uprizarja del iz bogate polske in češke literature? Nato je bil predlog finančnega odseka sprejet.

Občinski svet je odobril dalje zamenjavo mestnega Pekovskega sveta s svetom Jakoba Grabarja v 8. skli, pod pogoji, ki jih je izdelal gradbeni urad in bo gradbo doplačal 15.000 Din. Stavbni zadržki mestnih službenecv »Domščice« se podalša amortizacijska doba od 15 na 25 let, in sicer radi tega, ker imajo mestni službenici sedaj nižje prejemke. Apoloniji Puntčohovi se odstopa predpis pripraskarine, odpišejo se tu tudi zadržki najemnine nekaterih revnih stanovalcev v mest. hišah.

SPORED MISIJONSKE PRIREDITVE

v nedeljo 4. decembra 1932 v veliki dvorani

»Uniona«

ob odhodu novega misijonarja g. Viktorja Sedeja D. J. v Indijo

★

Uvodna beseda. Govori vsučil prof. dr. L. Ehrlich. Bengalskemu misijonarju v slovo. Deklamacija. Pozdrav akademike mladine.

P. Hugolin Sattner: Marija, kako si lepa. Poje akademski zbor.

Indijske pesmi (v nepalskem, sadri in hindi jeziku). Poje gđe. Mara Pirčeva; na klavirju spremlja gđe. Mirjam Jeločnikova.

Skriptično predavanje o Indiji. Predava odhajajoči misijonar g. Viktor Sedej D. J.

Molitve sv. Frančiška Ksaverskega.

Povsod Boga. Poje akademski pevski zbor.

★

Vstopnina: Sedeži: prvi po 6 Din; drugi, balkon in galerija po 4 Din. Stojišča po 2 Din.

Sporedi (indijske pesmi) po 1 Din. Preplačila se hvaležno sprejemajo. — Vstopnice se dbe v predprodaji in trgovini gđe. Vere Remčeve (Poljanska cesta 13) in pri vratarju jezuitskega samostana (cerkev sv. Jožefa, telefon 31-69).

POROČILO GRADBENEGA ODSEKA

je podal podžupan prof. Jarc. Odkloni se ponudba za odkup Martinčevega posestva na Prulah, ker pogoji niso ugodni za mestno občino. Arh. prof. Plečnik je izdelal lep načrt spomenika padlim v svetovni vojni, ki bi stal na pokopališču pri Sv. Križu. Ta spomenik bi obstojal iz treh piramid, od katerih bi bila srednja visoka 9 metrov, krajni dve pa 6 metrov. Ves spomenik bi zavzemal prostor približno 3000 kvadratnih metrov. Obkrožalo pa bi spomenik okoli 100 dreves. Spomenik bi veljal okoli 350.000 Din. Zanj naj bi prispevala mestna občina, banska uprava, Zveza bojevnikov in druge korporacije. V načrtu je bil načrt odobren. Dalje je občinski svet odobril traso variante B v Linhartovi ulici, po regulacijskem načrtu prof. Plečnika. Občinski svet je določil pogoje nekaterim tamkajšnjim posestnikom. Od bomoinskih cest se bodo prihodnje leto tlakovale tako kakor letos Cesta za Gradom, Streliška, Poljanska in Zeloška cesta. Zaradi polaganja robnikov na Dolenjski cesti in hodnikov na Karlovski cesti, se uvede pogajanja z državnim erarijem in s tamkajšnjimi posestniki. Rebniki bi veljali 90.000 Din. Glede parcel posetnice Kantelove, se bodo uvedla ponovna pogajanja, če ta ne bodo uspela, pa razlastitveno postopanje. Ponudba Gorlična, za odprodajo mestnega sveta na Cesti v Mestni log se odkloni, dokler ne bo za tamkajšnji svet izdelana regulacija. Odobri se prof. Plečnika načrt o regulaciji sveta med Šmartinsko cesto in pomermje občine Meste. Razne druge prošnje in ponudbe za parcelacije in nakup sveta so bile odobrene. Posetniku Povšetu se dovoli zadržava njegovega sveta na Galjevič, vendar pod strogimi pogoji in v smislu načrtov prof. Plečnika. Podžupan prof. Jarc se je nato zahvalil vsem, ki so doslej sodelovali pri gradbenem odseku, zlasti pa publicistiki, ki je delu odseka pozorno sledila. Na vrsti je bilo nato

KONSTITUIRANJE ODSEKOV

V mestnem občinskem svetu se je konstituiral Klub občinskih svetnikov JRKD, v katerem je večina svetnikov. V odseke so sicer na novo izvoljeni tudi nečlani tega kluba, vendar pa so vsi načelniki in podnačelniki odsekov izključno le člani kluba.

Personalno-pravnega odseka načelnik je dr. Bohinjec, podnačelnik dr. Šubic, finančnega nač. Ivan Tavčar, podnač. dr. Fetič, gradbenega nač. ing. Bevc, podnač. ing. Pavlin, tržnega nač. Lj. Kozar, podnač. Šterk, obrtno-industrijskega nač. Rebek, podnač. ing. Pavlin, socialno-političnega nač. Kosem, podnač. Čotar, policijsko-zdravstvenega nač. Mr. Sušnik, podnač. Rado Hribar, odseka za upravo mestnih hiš nač. Likozar, podnač. Fred. I., direktorija Mestne zastavljalnice predsednik Urbas, podpredsednik Šterk, upravnega odbora Mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne predsednik Rado Hribar, podpredsednik Franjo Rupnik, upravnega odbora mestnih voženj preds. Lovša, podpreds. Vrbinc, direktorija Mestne klavne predsednik po statutih župan, podpredsednik pa podžupan, upravnega odbora Mestnega pogrebnega zavoda preds. Turk, podpreds. Zajec, disciplinarne komisije, preds. dr. Klepec, kvalifikacijske komisije po pragmatiki predsednik župan, odnosno podžupan, kot član občinske uprave pa dr. Pipenbacher Josip, krajevnega šolskega odbora preds. župan dr. Puc, odbora za obrtno-nadaljevalne šole preds. župan dr. Puc in odbora za zgradbo novega zavetišča in »Delavskega doma« nač. Tavčar, podnač. dr. Lukan.

V upravnih odbor Mestne hranilnice so bili izvoljeni: Mr. Sušnik, Turk, Andrej Belič, dr. Bohinjec, Dachs, prof. Jarc, dr. Klinar, Evgen Lovšin, dr. Lukan, Ljudevit Miklošič, Josip Olup, dr. Pavel Pestotnik, dr. Pipenbacher, Viktor Rohrmann, Anton Rojina, Josip Rutar, Peter Šterk, Urbas, Albin Zajec in Ivo Žan.

V upravni odbor Maloželezniske družbe pa

Pomožna akcija bodi produktivna

Gradnja novih cest in planiranje sportnih igrišč — Načelo zaslužka in podpore

Maribor, 30. novembra.

V časopisju je pričelo vodstvo pomožne akcije objavljati prva imena onih, ki so se spomnili mariborskih brezposelnih v večjih zneskih. Prihodnjih dneh pričnemo tudi podrobna nabiralna akcija, ki bo zajela celo mesto. Že dosedanjí zgledi kažejo, da bo tudi letos Maribor dajal brezposelnim in bednim z odprto roko. Veliki zneski, ki so jih obljubila nekatera mariborska industrijska podjetja, poleg tega pa izredna uvidenost, ki jo je pokazalo delavstvo kakor podjetniki s tem, da bodo prispevali vsak gotov odstotek od mezde, navdaja z upanjem, da bo letos končni uspeh pomožne akcije še mnogo lepši od lanskega. Lani se je nabralo gotovine in blaga za pol milijona dinarjev, letos upa vodstvo pomožne akcije, da bo ta vsota poskočila na cel milijon. To bi bila izredno lepa vsota, s katero se ne bi le uspešno zajela beda in siromaštvo, ampak tudi velik del brezposelnosti. — Že lansko leto se je držalo vodstvo pomožne akcije načela, da se naj nudi brezposelnim v prvi vrsti zaslužek, šele potem podpora. Uspeh tega je bil, da imamo letos ustvarjeni dve lepi novi ulici, podaljšano Gregorčičevo in Copovo. Obe cesti sta bili urejeni večinoma z izvenproračunskimi sredstvi na račun pomožne akcije. — Pa tudi za letos je ostala cela vrsta važnih nalog, ki jih ne bo mogoče rešiti s tekočimi proračunskimi sredstvi, lahko bi se pa

Vlom v župno pisarno v Krškem

Krško, 29. nov.

V torek zjutraj proti 3 je prišel mestni nočni čuvaj povedat v župnišče g. župnika, da se mu čudno zdi, da je okno v župno pisarno odprto. Ko sta stopila v pisarno, sta našla zunanje okno s silo odprto, stello pri notranjem oknu s silo razbito in vrh tega tudi notranje pločevinasto poklo s silo vrženo s tečajev. Predali arhivnih omar so bili odprti, matični spisi in deloma tudi matične knjige na tleh razmetane. Izvršen je bil torej vlom.

Odnesel je vlomilec dobrih 100 Din denarja, ki je bil spravljen v kuverti v nišnici kot poštnina in udnina od mohorskih knjig. Sekiro, ki naj bi jo bil uporabljal pri vlamu, so zjutraj našli sredi Krškega.

Isto noč se je tat mudil tudi v hiši mesarja in gostilničarja g. Pozeba. Pobral je nekaj mesa in cigarete. Orožništvo tatove skrbno zasleduje. Zelo verjetno je namreč, da je v dogovoru več tatov, ki so jim razmere po hišah dobro znane. Dostaviti je že, da se je lotil vlomilec v župni pisarno tudi ene izmed stenskih tabel z vdelanimi relikvijami in odnesel nekaj tozadevnega nakitja.

so bili izvoljeni naslednji zastopniki občinskega sveta: dr. Fetič, ing. Bevc, prof. Jarc, Fred. Šterk, dr. Šubic, Turk, ing. Zupančič, Tavčar in dr. Modic.

Zadnja dva odbora se po predpisih nista mogla konstituirati na občinski seji. Za predsednika Mestne hranilnice je določen tudi v bodoče Mr. Sušnik, za podpredsednika pa Turk, za predsednika Maloželezniske družbe pa je določen dr. Fetič.

Župan je nato odgovoril še na interpelacijo prof. Jarcu zaradi nabave potrebnih mestnih podjetij. V tem vprašanju je bila izdelana posebna resolucija. Zaradi cestno-policijskega reda, ki je nujno potreben, pa banska uprava še ni odgovorila. Poudariti pa je treba, da je v Ljubljani potreben drugačen cestno-policijski red kakor v drugih slovenskih mestih, ker je tu promet večji in imamo tudi cestno železnico.

Občinski svet je za družine ponesrečencev v Hrašniku votiral podporo 6000 Din.

Predsedstvo seje je prevzel podžupan prof. Jarc.

PERSONALNO-PRAVNEGA ODSEKA

poročilo je podal dr. Ravnihar. Poročal je o prošnjah za sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo in o pravilniku o organizaciji dohodarstvene službe. Predlogi odseka in pravilnik so bili sprejeti. Sledili so

PREDLOGI

Rado Hribar je vložil nujen predlog, naj se ovrne odbor, ki naj pripravi vse pogoje za napravo letališča v Ljubljani. Predlog je bil odobren. Občinski svet bodo v tem odboru zastopali podžupan prof. Jarc, ing. Bevc in Tavčar.

Občinski svetnik Musar je vprašal podžupana, kaj misli mestna občina ukreniti, da se prepreči vzpiziranje take igre, kakor je »Veseli vinograd«, v Narodnem gledališču, ki mu daje mestna občina podporo? Podžupan prof. Jarc: »Svoje stališče o tem sem že zavzel. Nisem pa kompetenten odgovorjati ter bom o tem obvestil župana! Kulturno dejanje ta vzpizoritev seveda ni bila.«

Sledila je

TAJNA SEJA.

na kateri so obravnavali razne personalne zadeve. Med drugimi so bili vpokojeni: mestni ječar Josip Jezovšek po 35 letih službe in s polnimi prejemki, s polnimi prejemki je bil vpokojen tudi dohodarstveni preglednik Ivan Kozin; zaradi bolezni sta bila vpokojena mestni računski inspektor Rudolf Ester in dohodarstveni preglednik Franc Jevnik; vdovcina in posmrtna četrt je bila priznana Frančiški Benedikovi. Seja se je zaključila ob 8 zvečer.

Teokarovič

Zopet

znižane cene!

Dospelo je sveže blago za zimске suknje in velika množina pletilne volne v vseh barvah.

Na drobno in debelo!

MAGAZIN TOVARNE

GRADIŠČE 4

Delo nove »Vzajemne pomoči« ustavljeno

Ljubljana, 30. nov. AA. Kr. banska uprava dravske banovine objavlja: S pooblastilom ministra za trgovino in industrijo z dne 24. nov. t. l. št. 39429/K ustavljam delovanje in poslovanje »Pripravljalnega odbora« za osnovanje »Vzajemne pomoči«, reg. pomožne blagajne v Ljubljani, ki ima svoje poslovne prostore v Ljubljani, Mencingerjeva ulica 4 (Kolezija). — Ban dr. Marušič, l. r.

NA PRVEM MESTU STOJI DANES Standard radio SUPER 33

6 + 1 cev. Elektro-dinamski zvočnik. Skala z vpisanimi postajami.

Sport

Plavalna Zveza je končala svoje zborovanje tako, kot je bilo pričakovati. Petrinovičev pokal mora Ilirija vrniti in tudi vse ostale pokale, ki si jih je letos priborila. Ta sklep je bil napravljen s pomočjo klubov, ki so bili ustanovljeni ali pa zopet pričeli delovati nalašč za to zborovanje. Zanimiv je sklep, da se razveljavi juniorsko prvenstvo, veljavno pa ostane seniorsko. Po pravilih bi se morala razveljaviti samo ona točka, pri kateri je starial plavalec, ki ne spada med juniorje. Ako bi se tako postopalo, bi juniorski pokal še vseeno ostal v rokah Ilirije. Kajti plavalec, kateremu so osporili juniorsko šelo po tekmoivanju, ni bil za Ilirijo posebno važen. Tudi brez njegovega sodelovanja bi postala Ilirija prvak. Toda pravila Nize bila merodajna za zborovanje plavalne Zveze. Glavno je bilo, da Slovincem ne ostanejo pokali, na katere reflektira Jadran. Sportni momenti niso važni in prezreti jih je treba, ako so interesi Jadrana v nevarnosti. Kako bo šlo s sklepi tega zborovanja, bomo še poročali. Končnoveljavni niso. Bi tudi ne bilo prav, ako bi se priznali. Posledice takega postopanja pa seveda ne bodo izostale. Za razvoj plavalnega sporta je bilo v kratki dobi štirih let v Sloveniji napravljenega toliko pozitivnega dela, da ga ne more zatreti nobeno zborovanje. Najboljši odgovor Jadrana in ostalim pri Zvezi bi bil, da Ilirija ne tekmuje tako dolgo, dokler si Jadran ne osvoji pokala. Potem vsaj sportnih afer ne bo več. Jadran bo imel pokal. Slovinci pa brez pokala prvenstvo, katerega nam ne bodo mogli odvzeti s mahinacijami za zeleno mizo.

Državno prvenstvo v plavanju se bo vršilo prihodnje leto v Splitu in Belgradu. Za skoke še ni gotovo ali pride zopet Karlovec v poštev. Ni pa še določeno, kje se bo vršila meddržavna tekma Jugoslavija : Avstrija. Avstriji seveda ne bodo hoteli tekmovali drugje, kakor v stoletji vodi. To imamo pa samo v zidanih bazenih in ta je seveda zaenkrat le v Ljubljani. Pa jim bodo tako zopet Slovinci prav prišli.

Na zborovanju veslaške Zveze se je situacija zadnji hip obrnila v korist Splita. Sedež Zveze bo ostal še naprej v Splitu. Rešili so ga ljubljanski sportni klub in pa belgrajski Bob. To pa radi tega, ker belgrajski klubi sami niso bili složni in zbrani klubi niso imeli zaupanja v kandidate iz Belgrada.

V zadnjem času je zopet vprašanje profesionalizma postalo aktualno. Tudi v naši državi hočejo upeljati profesionalizem. Sicer sedaj ni čas za kaj takega. Vendar nam je ljubi odkrit profesionalizem, kakor pa sedanje razmere. Zato tudi v Sloveniji s čistim amaterstvom nikamor ne pridemo. Naravno, da ni misliti v naši državi, da bi upeljali tak profesionalizem, da bi igralci živeli samo od nogometne igre. Mišljeno je pač tako, da se bodo izplačevala malenkostne nagrade. Zato bo pa morala in disciplina igralcev večja. K temu vprašanju se bomo še vrnili, ko bo postalo aktualnejše.

V kratkem pride k nam znani nemški smučar Leopold, ki je letos na državnem prvenstvu v Kranjski gori dosegel tako lepe uspehe. Brez dvoma bo Leopold pokazal našim smučarjem marsikaj novega. Norveška sola se je preživela, treba bo vpeljati nekaj novega. Leopold bo ostal pri nas dalj časa in bo vodil treninge naših tekmovalcev. Tudi tekmoval bo na naših prireditvah.

Danes bodo atleti obeh ljubljanskih klubov Primorja in Ilirije, nastopili v običajnem štafetnem teku »Zedinjenje«, ki ga letos priredi Primorje petič. Start bo ob 11 pred pošto, cilj pa pred Narodnim domom. Štafetni teki so bili pred leti zelo popularna prireditve pa so jih po nepotrebnem opustili. Le tek »Zedinjenje« je ostal.

Izšla je nova številka sportnega lista, v kateri je zlasti izčrpno opisan potek rednega zborovanja Plavalne zveze. Zborovanje Plavalne zveze, na katerem se je jasno videlo, da hočejo zatreti razvoj slovenskega plavalnega sporta, nam bo ostal v zgodovini dobro zapisan. Režiserjev tega sportnega škandala tudi ne bomo pozabili.

Miklavžev večer SK Ilirije bo v soboto ob 20 v prostorih hotela »Miklič«. Miklavžev večer Ilirije je med sportniki zelo priljubljena prireditev. Zčetrtkepuja danjeZavexprirozovršč

Naznanila

Na Jarčevem-Jakčevem večeru v društvu »Krka« bo jutri ob 8 zvečer pri Mikliču govoril pisatelj Miran Jarc o ozadju svojega romana »Novo mesto«, ki izide v kratkem v založbi Jugoslav. knjigarne, in sicer v obliki izpovedi. Za njim bo predaval slikar Jakac ob »spremljevanju godbe jazz« Odeona svoj film Dolenjske. Ves spored bo trajal eno uro. Po sporedu prosta zabava. Vstop vsem prost! Brez vstopnine!

Jugoslovansko kemično društvo, sekcija Ljubljana, odsek za predavanja: V petek, dne 2. decembra bo predaval v kemični predavalnici realke, Vegova ulica 4, gospod prof. M. Rebek o temi: »Poskusi sinteze Wernerjevega sistema«. Pričetek predavanja ob 18, dostopno je vsakomur.

Naročite Slovenec!

Fotoamaterji!

Povečave

Vaših negativov Vam lopo in poceni napravi fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana

Zahlevajte cenik!

Napačna naziranja

Ze nešteto krat napisana rečenica je, da so danes gospodarska vprašanja v ospredju. Zato se s temi problemi bavijo tudi ljudje, ki ne pojmujejo osnovnih pojmov narodnega gospodarstva. Na drugi strani pa igrajo interesi tako veliko vlogo, da je treba iskati za razna gospodarska naziranja izvor ravno v zagovarjanju interesov posameznih skupin in tudi posameznikov. Ker pa si ni mogoče misliti uspešne gospodarske politike brez razčiščenih osnovnih pojmov, je prav, če se pomudimo nekoliko ob nekaterih izjavah, ki smo jih slišali zadnje čase.

Tako smo nedavno slišali, da je vrednost denarja odvisna od zlate podlage. To naziranje je veljavno le tedaj, če pravilno pojmujejo tudi sedanjo vlogo zlata v plačilnih bilancah. Odkar je prenehal veliki tok kapitalov iz ene države v drugo, se saldi v mednarodni plačilni bilanci izravnavajo le še s prometom zlata. Če pa zlata v te namene ni, potem je jasno, da se morajo ti saldi izravnavati na kak drug način. Samo zlata podloga na sebi ne more biti merilo za vrednost denarja, pač pa le v toliko, v kolikor se porablja v mednarodnem plačilnem prometu. Imeli bi lahko na svetu državo z največjo zlato podlogo, toda, če bi ta podloga ostala mrtva in se ne bi porabljala za promet, bi se vrednost denarja dotične države odmerjala po drugih vidikih. Dokler je zlato samo nedotakljiva rezerva, ki se ne sme odtujiti, je jasno, da nima nobenega pomena, je razvidno tudi iz primera v privatnem gospodarstvu. Če ima kak posameznik kje rezervo, katere ne more oddati, odnosno je ne sme, je zanj pač vseeno, če ima tako rezervo ali je pa nima, ker je pač ne more porabiti.

Zato ne bo odveč, če naše čitatelje spomnimo na to, kaj smo napisali že 5. aprila 1982 v uvodniku »Mislil k valutni politiki«: »Predvsem opozarjajo ugledni gospodarji na brezsmiselnost predpisov o odstotnem kritju. To kritje je imelo tedaj pomen,

ko je bil še v obtoku zlati denar in je morala biti zasigurana zamenljivost bankovcev za zlato. Med tem pa se je denarni promet tako razvil, da tvorijo bankovci sedaj prav za prav le še plačilna sredstva za konsumne potrebe, izplačevanje plač itd. Bankovec ni več denar pridobitnega življenja, ampak je na njegovo mesto stopil ček. Zaradi tega zlata podloga nima prave zveze s obtokom bankovcev, ker služi predvsem za mednarodni promet.«

Naj citiramo še drugo mnenje (datirano 28. septembra letos): »Usodna pogreška je, če kdo misli, da je vrednost valute odvisna od kovinskega kritja. Kritje ima praktično samo pomen kot rezerva za izravnavo viškov plačilne bilance.«

Tem bolj se je čuditi, da se po teh ugotovitvah še najde kdo, ki se drži fikcije o kritju, čeprav je neresnost tega dovolj dokazana. Iz vsega tega sledi, da je velika zmota stavek: »Dokler pa je podana zlata podloga, valuta ne more pasti.«

Ker je bil ravno citirani stavek mišljen za konkretne razmere, je zmoten, čeprav bi se na splošno še dalo reči kaj o kritju. Seveda, če je kritje tako veliko, da z lahkoto delj časa krije primanjkljaje v plačilni bilanci, je tedaj res možno vzdržati kolikor toliko stabilnost deviznih tečajev. Če pa je zlato imobilizirano in ga je komaj toliko, kolikor znašajo zakoniti predpisi, potem je mogoče samo dvojje: ali da je zlato kritje, če se hočemo držati zakonskih predpisov, sterilizirano in praktično ne prihaja v poštev, ali pa se morajo spremeniti predpisi v toliko, da je omogočena poraba zlate rezerve v valutarne namene. Seveda bi imela sprememba tozadevnih zakonskih predpisov tudi svoje psihološke posledice, predvsem pri ljudeh, ki ne pojmujejo pravilno važnih narodno-gospodarskih vprašanj. V splošnem pa prevladuje mednarodna tendenca k znižanju zakonskega minima za kritje, do česar so ravno pripomogli preje navedeni razlogi.

Grško-jugosl. trgovinske zveze

Na zadnji konferenci grških in jugoslovanskih gospodarskih krogov, ki se je vršila dne 24. t. m. v Beogradu, je bila sprejeta tudi obsežna resolucija, v kateri se udeleženci zadovoljivo izražajo o prireditvi razstave grških proizvodov v Beogradu.

Nadalje se zavzemajo za ustanovitve pooblaščenega kontroja za prodajo grškega blaga s stalnimi razstavami grških proizvodov. Istočasno naj se dela propaganda za jugoslovansko blago na solunskem sejmu in v naši trgovinski zbornici v Solunu.

Prvotni dopolnilni trgovinski sporazum je bil za obe državi zadovoljiv, toda potrebno je, da se tudi plačilni promet uredi zadovoljivo. V ta namen naj bi se osnoval tudi pri obeh Narodnih bankah poseben odbor, ki bi se briga za izvrševanje dopolnilnega in plačilnega sporazuma.

Nadalje naj naša monopolna uprava čimprej kupi tobak v Grčiji. Pozvati je obe železniški upravi, da čimprej uveljavita sporazum, ki bi dal ugodne tarife za obe državi.

Kontrola valute pri tranzitnih potnikih

Finančno ministrstvo je izdalo navodila glede kontrole valut pri tranzitnih potnikih.

Vstopne obmejne carinarnice bodo vsakemu tranzitnemu potniku pri vstopu v našo državo poleg drugih vprašanj stavile tudi vprašanje, koliko valut nosi s seboj. Povedali mu bodo, kakšne težave bo imel pri izhodu iz države glede iznosa valut v slučaju, da jih ne prijavi carinarnicam pri vstopu.

Tozadevne izjave tranzitnih potnikov bodo organi vpisovali na formularje, in sicer tako-le: Če potnik pri vstopu v državo prijavi valuto, mu bo carinski organ vpisal na formularju količino in vrsto valute, ko se bo preprčal tudi o točnosti prijavi valute. Če potnik izjavi, da ne nosi s seboj nobenih valut, mu bodo to organi vpisali na formular.

Po izvršeni izpolnitvi formularja bo carinski organ zahteval, da se podpišejo potniki tudi na formularju. Potem bo organ izdal potniku, ki je prijavi valuto, duplikat formularja, unikat pa za držni organ. Ob tej priliki bo tudi objasnil potniku, da more prijavi valuto izvoziti iz države najdelj v roku meseca dni, če se z izdanim formularjem prijavi izhodni carinarnici. Unikat in duplikat formularja, v katerem potnik izjavlja, da ne nosi s seboj nobene valute, se bo zadržal v bloku in se bo duplikat formularja čuval pri carinarnici.

Izhodne obmejne carinarnice bodo vedno vršile kontrolo nad valuto, ki jo nosijo s seboj tranzitni potniki. Če se količina in vrsta valute ujema z zneskom, navedenim v formularju, katerega je potnik dobil od vstopne obmejne carinarnice, bodo carinarnice odvzele te formularje od potnikov in jih uničile.

★

Novo železniško progo Mitrovica-Peč (84 km) bo po poročilih pariških listov gradila znana družba Batignolles, ki izsušuje pančevsko močvirje. Proga bo zgrajena v treh letih ter bo dela izvrševala Jugoslovanska afilacija že omenjene družbe.

Hotelirski dan v Zagrebu. Ob priliki kuharsko-sladičarske razstave v Zagrebu prirejajo zagrebški hotelirji sestanek hotelirjev iz vse države. Razpravljalji bodo o vseh zadevah in potrebah hotelirskega stanu. Sestanek začne 4. decembra ob 9 dopoldne v prostorih Združenja gostilničarjev v Zagrebu, Nikoličeva ulica 10-12.

Bat'a. Kakor znano, ima v Borovem poleg Vukovara tovarno svojih čevljev Bat'a. Tam izhaja tudi tehnik »Borovo«, iz katerega posnemamo, da je sedaj v tovarni zaposlenih okoli 1200 ljudi. Samo zadnji teden je bilo sprejetih okoli 200 delavcev, ko sta začeli obratovati dve novi delavnici.

Vpisi v trgovinski register: Avtobusno podjetje Rode in drug, d. z. o. z., Kamnik (proga Ljubljana-Nov mesto, 16.000 Din, poslov. Rode Alojzij); Slovenska založba, d. z. o. z., Ljubljana (10.000 Din, poslov. Kranjc Slavko in Krošl Anton); »Favorit«, Fössl & Kunst, izdelovanje potrebščin za tekstilno industrijo, Maribor; Prva jugoslovanska tovarna za dišladi, slad in kvas, Rudolf Zalokar, Ljubljana-Vič.

Potrjene poravnave: Mantel Karol, sladičarski mojster in hišni posestnik v Celju (40% v desetih mesecih); Jelovšek Josip, trgovec v Ljutomeru (45%); Neuman Gvidon, trgovec in posestnik Turški vrh, p. Zavrce pri Ptuj (50%).

Odpravljeni konkurzi: Cepon Karol in Vika, trgovca na Jesenicah (vsa masa razdeljena); Produktivna zadruga pleskarjev, sobo- in črtnoslikarjev, r. z. z. o. z. (ni kritja za stroške postopanja); Kumer Karel, trgovec v Kamniku (vsa masa razdeljena).

Ali ste že poravnali naročnino?

Borza

Dne 30. novembra.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali nespremenjeni Curih, New York in Praga, uvrstili se je edino Amsterdam, nadalje je znatno oslabil London, pa tudi Trst je znatno popustil, in sicer od 294.99 na 293.10. Na curiški borzi je London nadalje padel od 16.60 na 16.42, Milan pa od 26.49 na 26.38.

Odstotek agia je ostal tako v italijanskem kakor v nemškem kliringu nespremenjen.

Na ljubljanski borzi je bil šiling zaključen v zasebnem kliringu po 8.50, v Zagrebu pa je notiral 8.45 denar. Grški boni so notirali v Zagrebu 39—40, zaključenji so bili po 40.

Ljubljana. Amsterdam 2317.07—2328.43, Berlin 1367.08—1377.88, Bruselj 798.02—801.96, London 181.42—183.02, Curih 1108.53—1113.85, New York 5741.59—5769.85, Pariz 225.27—226.39, Praga 170.67 171.53, Trst 291.90—294.30.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 54.831 Din.

Curih. Pariz 20.32625, London 16.42, New York 520, Bruselj 72, Milan 26.38, Madrid 42.475, Amsterdam 209.0375, Berlin 123.5375, Stockholm 90.10, Oslo 84.80, Kopenhagen 85.70, Sofija 3.76, Praga 15.40, Varšava 58.30, Atene 2.85, Carigrad 2.42, Bukarešta 3.885.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje čvrstejša in so deloma težaji narasli. Promet je bil srednji. Promet je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 400 kom., beglške obveznice 50.000 in 7% Blair 1000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 20 delnic Privilegirane agrarne banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 47—48, vojna škoda 208—209, 8% Bler. pos. 42—45, 7% Bler. pos. 35 do 38, Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. papirji: Priv. agrar. banka 222—228 (229), 7% inv. pos. 46.50—48, vojna škoda 208—208.50 (209, 308), 12. 208—212 (207), 6% begl. obv. 33.25—33.50 (33.50), 7% Bler. pos. 36.50—37.50 (36.75), 7% pos. DHB 42—45. — Delnice: Narodna banka 4100 den., Guttman 95 bl., Sečera Osjek 180—185, Sečera Bečkerek 600 bl., Isis 25 do 30, Trboveljska 147.50—160, Dubrovačka 75—125. — Belgrad. Narod. banka 4250—4300 (4250, 4150), Priv. agr. banka 222 bl. (220, 218), 7% inv. pos. 46.50—47 (47), agrarji 26 bl., vojna škoda 209—210 (210, 207), 12. 208—209 (208.50, 208), 6% begl. obv. 33—33.50 (33.25, 33), 7% Bler. pos. 36—39, 8% Bler. pos. 43 bl., 7% pos. DHB 42 den.

Dunaj. Den. sav. jadr. 63.75, Mundus 58, Alpine 11.95, Trboveljska 18.75.

Žitni trg

Na žitnem trgu je bila danes tendenca za pšenico čvrstejša ter je bilo novo blago, 79 kg težko, zaključeno po 158. Nasprotno pa je cena koruze popustila za eno paro pri kilogramu ter stane času primerno suha 54, umetno sušena pa 64—66.50.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 56 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Chicago. Pšenica: marec 46.375, maj 48, december 42. — Kruza: marec 28, december 22.625. — Oves: marec 17.25, maj 17.75, december 14.75. — Riž: marec 32.25, december 29.25.

Winnipeg. Pšenica: december 44.50, maj 48.625, julij 49.625.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključenih 10 vagonov bukovih testonov.

Slovenjgradec

Nesreča pri delu. Lužnik Simon, lesni prekopčevalec v Radušah je rezal na slamosreznici živinsko krmo. Pri delu je prišel z levo roko predaleč v stroj, ki mu je odrezal prste na roki. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici.

Letošnja gradbena dela. Razen Zadrugne mlekarne in vzornega Lobejevega hleva, o katerem smo že poročali, so bile izvršene preteklo leto še naslednje stavbe. Ob Kolodvorski poti sta si zgradila nove vile šolski nadzornik g. Miloš Grmovšek in poštni uradnik Valter Šume. Obe villi sta že izgotovljeni in so se stranke že vselile. V Starem trgu je zgradila gđ. Schell leseno enodružinsko hišico in delavec tovarne kos, Franc Pogorelec lično zidano enodružinsko hišo. Tudi ti dve stranki sta se že vselili v nove prostore. Zagar Fr. Smrtnik je na novo postavil svojo enodružinsko leseno hišico, katero je kakor je naš list že poročal, med gradnjo že enkrat vihar podr. Trdka Klobasa in Smolčnik je zgradila novo avtogaržo, sedaj pa gradi podaljšek svoje hiše na Šlomškovem trgu med župniščem in svojo že obstoječo hišo.

ZA MALO DENARJA!

VAM DA VELIKO VESELJA NAŠ MIKLAVŽ!

NAŠE GESLO JE:

dobra kvaliteta, velika izbira, nizke cene!

I. Potrebščine.

Nogavice:

otroške	Din	4.—
ženske		6.50
ženske močne		9.—
moške		4.—
moške volnene		10.—

Pletenine:

otroške vestje	Din	30.—
ženske		70.—
moške		75.—
moški šali		17.—
čepice ilc		22.—
damska garnitura		
šal in čepica		45.—

Rokavice:

otroške	Din	12.—
ženske		13.50
moške triko		15.—
ženske usnjene podložene		65.—
moške		75.—

Konfekcija:

damski plašči sport	Din	295.—
s kožuhom		450.—

Moško perilo:

srajce	Din	24.—
bele		35.—
barvaste		55.—
spodnje hlače		40.—
ovratniki		10.—
kravate		9.—
pararnice		11.—

Žensko perilo:

reform hlače	Din	16.—
srajce dnevne		25.—
nočne		65.—
žepni robci		3.—

II. Darila.

Steklo:

nastavki za pecivo in sadje	Din	17.50
sklede za kompot		14.50
" " " 3-d elne		22.—
" " " male		3.50
krožniki za pecivo		3.50
liker servis		25.50
gardinere		32.—

Keramika:

vaze	Din	7.50, 9.—, 10.—, 15.—
pepelniki		Din 16.—
doze za puder		19.—

China srebro:

nastavki	Din	30.—
gardinere		85.—
bonboniere		55.—

Porcelan:

garnitura za črno kavo	Din	90.—
" " belo kavo		130.—
" " čaj		130.—
jedilna garnitura za 6 oseb		
kompl.		390.—
garnitura za sadje		50.—

Taške:

damske, kombinirane	Din	18.—
" z ročko		26.—
manikire		25.—
šivalne garniture		65.—
kovčki		13.—

Velika izbira vsakovrstnih igrač po najnižjih cenah

TRGOVSKA HIŠA
ANT. KRISPER
LJUBLJANA

Štrif rjeva ulica 1-3

Mestni trg 26

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonske, 3 mm visoka pletna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kuharica
srednjih let išče službo, najraje v župnišču. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17.164. (a)

Vajenci

Učenca
zdravega, močnega, do brega računarja, poštenih staršev, z vso oskrbo v hiši, sprejme trgovina na deželi. Ponudbe pod »Januar« št. 17.142 na upravo »Slovenca«. (v)

Službodobe

Prodajalko
samostojno moč, za vodstvo trgovine, vajeno korespondence, sprejme trgovina na kmetih. Samo prvovrstne moči naj pošljejo ponudbe s sliko na naslov, ki ga pove uprava »Slovenca« št. 17.173. Starost do 25 let. Prijaznost in vaiana kmetov predpogoj. Plača z vso oskrbo 300—400 Din. (b)

Pouk

Oblastv. koncesijonirana šoferska šola
I. Gabersčik
bivši komisar za šoferske izpite — Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 52. Garaže Kopač. Za polne šofere in amatere

Moda 1933

Novo leto nam prinese polno izprememb v modski kot damski modi. Nekatere posameznosti so posebno važne, da jih krojači šivilja razume, da more ustreči željam naročnikov. Ramena in prsa široko rezana, da se gospod ali dama počuti v obleki udobno in prijetno. To je kroj Pariške krojne šole

Gaudet Nétairie

ki se danes uporablja v vseh modernih salonih in v Jugoslaviji s posebnim dovoljenjem poučuje le v tečajih

Krojnega učilišča
Šmartinska c. 24
Ljubljana

Kroj pristojna brez poskušnje, je zato jako važen tudi za konfekcijske in obrtnike na deželi. Krojačice, šivilje, nečivilje se učijo poleg krojenja tudi modeliranja. Izdelava krojev zunanjim po sliki poštnoobratno. Rekomandacija služb. — Fričetek 5. decembra.

Denar

Vložne knjižice
kupite ali prodaste najbolje pri Komanditni družbi M. Jankole, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/II. Telefon 30-52. (d)

Trgovsko podjetje
Julijana benečija išče družabnika do 30 let starosti, ev. poroka z izobraženo gospodino, deloma predpogoj. Ponudba na upravo »Slovenca« pod št. 17.162. (d)

Brezobrestna posojila
za odkup zemljiškoknjižnega dolga, nakup posestva in zidav — hiš podeljuje »Zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307. Išče zastopnike! (d)

Damske plašče za zimo

toplo podložene nudimo že od Din 290 naprej, dekliske od 190, otroške od 110 — v veliki izbiri
F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29
Vso konfekcijo izdelujemo v lastnem ateljeju, zato so cene brez konkurence. — Nad 300 plaščev ravnokar na zalogi!

Iščem posojilo

250.000 Din; prevzamem tudi knjižico Kmetijske posojilnice Ljubljana, okolice, prva knjižica na trgovsko hišo v Ljubljani, ki je vredna 1.200.000 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »Obvesti po dogovoru« št. 17.187. (d)

Vrednostne papirje

vseh vrst, tu- in inozemske, obveznice, založnice, srečke in branilne knjižice vseh denarnih zavodov kupujem in prodajam. M. Jankole komanditna družba, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II. Telefon 30-52. (d)

Stanovanja

Prazno sobo
oddam na Mirju blizu Obdane šole mirni, solidni osebi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.395. (c)

Solčno stanovanje

lepo, v sredini mesta, obstoječe iz 3 sob, kabineta, kopalnice in vseh priključkov oddam takoj. Mesečna najemnina 1000 D. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Takoj« 16.993. (c)

Stanovanje

šestsobno, na prometni ulici v I. nadstropju, oddam v najem z decembrom. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.060. (c)

Stanovanje

dvosobno, s kabineto in vrtom, oddam takoj v najem. Za naslov se poizve v upravi »Slovenca« pod št. 17.060. (c)

Stanovanje

dvosobno, komfortno, v centru, se odda s 1. febr. v najem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.060. (c)

Stanovanje

trisosobno, lepo urejeno, na prometni ulici, se odda takoj v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17.060. (c)

Stanovanje

trisosobno, lepo urejeno, na prometni ulici, se odda s 1. februarjem v najem. — Naslov v upravi »Slov« pod št. 17.060. (c)

Stanovanje

enosobno in trisosobno, se odda v Zg. Šiški 216. (c)

Enosobno stanovanje

se takoj odda. Novi Udmal, Zaloška cesta 11. c

Soba in kuhinja

s pritliklinami se odda. — Istotam se odda separirana soba. Kolesarja, Vipaška ulica 8. (c)

Soba in kuhinja

s pritliklinami se odda za takoj v Ljubljani, Mala čolnarska 4. (c)

Stanovanje

treh sob s kuhinjo in pritliklinami, v I. nadstropju, takoj oddam v Strelški ulici 29. (c)

Opremljeno sobo

zračno in svetlo, z elektriko, posebnim vvhodom, v bližini vadike, Resljeva cesta, takoj oddam solidnemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17.169. (a)

Opremljeno sobo

solčno, lepo, s souporabo kopalnice in posebnim vvhodom — oddam dvema boljšima gospodom. Poizve se: Miklošičeva 19, II. nadstropje, desno. (a)

Opremljeno sobo

poseben vvhod — oddam boljši osebi. Tabor 5 — pritličje, levo. (s)

Oddam

v sredini mesta eno ali dve veliki, solčni, prazni sobi, pripravljeni za pisarno ali zdravnik. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.073. (s)

Opremljena soba

s posebnim vvhodom in elektr. razsvetljavo — se takoj odda za 150 Din. — Hradskega vas 5. (s)

Opremljena soba

s posebnim vvhodom se odda pri Sv. Jožefu eni ali dvema osebam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17.201. (s)

Prazno sobo

veliko, parketirano, z elektriko in posebnim vvhodom, oddam. Friškevec 6. (s)

Opremljeno sobo

Jegličeva 9 — oddam solidnemu gospodu. (s)

Vnajem

Lokal

z velikimi izlozibami, na prometni točki v sredini mesta, oddam s 1. febr. v najem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.060. (n)

Lokal

z velikimi izlozibami, na prometni točki v sredini mesta oddam s 1. decem. v najem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.060. (n)

Pisarniške sobe

na prometni cesti v sredini mesta, se oddajo v najem s 1. februarjem. — Naslov v upravi »Slov« pod št. 17.060. (n)

Posestva

Več stavbnih parcel

pri kolodvoru Vižmarje naprodaj. — Pojasnila se dobe: Vižmarje 100. (p)

Prevzamem hipoteko

ali kupim posestvo, na katerem je vknjižena Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zmerne obresti« št. 17.131. (p)

Štiristanovanska vila

novozgrajena, 3 minute od tramvaja, naprodaj. V njej je vodovod, elektrika, kanalizacija ter v dveh stanovanjih kopalnica. Vila je obdana z velikim vrtom. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 16.463. (p)

Hiša z gostilno

v predmestju Zagreba, 5 minut od tramvaja, na glavni in najprometnejši ulici naprodaj radi prevelike zaposlenosti. Gostilna obstoji iz velike gostilničarske dvorane s šankom, nadalje ima hiša trisosobno stanovanje, velik letni vrt, pivnico, vse pritlikline in 200 kvadratnih sežnjev parcele. Cena 350.000 Din. Kraska prilika za agilne ljudi. Poslovna Pavlečkovič — Ilica 144, Zagreb. (p)

Trgovina

stara, dobro iodoča, na prometnem kraju v Posavju, se radi družinskih razmer prodaja ali tudi da v najem. Proda se tudi posestvo ob banovinski cesti Sevnica—Planina. — Več se poizve v pisarni dr. Jesenko v Sevnici. (p)

Hiša s trgovino

v Zagrebu, v delavskem predmestju, prodamo radi smrti lastnika. Hiša donosa mesečno 3500 Din najemnine, poleg tega pa je še stanovanje za lastnika, trgovina in klet, ki je vse v polnem obratu. Cena hiše s trgovino in blagom skupaj 410.000 Din. Poslovna Pavlečkovič, Ilica 144, Zagreb. (p)

Specerijska trgovina

na križišču štirih ulic v Zagrebu, zelo prometna kral, s solidno mesečno najemnino — popolnoma urejeno in v polnem obratu, prodamo radi bolezn lastnika. Poslovna Pavlečkovič, Zagreb, Ilica br. 144. (p)

Posestva ali hiše

gostilne od 40.000 naprej prodaja Posredovalnica, Maribor, Frančiškanska ulica 21. (p)

Nepremičnine

Vila z obsežnim vrtom, dobra stavba za večjo družino, tristanovanska, z vrtom, novo zidana — poceni naprodaj. Stavbne parcele na prijetni solčni legi v večjem in manjšem obsegu, ob Tyrševi cesti proti Posavju, v izmeri ca. 900 m², od banovine potrjen stavbeni načrt. Za plačilo sprejem tudi vloga Ljubljanske kreditne banke. Pojasnila: Ivan Sušnik, Krekovo trg 10. (p)

Objave

Prosim

dolžnega, ki je v soboto 26. t. m. pomotoma zamenjal aktovko v čakalnici zobozdravnika dr. Oblaka, Miklošičeva cesta, da jo prinese nazaj radi važnih dokumentov, in kjer dobi svojo aktovko. (l)

Oklic

V stečajni zadevi Rojca Josipa in Ivanke se bo vršila dne 5. XII. 1932 ob 8.30 pri okrožnem sodišču v Celju, soba št. 2, javna dražba v konkurzno maso spadajočih terjatev, katerih seznam se nahaja pri navedenem sodišču pod št. S 2/32. Vsa podrobnejša pojasnila daje vsak dan ob uradnih urah dr. Josip Karlovšek, odvetnik v Celju, kot upravitelj v tej stečajni zadevi. (o)

Dolžnega gospoda

ki je pomotoma zamenjal črno zimsko suknjo dne 30. XI. ob pol 8 zjutraj v brivnici Gjud — vljudno prosim, da javi svoj naslov, odnosno da isto prinese v brivnico nazaj, kjer dobi svojo. (l)

Kupimo

vsako množino tavžent-rož in lipovega cvetja. — Salus, Aleksandrova cesta 10, Ljubljana. (k)

Zlato

(stara zlatnina) kupujemo. M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Selenburgova 6/II. Telefon št. 30-52. (k)

Kupim dva sode

rabljena, velikost 700 in 200 l. Ponudbe pod zn. »Sod« 17.130 na upravo »Slovenca«. (k)

Žično vrv

(Drahtseile) 10—15 mm, dolgo 50 m kupi Stele, Perovo, Kamaik. (k)

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, luvilir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Auto-motor

Garaža

za 1 tovorni in 1 osebni avto, se odda v sredini mesta. Naslov v upravi »Slovenca«. (l)

Avto ali motocikel

rabljen, najboljši kupite ali prodaste potom avto-terdke O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (l)

Pohišstvo

Spalna oprava

iz mehkega lesa naprodaj. — Istotam več drugih kosov novega pohišstva. — Na ogled pri Jugu, Cankarjevo nabrežje 23. (s)

Dve spalnici

pleskani — po 1600 Din prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.167. (s)

Prodamo

Polenovko

namočeno, priznano najboljšo, nudi delikatesa — špecerijska Kovac, Miklošičeva cesta 34. (l)

115 Din

1 m² žaganih bukovih drv, prvovrstnih, franko hiša, nudi Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. Telefon 27-08. (t)

Nogavice, rokavice, robce, perilo, torbice, kravate

nizke cene, samo pri **PETELINC-u** Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Barako

leseno, 6x1,80 m prodam. Naslov v upravi »Slov« pod št. 17.060. (l)

Prodaj

krznarski šivalni stroj (Pelmashine) po nizki ceni. Sv. Petra c. 47. (l)

Odpadke od žage

dobro osušene in kratko žagane, prodaja v vsaki množini Ivan Šiška, Metelkova ulica 4. (l)

ROKAVICE damske in

moške od 13 Din dalje;

NOGAVICE damske, od

7, 8, 8,50 Din dalje;

NOGAVICE moške, od

4, 4,50, 6 Din dalje;

NOGAVICE otroške, od

4 Din dalje;

ROKAVICE otroške, od

12 Din dalje.

Velika izbira zimskega

perila po najnižjih cenah.

M. SUSNIK,

Krekovo trg 10 (nasproti

Mestnega doma).

Kupujemo

vsako množino tavžent-rož in lipovega cvetja. — Salus, Aleksandrova cesta 10, Ljubljana. (k)

Zlato

(stara zlatnina) kupujemo. M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Selenburgova 6/II. Telefon št. 30-52. (k)

Kupim dva sode

rabljena, velikost 700 in 200 l. Ponudbe pod zn. »Sod« 17.130 na upravo »Slovenca«. (k)

Žično vrv

(Drahtseile) 10—15 mm, dolgo 50 m kupi Stele, Perovo, Kamaik. (k)

Jabolka

razna, 2 do 3,50 Din brutto za neto povzeto: Postržin, Krško. (l)

Konfekcija — modal

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Slamorenzico

znamke »Austria«, skoraj novo, na dva noža in na ročni pogon, lahko se pa tudi preuredi na električni pogon — prodam. Cena po dogovoru. Vprašati pri Antonu Lahu — umetni mlin, Zg. Poljska-va. (l)

Staro železo

cink, baker in druge kovine kupuje po najvišjih cenah Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gospodarska cesta 1. Istotam se prodaja dobro ohranjen pisalni stroj. (l)

Koruzo

koruzno moko

za krmo oddaja po najnižji dnevni ceni

FRAN POGAČNIK

Ljubljana, Dunajska c. 67, nasproti mitnice.

Obprt

Trajno kodranje

vodna ondulacija, masaža, manikure, izvršuje z najmodernejšimi aparati najspretnije in najsolidneje samo Mirko Zalete, frizerski salon, Rimska cesta 24. (t)

Prvovrstni koruzni in

činkvanlini zdrob

po najnižjih cenah pri

Pavel Bertonec

valjčni mlin

Domžale

REKLAMNI KOLEDARJI

v prekrasni izvršitvi najceneje pri tvrdki

»PAKS« — NOVI SAD

Kralja Aleksandra br. 19.

Zahtevajte ponudbe!

Milinarji!

R. prono, ajda in tešme kupite najceneje pri

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 34.

Veletrgovina čita in moka.

Miklavževa darila

na izbiro pri

J. KARLO

Maribor

Miklavževa darila

za otroke in odrasle, od najfinejših do priprostih nudi v veliki izbiri staroznana trdka

F. M. SCHMITT — LJUBLJANA

Pred Škofijo 2 Lingarjeva ul. 4

Inserirajte v „Slovincu“!

Na novo urejena gostilna „BUFET“

Vidovdanska cesta 1

Točijo se pristna dalmatinska in štajerska vina. Mrzla in gorka jedila. Se priporoča za obiske

Krečič.

Prporočamo Vam
naiboljše šivalne stroje
in kolesa

Adler - GRITZNER

Švcarski
pletilni
stroji

DUBIED

edino le pri tvrdki

Zaloga v Kranju:

Trgovina Levičnik

Jos. Petelinc, Ljubljana

Telef. št. 2913

na vodo.

Telef. št. 2913

Brezplačno ponk v velenju. Večletno jamstvo.

Zavese, posteljna pregrinjala
namizne prte, prtiče itd. krasno vezene in po
nizkih cenah dobite pri
MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA
(poleg hotela Strukelj)

Vezenje oprem za neveste, monogrami, gumbnice.
entlanje, ažuriranje in predtiskanje.
Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

NAZNANILO!

Cenjenemu občinstvu in vsem svojim znancem vljudno
naznanjam, da sem odstopil iz družabništva hotela
„Slon“ in sem prevzel ter preuredil staroznano

gostilno pri Štefanu

NA MIKLOŠIČEVI C. 4

Jamčim za pristna štajerska, dolenska in dalma-
tinska vina ter za okusno mešansko kuhinjo.

Sprejmejo se abonenti! — SOLIDNA POSREŽBA IN NIZKE CENE!

Se priporočam z odličnim spoštovanjem

Alojzij Klásek

† Vsega mogočnega je danes po dolgi bolezni ob 6 zjutraj po-
klical k Sebi našo ljubljeno mater

Uršulo Martinčič roj. Mekinda

v 90. letu njene starosti, prevideno večkrat s sv. zakramenti.
Pogreb bo v petek 2. decembra ob 9 dopoldne na farno
pokopališče v Cerknici.
Priporočamo pokojnico v molitev!

Cerknica, dne 30. novembra 1932.

Zalujoci otroci: JANEZ, IVANA, JERNEJ in MARJETA.

Otvoritev GRAJSKE KLETI

v MARIBORU pod novim vodstvom
g. Grga Basletića dne 1. DECEMBRA

Menü (kosilo) po karti Din 12.—. Servirajo
se morske ribe in primorske specialitete.
— Pristna domača in dalmatinska vina —

Če sv. Miklavž izbere vse
sladkosti v spec. trgovini

»BONBONJERA«

Dunajska cesta 6 (Tyrševa)

bo zadovoljen in vesel vsak obdarovanec
Se priporoča **JOŠKO OSEI**

Gojzerji - Smučarji

Štrpaci-čevlji

Škornji i. t. d.

iz garantirano nepremočljivega kromusnja
— ročni izdelek čevljarne IVAN ZAJC, Žiri.

Samoprodaja pri tvrdki

ČADEŽ & KOMP.

v Ljubljani, Miklošičeva c. (palača Grafika)

Zajčevi čevlji so glede PRVOVRSTNE kva-
litete in nizkih cen brez konkurence!

RIPLANA-INTERLOCK

spodnje perilo je vsled dvojnega
vezanja višek modernega pletenja

Finešje in trpežnejše
kot navaden trikot

Dobite ga v vseh boljših modnih trgovinah

Izdeluje: „Lana“, Ljubljana

Preselitev parne pekarnice!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem pre-
selil svojo parno pekarno iz Kralja Petra ceste v
lastno hišo v Komenskega ul. (Dolgo polje)
ter se še nadalje priporočam cenjenemu občinstvu
za naklonjenost.

RUDOLF MLAKAR, parna pekarna,
CELJE, Komenskega ulica

Po ceni dobite Miklavževa darila pri

Trpinovem bazarju,

Maribor

Vetrinjska ul. 15

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite
razne informacije — Poslovne ure od pol 8 ziu-
traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030.

Pohištvo

posteljnina, preproge, lino-
je, pohištveni predmeti. —
Ze o znižane cene.

KAROL PREIS, Maribor
Gošposka ulica 20.

Ilustrirani ceniki brezplačno!

Globoko potrli sporočamo, da je naša dobra in skrbna mama, ozir.
stara mama in tašča, gospa

Ivana Kušar

lastnica kisarne, trgovka in gostilničarka

v torek 29. novembra ob pol 9 zvečer po dolgem in težkem trpljenju,
v starosti 56 let, previdena s tolažili svete vere, mirno umrla.

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v četrtek, dne 1. decembra ob 3
popoldne iz hiše žalosti, Kozarje, »Dolgi most«, na župno pokopališče
na Viču.

Sveta maša zadušnica se bo brala v sredo 7. decembra ob pol 8
zjutraj v župni cerkvi na Viču.

Blag ji počitek!

Kozarje-Ljubljana-Podsmreka, dne 30. novembra 1932.

Ivanka Kanc roj. Kušar, Vika Urlep roj. Kušar in Ljuba, hčerke;
Avgust Kanc, posestnik in gostilničar v Podsmreki, Franc Urlep, trgovec
in posestnik v Ljubljani, zeta; Ivček in Mira ter Aci in Bojan, vnuki
in vsi ostali sorodniki.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

Vedarle smo morali biti veseli, da so vojaki
ostali pri nas. Ko bi jo bili neki dan menj nič tebi
nič popihali od naše hiše, bi bili izročeni Doonom
z imetjem in življenjem vred. Tem je namreč po
njihovi zmagi greben strahovito zrasel, kajti vse-
vprek se je širila govorica, da so s tridesetimi mo-
žmi pognali v beg petsto napadalcev. Ljudstvo jim
je od vseh strani prinašalo daril in jih puščalo pred
Doonskim vdomom, tako da so jih ošabni rokovi
najti komaj sproti odnašali. Nemara je bila ta ve-
lika ljudska radodarnost vzrok, da nas zmagovalec
začasno niso vznemirjali z napadanjem.

In še v neki zadevi bi bili nujno rabili Stickle-
sovega sveta.

Neki dan sta se namreč prikazala pred našimi
vrati dva možakarja, izropana do srca. Sprva smo
ju nezaupno ogledovali, boječ se, da ne bi tičala
v tem kaka zahrbtnost. Ko smo se pa prepričali, da
oista Doona, smo ju pustili v hišo, jima postregli
z jedačo in ju oblekli. Nato sta nam pričela pripo-
vedovati svoje doživljanje in poslušali smo ju z ve-
likim zanimanjem.

Bila sta odposlanca državnega sodišča v Lon-
donu, ki mora iz lastnega nagiba skrbeti, da se z
vsakomer ravna po pravi. Sodišče je na do tedaj
nepojasnjen način zvedelo za zadevo moje Lorne,
pa to, da ji po zakonu gre veliko premoženje. Ma-
homa je poslalo dva ala ponjo. Toda ko sta odpo-
slanca prispela v Doonsko dolino in predložila tam-
kaj svoje listine, so ju Dooni zgrabili, ju izropali
do kože in nato z bičem napodili odondod. Ob slo-
vesu so jima zaklicali, da bosta našla Lorno pri nas.
Drgetajoč in omahujoč sta dospela pred naš

prag, kjer sta pričakovala podobnega sprejema ka-
kor v Doonski dolini. Toda kmalu sta se prepričala
o nasprotnem in nam nato drage volje pokazala
svoje listine. Ena od njih je bila naslovljena na
Lorno Doone ukazujoč ji, naj gre z odposlancema,
čim bo obveščena. Druga listina je bila namenjena
onim zvestim državljanom, pod katerih varstvom je
Lorna, opominjajoč jih proti nagradi oz. kazni, da
jo morajo takoj izročiti.

S strahom in skrbjo sva se posvetovala z ma-
terjo, kaj nam je storiti. Odšel sem k Sticklesu in
mu vse to povedal. Tedaj mi je na mojo prošnjo pri-
kimal, da smem razodeti materi, kar mi je zaupal
o Lorni in njenem rodu. Bali smo se, da ne bo
državno sodišče sodilo Lorni v prilog, toda strinjali
smo se v tem, da ji zadeve ne smemo zamolčati.
Meni je bilo naloženo, predložiti ji listine, kar sem
tudi storil.

Lorno sem našel na vrtu, ki ga je vedno z ve-
liko ljubeznijo in pridnostjo negovala. Stala je na svo-
jem priljubljenem mestu med rožami ob potoku.
Tam sem ji bil lastnoročno napravil visoko ograjo,
da bi lahko nemoteno in brez skrbi sadila in gojila
svoje rastline. Ob kristalno čisti vodi, kjer je bilo
tako prijetno sanjati in kramljati, so poganjale in
dehtele najlepše cvetke.

Ko sem stopal preko ruše k nji, je dvignila oči,
in v njih sem odkril nekaj dozdeven strah, kar se
me je zelo bolno dojmilo.

»Kako ti je pri arcu?« sem jo vprašal. »Si li
danes zadosti močna, da ti smem povedati nekaj
zelo žalostnega, kar ti bo nemara izvabilo solze v
oči, toda bo le pripomoglo k tvoji sreči?«

Lorna se zadnji čas ni počutila posebno dobro
in moje besede so jo preplašile. »Ali si mi prišel
nemara povedat, da me kaniš zapustiti, John?« je
vprašala in se nalahko stresla.

»Mar se ti zdi kaj takega mogoče? Oh, Lorna,
ti si tolikanj višja od mene, da boš po mojem spo-
ročilu, ki ti ga zdaj prinašam, nedvomno rekla:
»Pojdí mi izpred oči, John; nič skupnega ne maram
več imeti s teboj.«

»Kaj takega mi prisojaš?« je dejala in se me
oklenila. »O ta tvoja neumna ljubosumnost! Mar še
svojih čevljev ne bi smela več zalivati, ampak poza-
biti na vse okoli sebe in ves dan le tebe gledati in
govoriti: John, ljubim, ljubim, ljubim te!«

To mi je zvenelo tako toplo in presrečno, da bi
jo bil najrajši objel, toda pomislil sem na njeno od-
lično pokolenje in sem se vzdržal.

»Zlahna gospodična Lorna,« sem odvrnil, ko mi
je srce toliko od veselja, »spominjati se morate svo-
jega dostojanstva in imeti posihmal zame zgolj svo-
je sočutje.«

»Žalostiš me, John, ko mi govoriš take prismo-
darije, kakor da me ne bi bolje poznal,« me je za-
vrnila Lorna, na kar sem se poskušal nasmehljati.
»Kaj naj pač drugega mislim, kakor da ste se nave-
ličali skrbeti zame in me hočete pahniti nazaj v
prejšnjo nesrečo? Če je tako, pa pojdem. Kaj mi je
nazadnje do življenja?« Bila je preponosna, da bi
dala prepoznati svojo zaskrbljenost, toda oči so se
ji napolnile s solzami.

Zdaj se nisem mogel več premagovati. »Dušica
moja,« sem vzkliknil, »nič na svetu me ne more več
ločiti od tebe.«

»Predragi,« je odvrnila, »tvoja sem za vedno,
kaj naju bi moglo razdvojiti?«
Potegnil sem si jo na prsi, jo poljubil in osr-
čeval. Najsi bi bila grofica ali pa sama angleška
kraljica, moje srce je bilo njeno in oba sva bila v
tem enakega mišljenja.

»Ali želiš torej slišati mojo žalostno povest,
Lorna?« sem jo vprašal nazadnje.

»Kaj bi me pač moglo žalostiti ali vznemirjati
če sem si svesta tvoje ljubezni? Se li povest tič
tebe ali moje uboge matere, ki se je komaj morem
spominjati?«

»Gre za zadevo tvoje uboge matere, ki je toli-
kanj hudega pretrpela. Si li zadosti močna, da jo
čuješ? Iz nesrečnega rodu izhajaš, draga Lorna?«

Hito je domela, kar sem hotel reči. Da le ni
nič vreden moj rod! Reci mi samo, da nisem Doon-
ka, pa te bom — ne, saj te ne morem bolj ljubiti.
»Doonka nisi, Lorna, to ti lahko prisežem. Če-
prav ne vem tvojega pravega imena.«

»Pa moj oče — tvoj oče — povej mi —«

»Najina očeta se nista nikoli videla. Tvoj oče se
je ponesrečil v Pirenejih, mater so ti umorili Dooni,
reči hočem, oni so krivi njene smrti, a tebe so kot
otroka odvedli s seboj.«

Ta nesrečna povest je bila za nežno mladenko
vedarje prehuda. Moral bi bil to vedeti. Bleda in
tresoča se je omahnila na klop in samo s stiskom
roke mi je mogla povedati, da še živi in da ji mo-
ram vse razodeti.

»Saj si od ojesapjad ut isag

Namesto ranjenega Sticklesa je prevzel povelj-
stvo narednik Bloxham, nastarejši izmed njegovih
strelcev. Ta je smatral za svojo dolžnost, poročiti
o vsem, kar se je pripetilo, po glasnikih v London.
Hkratu je poslal, naj mu pošljejo oddelek pomožnih
čet z izkušenim poveljnikom. Tri noči je sedel ob
svetilki, ko je sestavljal svoje poročilo, kajti pol-
kovnik Stickles ni smel o tem nič zvedeti, ker bi mu
bilo utegnulo škodovati. Toda navzlic našemu pri-
krivanju je po Lizikini nepredvidnosti doznal zade-
vo, kar mu je tako poslabšalo mrzlico, da štirinajst
dni nismo vedeli, bo li ostal živ ali pa umrl. Na sre-
čo je pozneje njegovo vnetje ponehalo.

Mariborske vesti:

Pomožna akcija bodi produktivna
Gradnja novih cest in planiranje sportnih igrišč — Načelo zaslužka in podpore

Maribor, 30. novembra.

V časopisju je pričelo vodstvo pomožne akcije objavljati prva imena onih, ki so se spomnili mariborskih brezposelnih z večjimi zneski. V prihodnjih dneh prične tudi podrobna nabiralna akcija, ki bo zajela celo mesto. Ze dosedanjih zgledi kažejo, da bo tudi letos Maribor dajal brezposelnim in bednim z odprto roko. Veliki zneski, ki so jih obljubila nekatera mariborska industrijska podjetja, poleg tega pa izredna uvidevnost, ki jo je pokazalo delavstvo kakor podjetniki s tem, da bodo prispevali vsak gotov odstotek od mezde, navdaja z upanjem, da bo letos končni uspeh pomožne akcije še mnogo lepši od lanskega. Lani se je nabralo gotovine in blaga za pol milijona dinarjev, letos upa vodstvo pomožne akcije, da bo ta vsota poskočila na cel milijon. To bi bila izredno lepa vsota, s katero se ne bi le uspešno zaležila beda in siromaštvo, ampak tudi velik del brezposelnosti. — Ze lanske leto se je držalo vodstvo pomožne akcije načela, da se naj nudi brezposelnim v prvi vrsti zaslužek, šele potem podpora. Uspeh tega je bil, da imamo letos ustvarjeni dve lepi novi ulici, podaljšano Gregorčičevo in Čopovo. Obe cesti sta bili urejeni večinoma z izvenproračunskimi sredstvi na račun pomožne akcije. — Pa tudi za letošje je ostala cela vrsta važnih nalog, ki jih ne bo mogoče rešiti s tekočimi proračunskimi sredstvi, lahko bi se pa

rešile s sredstvi pomožne akcije. Občina je med drugim že sklenila, naj bi se uredilo letošnje zimo vprašanje sportnih igrišč. Po novih predpisih bo občina primorana skrbeti za primerne prostore sportnim društvom. Za naše mesto je to vprašanje izredno važno, ni pa se trenutno čisto dozorelo. S samim planiranjem igrišč društvo se ne bo dovolj pomagano. Treba bi bilo hkrati naglo rešiti vprašanje prestavitve nekaterih igrišč, katerega je občinski svet že v nekaj sejah obravnaval, pa zopet sproti odlagal. — Poleg sportnih igrišč pride v poštev tudi gradnja novih cest. Pri tem bi opozarjali na južne predele magdalenskega predmestja, kjer so nastale cele kolonije hiš, do katerih se mora preko travnikov in polja, ker ne vodi do njih nobena cesta. Važna bi bila tudi cestna zveza med Tržaško in Radvanjsko cesto, ki je že projektirana. Ta mestni del bi se mnogo hitreje razvijal, če bi bilo urejeno vprašanje kanalizacije in cest. Važna bi bila tudi kanalizacija potoka, ki sedaj zapira dovorno cesto na Kalvarijo. Potok bi bilo treba kanalizirati v daljavo kakih 100 metrov, pa bi dovoz in dohod na Kalvarijo dobil čisto drugo lice. Je še cela vrsta del, ki nujno čakajo rešitve, toda sredstev zanje ni. Navedli smo samo nekaj primerov, pri katerih naj bi se skušali letos zaposliti brezposelni s sredstvi, ki jih daruje javnost. Pomožna akcija bo imela tako čisto drug smisel ter bo naletela tudi na mnogo živahnejši odziv v javnosti.

□ V tukajšnji stolnici je bila včeraj na praznik patrona lavantinske škofije sv. Andreja in na imendan prevzvišenega nadpastirja lavantinskega, knezoškofa dr. Karolina, slovesna pontifikalna sv. maša, katero je opravil pomožni škof škof dr. Ivan Tomazič.

□ Srebrna poroka. Te dni obhajata 25letnico skupnega vzornega zakonskega življenja bančni uradnik pri tukajšnji Zadrugi gospodarski banki g. Vinko Jovan in njegova soproga Alojzija. Bog živi vrla in zgledna zakonca do zlate in biserne poroke!

□ Koroški pevski zbori v Mariboru. Pevski zbori iz Brnce, St. Janža v Rožu, Kolmarevasi, Škočjana in Libuš dosegajo iz Ljubljane in Celja tudi v Maribor in nastopijo v ponedeljek, dne 12. decembra t. l. ob 20 v uniojski dvorani skupno in posamezno z izbranim sporedom najlepših koroških pesmi.

□ Mešani zbor Maribora ima vajo v petek zvečer. — Pevodvaja.

□ »Slehernik« na odru Katoliške mladine. V nedeljo dne 4. t. m. se uprizori ob 5 popoldne v Omladinskem domu v Cvetlični ulici 28 misterij z godbo »Slehernik«. Pred predstavo bo jedernato pojasnilo o vsebini in značaju »Slehernika«. Omenjeni misterij se bo po potrebi ponovil na praznik Brezmadežne in v nedeljo 11. decembra.

□ Ljudska univerza v Studencih. Danes v četrtek ob 19 predava prof. Franjo Baš o postanku naše države.

□ Poročila sta se Maks Lebar, krojaški pomočnik, Koroška cesta 70, in Katarina Žnidarič, tkalica, Koroška cesta 70. Bilo srečno!

□ Kaj je s pravoslavno cerkvijo? Baje se bo gradila in je vendar še vedno sporen sklep občinskega sveta z dne 1. septembra t. l. In tudi tisto javno glasovanje ne drži, ker ni bilo javno razglašeno in objavljeno. Protesti občanov, ki so žili v Belgradu, tudi še niso rešeni. Znanja je okolnost, da so ni mogli v Belgradu oskrbeti primernejši prostor za katoliško katedralo ravno radi protesta bližnje pravoslavne župnije.

□ Mesarji in nedeljski počitek. Mariborski mesarji so se pričeli zavzemati za nedeljski počitek. Preteklo nedeljo so imeli sestanek, na katerem so sklepali o tem vprašanju. Izkazalo se je, da so mnjenja deljena. Oni mesarji, ki imajo svoje mesnice, so bili proti uvajanju nedeljskega počitka, ker menijo, da bi jim prineslo to škodo, lastniki stojnic pa so se izrekli zanj. Glasovanje je prineslo obema skupinama enako število glasov. Naposled so se zedinili, naj odloči mestno načelstvo, kako bo s praznovanjem nedelje.

□ Smuk Sv. Arh — Ruše — dvajset minut! Agilna Podravska podružnica SPD v Rušah je v prospeh zimskega sporta na Pohorju priredila popolnoma novo smučarsko pot od Ruške kočice v Ruše. Pot je izpeljana preko Glazute na Apnico, dalje čez Čandrove travnike in preko Zampa v Ruše; izogne se vsem pohorskim kolovozom in potem. Kjer je bilo potrebno, se je gozd izsekala. K tej novi poti je Podravska podružnica SPD častitasti; Pohorje se bo smučarskemu sportu z njo še bolj odprlo. Nova pot bo odprta s tekmo za prehodni Ruški pokal.

□ Zetev smrti. Na Tržaški cesti 59 je umrl mlado vrtnarja Lorberka, mali Zlatko. Pokopali ga bodo jutri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Zalujočim naše iskreno sožalje.

□ Majstrov bori, ki bivajo v Mariboru, se sestanejo v petek, dne 2. decembra ob 20 v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu k prijateljskemu pomenku.

□ Bloke za milostino beračem že imajo na mestnem socialno-političnem uradu. V prihodnjih dneh pridejo omenjeni bloki že v promet ter se bodo dobili na omenjenem uradu ter v drugih prodajalnih in trafikah, katerim bo občina prepustila prodajo.

□ Mali trg je bil včeraj živahen. Po kratkem presledku so se zopet pojavile na trgu izredne količine gob. Bilo je dokaj voz krompirja, zeljnatih glav in sadja. Mnogo je bilo tudi perutnine, ki je od preteklo sobote zopet nekaj dražja. Ostalim dobrotam se cene niso izpremenile. Tudi trg za živinsko krmo je bil dobro založen. Bilo je 8 vozov sena, 2 otave in 3 slame. Cene: seno 85—95, otava 90—95, slama 60.

□ V gozdu obstrelen. Posestniški sin Feliks Vidovič od Sv. Miklavža je dobil v gozdu strel v hrbet. Hudo ranjenega so prepeljali mariborski reševalci v bolnišnico. Kdo ga je obstretil, se še ne ve.

□ Diplomiran in odlikovan krojaški modni salon Rudolf Stibere, Aleksandrova cesta 27.

□ Treba bi bilo poskusiti. Zadnje čase se je otvorilo na Stajerskem nekaj manjših premogokopov, ki dajejo visokovreden črni premog. Analiza je dognala, da ta premog le malo zaostaja za angleškim ter je celo za izdelavo plina primeren; pri proizvodnji se pridobi pač nekaj manj plina in preostane več pepela, kakor pri angleškem. Je pa zato ogromna prednost v ceni, ker je domač premog najmanj za 100 odst. cenejši od angleškega. Mariborska plinarna, ki porabi dnevno vagon uvoženega premoga, bi gotovo izhajala mnogo ceneje z domačim. Morda bi se dal na ta način celo izravnati primanjkljaj, na katerem plinarna boleva že celo vrsto let. Treba bi bilo na poskusiti stvar prak-

tično v plinarni. Lastniki premogokopov so baje pripravljeni nuditi premog za poizkuse brezplačno.

□ Avtobusne vožnje v Novovas. S 1. decembrom se podaljša proga I. do Novevasi po naslednjem voznem redu: vsak dan odhod z glavnega trga ob 7.37, 12.22, 18.37 in 18.37, iz Novevasi pa ob 7.45, 12.30, 18.45 in 18.45. Razen teh voženj ob sredah in sobotah z Glavnega trga ob 10.07 in iz Novevasi ob 10.15. Avtobus bo označen s št. 1.

□ Še na sednji niso varni... Mariborski tatuni se ne strajajo niti prostorov, kjer so deli pravica, ter kradajo celo na sodišču. Včeraj so izmaknili suknjo višjega sodnega oficijala g. Visočnika, ki je bila vredna 2000 Din.

□ Okradena reva. Služkinji Antoniji Vidmar je izmaknil neznanec iz predala mize znesek 600 dinarjev. Sumijo berača, ki se je smukal v kuhinji.

□ Um se je omarčil v Rušah stanujočemu 35letnemu Jožetu Berehovi. Pomilovanja vrednega bolnika so prepeljali včeraj iz Ruš v umobolnico na Studeacu.

□ Umrja je v mariborski bolnišnici dne 28. novembra v 62. letu starosti Jožef Ode, posestnica in gostilničarka iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Bila je zelo dobrosrčna žena in vedno odprti rok napram revežem ter blaga mati svojim otrokom. Njeno truplo so prepeljali na njen dom, odkoder bo danes pogreb na farno pokopališče. Večni mir njeni blagi duši, preostalim pa naše sožalje.

□ Predstava Ljudskega odra. V nedeljo, dne 4. decembra uprizori Ljudski oder v Mariboru v dvorani Zadrugne gospodarske banke ob 20 Wildgansovo socialno dramo v 4 dej. »Uboštvo«.

□ Maribor ima smisel za okus. Užitek je gledati trgovske izložbe, ki so jih napravili mariborski trgovci za Miklavža. Splošna je sodba, da tako okusnih izložb v Mariboru za to priliko še ni bilo. Napredujemo torej tudi na tem polju in želeli je, da bi bilo to napredovanje trajno.

□ Mariborčan na turnirju v Hastingsu. Vsakoletni šahovski bojni turnir v Hastingsu uživa v šahovskem svetu upravičeno pozornost. Zlasti letos bo zanimiv, ker nastopijo na njem sami »mladi«. Med njimi tudi Mariborčan Vasja Pirc. Igral bo v odlični družbi, kakor Sultan Khan, Steiner, Mensikov, Flohr in drugi.

□ Gledališke vesti. Drevo na državni praznik v gledališču slavnostna predstava z uprizoritvijo Cankarjeve komedije »Za narodov blagor«. — V petek dne 2. t. m. plesni večer Katje Delakove. — V dramo se pripravlja Ostrovskega »Nevhita« v režiji glavnega režiserja J. Koviča.

□ Maribor—Gradev v boju. V nedeljo, dne 11. decembra se vrši v Mariboru v prostorih hotela »Orel« šahovski dvoboj med najboljšimi predstavniki te kraljevske igre iz Gradača in Maribora. Kakor znano, je prva tekma med reprezentanti obeh mest končala letos ob koncu januarja z zmago Maribora. Tekma se vrši na 6—7 deskah.

□ Prenovljena Grajska klet. Danes zjutraj se odpro prenovljena Grajska klet, ki jo je po gosp. Mačiču prevzel gosp. Grga Basletič, ki je od leta 1910 do 1920 vodil restavracijo v puljskem Narodnem domu in ki že pet let oskrbuje zdravilišče v Krapinskih toplicah v zadovoljstvo vseh gostov. Morske ribe, primorske specialitete, druga prvorazredna jedila, dalmatinska in domača jedila vedno na razpolago! Več glej v oglašnem delu lista.

□ Uboğa vdova s sedemletnim sinčkom, ki je doma samo ponoči, se nahaja v veliki stieki ter prosi za malo sobico; opravlja zato domača dela ali prevzema mesto hišnice. Naslov v upravi »Slovenca«.

□ Za 18.662 dinarjev! Pred sodniki okrožnega sodišča je stal komaj 18letni trgovski pomočnik iz Poljčan, obtožen radi prestopka utaje. V obtožnici mu očita državni pravdnik, da je svojemu službodajalcu trgovcu Droleniku poveril 18.662 dinarjev v dobi od januarja do julija. Inkasiral je pri raznih strankah večje zneske, od katerih je pa del pridržal zase. Obsojen je bil na leto dni zapora, pogojno za dobo pet let.

Ptuj

Pobalinstvo. Neznani zlikovci so razbila betonsko zaščitno ograjo na mostu med Sv. Bollenkom in Sv. Andražem v Slov. gor. Kose betona so razmetali po cesti, železno traverzo pa vrgli v globok jarek. Ne le, da so povzročili okrajnemu cestnemu odboru v Ptuj škodo okrog 2000 Din, ampak je nastala tudi nevarnost za promet, posebno v nočnem času. Uvedena je preiskava v svrhu izsleditve pobalincev, ki zaslužijo najostrejšo kazen.

Drag špas. Pred dnevi je dospel v Ptuj 25letni Stefan P. iz Zalca in prošil za dovoljenje, da se sme producirati pred občinskim kot fakir. Pri pregledu njegovih listin na policiji pa so prišli na sled, da si je na eni listini prilipil že rabljene koleke po 40 dinarjev. Dovoljenja vsled tega ni dobil, razen tega ga je davčna oblast kaznovala na 900 Din globe.

Tatovi koles ne mirujejo. Orožništvo je aratiralo nekoga Stefana Stihca, delavca iz Gorice pri Varaždinu v trenutku, ko je v neki tuk. gostilni hotel z ukradenim kolesom pobegniti. V Ptuj je prišel na dan sejma z namenom, da bo v veliki gnjeji lažje kradel. Pri preiskovanju niso našli niti flica. Oddali so ga sodišču.

Redukcija plač na celjski občini

Celje, 30. novembra.

Ker so izdatki mestne občine vedno večji in dohodki vedno manjši, je moral občinski svet precej reducirati mestni proračun. Predvsem so bili pri teh redukcijah prizadeti mestni uslužbenci, katerim se po sklepu znižajo prejemki za 10 odstotkov in je to znižanje odračunati pri pragmatičnih uslužbencih z ozirom na pragmatiko od draginskih doklad, tako da se 10 odstotni znesek celokupnih prejemkov odbije pri teh dokladah. To znižanje je izvesli tudi pri vseh uslužbencih občinskih podjetij. Od tega znižanja je izvzelo osebje policije.

K tej točki omenjamo, da so mestni uslužbenci dobili od mestnega načelstva poziv, naj se izjavijo, v koliko bi bili pripravljeni pristati na prostovoljno znižanje svojih prejemkov. Na podlagi tega poziva se je vršilo več posvetovanj mestnih uslužbencem. Uslužbenci so bili pripravljeni, da se jim reducirajo pri pragmatičnih uslužbencih osebne in draginske doklade v iznosu 5 odstotkov, pri pogodbenih nameščencih pa naj bi se reducirali celokupni prejemki v iznosu 2 in pol odstotka. Na to pa občinski svet ni pristal. Predlog finančnega odseka glede znižanja plač je bil na občinski seji sprejet soglasno. Na podlagi tega sklepa, prihrani mestna občina letno okrog 200.000 Din.

Važen je tudi sklep zadnje občinske seje, da se od 1. januarja dalje prepove vsako prodajanje sladolead, sladkarij in slaščic na ulicah. Na tej občinski seji je bilo tudi sklenjeno, da se nakupi za novo mestno kopališče v izmeri 24.292 m² zemljišča pri Savinjskem dvoreu.

Celje

□ Gledališka družina v Celju naznanja, da se dobe vstopnice za sobotno in nedeljsko predstavo med uradnimi urami v Prosvetnem tajništvu (Upravi »Slovenca«) Cankarjeva c. 4, v nedeljo pa od 10. do 12. in od 2. do začetka predstave pri dnevnih blaginji. — Sestanek Gledališke družine bo v petek ob 8 zvečer v veliki garderobi palače Ljudske posojilnice.

□ Miklavž. Ker je mnogo povpraševanj za Miklavža, sporočamo, da se te ugodne prilike lahko poslužijo tudi odrasli. Darila se sprejemajo vedno med uradnimi urami v Prosvetnem tajništvu.

□ Koncert v proslavo narodnega Ujedinjenja priredita drevo ob 8 uri v veliki dvorani Celjskega doma Celjsko pevsko društvo in Celjsko glasbeno društvo.

□ Pevska vaja KPD. V petek, dne 2. decembra t. l. pevska vaja celotnega zbora KPD. Udeležba obvezna za vse člane. Pripraviti se moramo za 8. december. — A. M.

□ Umrli je v tukajšnji javni bolnišnici Franc Uratnik, 40letni dninar iz St. Andraža pri Velenju. □ V mesecu novembra je umrlo v občini Celje 33 oseb, in sicer 30 v javni bolnišnici in 3 v mestu; v občini Celje okolica je pa umrlo meseca novembra 9 oseb.

□ Proračunska seja občine Celje okolica se bo vršila v petek, dne 2. decembra ob 6 zvečer v posvetovalnih prostorih na Bregu.

□ Včerajšnji obitajni Andrejev sejem je bil zelo živahen in je bilo veliko trgovcev in tudi veliko kupcev ter se v tem oziru precej razlikuje od zadnjega Uršulinega sejma.

□ Izguba denarja. V torek, dne 29. novembra t. l. v jutranjih urah je izgubila neka služkinja od pošte do kolodvora 200 Din. Pošten najditelj naj odda denar na predstojništvu mestne policije.

□ Odpovedana hazenska tekma. Za danes popoldne na igrišču na Glaziji napovedana hazenska tekma med SK Gradjanski, Zagreb in SSK Celje je odpovedana.

□ Sport v neilejo. V nedeljo ob 2 popoldne se bo vršila na igrišču pri Skalni kleti prvenstvena nogometna tekma med SSK Celje in SK Atletik. V slučaju slabega vremena se bo vršila tekma na Glaziji.

□ Tiskarski škrat. Med včerajšnjimi dnevnimi novicami se mora namesto: celjska posojilnica... pravilno glasiti: celjska policija itd.

Teokarovič

Zopet
znižane cene!

Dospelo je sveže blago za zimске suknje in velika množina pletilne volne v vseh barvah.

Na drobno in debelo!

MAGAZIN TOVARNE

GRADIŠČE 4

Vlom v župno pisarno
v Krškem

Krško, 29. nov.

V torek zjutraj proti 3 je prišel mestni nočni čuvaj povedat v župnišče g. župnika, da se mu čudno zdi, da je okno v župno pisarno odprto. Ko sta stopila v pisarno, sta našla zanjeno okno s silo odprto, steklo pri notranjem oknu s silo razbito in vrh tega tudi notranje pločevinasto polkno s silo vrženo s tečajev. Predali arhivnih omar so bili odprti, matični spisi in deloma tudi matične knjige na tleh razmetane, izvršen je bil torej vlom.

Odsesel je vlomilec dobrih 100 Din denarja, ki je bil spravljen v kuverti v miznici kot poština in udnina od mohorskih knjig. Sekiro, ki naj bi jo bil uporabljal pri vlamu, so zjutraj našli sredi Krškega.

Isto noč se je tat mudil tudi v hiši mesarja in gostilničarja g. Pozeba. Pobil je nekaj mesa in cigaret. Orožništvo tatove skrbno zasleduje. Zelo verjetno je namreč, da je v dogovoru več tatov, ki so jim razmere po hišah dobro znane. Dostaviti je še, da se je lotil vlomilec v župni pisarni tudi ene izmed stenskih tabel z vdelanimi relikvijami in odnesel nekaj tozadevnega nakitja.

Domžale

V Grobljah pri Domžalah je zopet odprt Društveni dom, ki je last misijonšča in kjer je imelo svoje prostore razpuščeno Kat. prosv. društvo v Grobljah. Društveni dom so ob razpustu društva zapčepali. V četrtek pa je sam g. jarksi župan Giovanelli prišel brez vsake asistencije in razlomil pečat, s čimer je bil društveni dom zopet odprt. Vest se je kot blisk razširila po Rodici, Jaršah, Domažalah in vsej okolici.

Cerkveni vestnik

Nočni častivej prev. Sreca Jezusovega se opozarjajo na današnje nočno čečenje v stolnici. Pričetek ob 9 zvečer. Molili bomo 21. uro iz »Večne molitve«.

NA PRVEM MESTU
STOJI DANES
Standard
radio
SUPER 33

6+1 cev. Elektro-dinamski zvočnik. Skala z vpisanimi postajami.

Sport

Plavalna Zveza je končala svoje zborovanje tako, kot je bilo pričakovati. Petrinovičev pokal mora Ilirija vrniti in tudi vse ostale pokale, ki si jih je letos priborila. Ta sklep je bil napravljen s pomočjo klubov, ki so bili ustanovljeni ali pa zopet prišli delovati nalašč za to zborovanje. Zanimiv je sklep, da se razveljavi juniorsko prvenstvo, veljavno za ostane seniorsko. Po pravilih bi se morala razveljaviti samo ona točka, pri kateri je stari plavalec, ki ne spada med juniore. Ako bi se tako postopalo, bi juniorski pokal še vseeno ostal v rokah Ilirije. Kajti plavalec, kateremu so osporili juniorsko šelo po tekmovalju, ni bil za Ilirijo posebno važen. Tudi brez njegovega sodelovanja bi postala Ilirija prvak. Toda pravila niso bila merodajna za zborovanje plavalne Zveze. Glavno je bilo, da Slovencem ne ostanjejo pokali, na katere reflektira Jadran. Sportni momenti niso važni in prezreti jih je treba, ako so interesi Jadrana v nevarnosti. Kako bo še s sklepi tega zborovanja, bomo še poročali. Končnoveljavni niso. Bi tudi ne bilo prav, ako bi se priznali. Posledice takega postopanja pa seveda ne bodo izostale. Za razvoj plavalnega sporta je bilo v kratki dobi štirih let v Sloveniji napravljenega toliko pozitivnega dela, da ga ne more zatreti nobeno zborovanje. Najboljši odgovor Jadrnu in ostalim pri Zvezi bi bil, da Ilirija ne tekmuje tako dolgo, dokler si Jadran ne osvoji pokala. Potem vsaj sportnih afer ne bo več. Jadran bo imel pokal, Slovenci pa brez pokala prvenstvo, katerega nam ne bodo mogli odvzeti z mahinacijami za zeleno mizo.

Državno prvenstvo v plavanju se bo vršilo prihodnje leto v Splitu in Belgradu. Za skoke še ni gotovo ali pride zopet Karlovec v poštev. Ni pa še določeno, kje se bo vršila meddržavna tekma Jugoslavija: Avstrija. Avstrijci seveda ne bodo hoteli tekmovali drugje, kakor v stoletji vodi. To imamo pa samo v zidanih bazenih in ta je seveda zankrat le v Ljubljani. Pa jim bodo tako zopet Slovenci prav prišli.

Na zborovanju veslaške Zveze se je situacija zadnji hip obrnila v korist Splita. Sedež Zveze bo ostal še naprej v Splitu. Rešili so ga ljubljanski sportni klub in pa belgrajski Bob. To pa radi tega, ker belgrajski klubi sami niso bili složni in zbrani klubi niso imeli zaupanja v kandidate iz Belgrada.

V zadnjem času je zopet vprašanje profesionalizma postalo aktualno. Tudi v naši državi hočejo upeljati profesionalizem. Sicer sedaj ni čas za kaj takega. Vendar nam je ljubši odkrit profesionalizem, kakor pa sedanje razmere. Zato tudi v Sloveniji s čistim amaterstvom nikamor ne pridemo. Naravno, da ni misliti v naši državi, da bi upeljali tak profesionalizem, da bi igralci živeli samo od nogometne igre. Misljeno je pač tako, da se bodo izplačevala malenkostne nagrade. Zato bo pa morala in disciplina igralcev večja. K temu vprašanju se bomo še vrnili, ko bo postalo aktualnejše.

V kratkem pride k nam znani nemški smučar Leopold, ki je letos na državnem prvenstvu v Kranjski gori dosegel tako lepe uspehe. Brez dvoma bo Leopold pokazal našim smučarjem marsikaj novega. Norveška šola se je preživela, treba bo vpeljati nekaj novega. Leopold bo ostal pri nas dalj časa in bo vodil treninge naših tekmovalcev. Tudi tekmoval bo na naših prireditvah.

Danes bodo atleti obeh ljubljanskih klubov Primorja in Ilirije, nastopili v običajnem šfatenem teku »Zedinjenec«, ki ga letos priredi Primorje petič. Start bo ob 11 pred pošto, cilj pa pred Narodnim domom. Šfateni teki so bili pred leti zelo popularna prireditve pa so jih po nepotrebnem opustili. Le tek »Zedinjenec« je ostal.

Izšla je nova številka sportnega lista, v kateri je zlasti izbrpno opisan potek rednega zborovanja Plavalne zveze. Zborovanje Plavalne zveze, na katerem se je jasno videlo, da hočejo zatreti razvoj slovenskega plavalnega sporta, nam bo ostal v zgodovini dobro zapisan. Režiserjev tega sportnega škandala tudi ne bomo pozabili.

Miklavžev večer SK Ilirije bo v soboto ob 20 v prostorih hotela »Miklič«. Miklavžev večer Ilirije je med sportniki zelo priljubljena prireditve. ZetietekpzUja dnjeZavexpriZorovrš

Naznanila

Na Jarčevem-Jakčevem večeru v društvu »Krkac« bo jutri ob 8 zvečer pri Mikliču govoril pisatelj Miran Jarc o ozadju svojega romana »Novo mesto«, ki izide v kratkem v založbi Jugoslov. knjigarne, in sicer v obliki izpovedi. Za njim bo predaval slikar Jakac ob spremljevanju godbe jazz »Odeona« svoj film Dolenski. Ves spored bo trajal eno uro. Po sporedu prosta zabava. Vstop vsem prost! Brez vstopnine!

Jugoslovansko kemično društvo, sekcija Ljubljana, odsek za predavanja: V petek, dne 2. decembra bo predaval v kemični predavalnici realke, Vegova ulica 4, gospod prof. M. Rebek o temi: »Poskusi sinteze Wernerjevega sistema«. Pričetek predavanja ob 18, dostopno je vsakomur.

Naročajte »Slovenca«!

Napačna naziranja

Ze neštetokrat napisana rečenica je, da so danes gospodarska vprašanja v ospredju. Zato se s temi problemi bavijo tudi ljudje, ki ne poznajo osnovnih pojmov narodnega gospodarstva. Na drugi strani pa igrajo interesi tako veliko vlogo, da je treba iskati za razna gospodarska naziranja izvor ravno v zagovarjanju interesov posameznih skupin in tudi posameznikov. Ker pa si ni mogoče misliti uspešne gospodarske politike brez razčiščenih osnovnih pojmov, je prav, če se pomudimo nekoliko ob nekaterih izjavah, ki smo jih slišali zadnje čase.

Tako smo nedavno slišali, da je vrednost denarja odvisna od zlate podlage. To naziranje je veljavno le tedaj, če pravilno pojmujejo tudi sedanje vlogo zlata v plačilnih bilancah. Odkar je prenehal veliki tok kapitalov iz ene države v drugo, se saldi v mednarodni plačilni bilanci izravnavajo le še s prometom zlata. Če pa zlata v te namene ni, potem je jasno, da se morajo ti saldi izravnavati na kak drug način. Samo zlata podloga na sebi ne more biti merilo za vrednost denarja, pač pa le v toliko, v kolikor se porablja v mednarodnem plačilnem prometu. Imeli bi lahko na svetu državo z največjo zlato podlogo, toda, če bi ta podloga ostala mirna in se ne bi porabljala za promet, bi se vrednost denarja dotične države odmerjala po drugih vidikih. Dokler je zlato samo nedotakljiva rezerva, ki se ne sme odtujiti, je jasno, da nima nobenega pomena, kar je razvidno tudi iz primera v privatnem gospodarstvu. Če ima kak posameznik kje rezervo, katere ne more oddati, odnosno je ne sme, je zanj pač vseeno, če ima tako rezervo ali je pa nima, ker je pač ne more porabiti.

Zato ne bo odveč, če naše čitatelje spomnimo na to, kaj smo napisali že 5. aprila 1992 v uvodniku »Mislil k valutni politiki«: »Predvsem opozarjajo ugledni gospodarji na brezsenselnost predpisov o odstotnem kritju. To kritje je imelo tedaj pomen,

ko je bil še v obtoku zlata denar in je morala biti zagotovljena zamenljivost bankovcev za zlato. Med tem pa se je denarni promet tako razvil, da tvorijo bankovci sedaj prav za prav le še plačilna sredstva za konsumne potrebe, izplačevanje plač itd. Bankovec ni več denar pridobitnega življenja, ampak je na njegovo mesto stopil ček. Zaradi tega zlata podloga nima prave zveze s obtokom bankovcev, ker služi predvsem za mednarodni promet.«

Naj citiramo še drugo mnenje (datirano 28. septembra letos): »Usodna pogreška je, če kdo misli, da je vrednost valute odvisna od kovinskega kritja. Kritje ima praktično samo pomen kot rezerva za izravnavo viškov plačilne bilance.«

Tem bolj se je čuditi, da se po teh ugotovitvah še najde kdo, ki se drži fikcije o kritju, čeprav je neresnost tega dovolj dokazana. Iz vsega tega sledi, da je velika zmota stavek: »Dokler pa je podana zlata podloga, valuta ne more pasti.«

Ker je bil ravno citirani stavek mišljen za konkretne razmere, je zmoten, čeprav bi se na splošno še dalo reči kaj o kritju. Seveda, če je kritje tako veliko, da z lahkoto delj časa krije primanjkljaje v plačilni bilanci, je tedaj res možno vzdržati kolikor toliko stabilnost deviznih tečajev. Če pa je zlato imobilizirano in ga je komaj toliko, kolikor znašajo zakoniti predpisi, potem je mogoče samo dvojje: ali da je zlato kritje, če se hočemo držati zakonskih predpisov, sterilizirano in praktično ne prihaja v poštev, ali pa se morajo spreminjati predpisi v toliko, da je omogočena poraba zlate rezerve v valutne namene. Seveda bi imela sprememba tozadevnih zakonskih predpisov tudi svoje psihološke posledice, predvsem pri ljudeh, ki ne poznajo pravilno važnih narodno-gospodarskih vprašanj. V splošnem pa prevladuje mednarodna tendenca k znižanju zakonskega minimuma za kritje, do česar so ravno pripomogli preje navedeni razlogi.

Borza

Denar

Dne 30. novembra.

V današnjem deviznem prometu so ostali nespremenjeni Curih, New York in Praga, uvrstili se je edino Amsterdam, nadalje je znatno oslabil London, pa tudi Trst je znatno popustil, in sicer od 294.99 na 293.10. Na curiški borzi je London nadalje padel od 16.60 na 16.42, Milan pa od 26.49 na 26.38.

Odstotek agia je ostal tako v italijanskem kakor v nemškem kliringu nespremenjen.

Na ljubljanski borzi je bil šiling zaključen v zasebnem kliringu po 8.50, v Zagrebu pa je notiral 8.45 denar. Grški boni so notirali v Zagrebu 39—40, zaključeni so bili po 40.

Ljubljana. Amsterdam 2317.07—2328.43, Berlin 1367.08—1377.88, Bruselj 798.02—801.96, London 181.42—183.02, Curih 1108.35—1113.85, New York 5741.59—5769.85, Pariz 225.27—226.39, Praga 170.67 171.53, Trst 291.90—294.30.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 54.831 Din.

Curih. Pariz 20.32625, London 16.42, New York 520, Bruselj 72, Milan 26.38, Madrid 42.475, Amsterdam 209.0375, Berlin 123.5375, Stockholm 90.10, Oslo 84.80, Kopenhagen 85.70, Sofija 3.76, Praga 15.40, Varšava 58.30, Atene 2.85, Carigrad 2.42, Bukarešta 3.385.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje čvrstejša in so deloma tečajji narasli. Promet je bil srednji. Promet je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 400 kom., begluške obveznice 50.000 in 7% Blair 1000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 20 delnic Privilegirane agrarne banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 47—48, vojna škoda 206—209, 8% Bler. pos. 42—45, 7% Bler. pos. 35 do 38, Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. papirji: Priv. agrar. banka 222—228 (229), 7% inv. pos. 46.50—48, vojna škoda 208—208.50 (206, 208), 12. 208—212 (207), 6% begl. obv. 33.25—33.50 (33.50), 7% Bler. pos. 36.50—37.50 (36.75), 7% pos. DHB 42—45. — Delnice: Narodna banka 4100 den., Guttman 95 bl., Sečera Osjek 180—185, Sečera Bečkerek 600 bl., Isis 25 do 30, Trboveljska 147.50—160, Dubrovačka 75—125.

Belgrad. Narod. banka 4250—4300 (4250, 4150), Priv. agr. banka 222 bl. (220, 218), 7% inv. pos. 46.50—47 (47), agrarji 26 bl., vojna škoda 209—210 (210, 207), 12. 208—209 (208.50, 208), 6% begl. obv. 33—33.50 (33.25, 33), 7% Bler. pos. 36—39, 8% Bler. pos. 43 bl., 7% pos. DHB 42 den.

Dunaj. Don. sav. jadr. 63.75, Mundus 58, Alpine 11.35, Trboveljska 18.75.

Žitni trg

Na žitnem trgu je bila danes tendenca za pšenico čvrstejša ter je bilo novo blago, 79 kg težko, zaključeno po 158. Nasprotno pa je cena koruze popustila za eno paro pri kilogramu ter stane času primerno suha 54, umetno sušena pa 64—66.50.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 56 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Chicago. Pšenica: marec 46.375, maj 48, december 42. — Koruza: marec 28, december 22.625. — Oves: marec 17.25, maj 17.75, december 14.75. — Rž: marec 32.25, december 29.25.

Winnipeg. Pšenica: december 44.50, maj 48.625, julij 49.625.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključenih 10 vagonov bukovih testonov.

Slovenjgradec

Nesreča pri delu. Lužnik Simon, lesni prekupevalec v Radušah je rezal na slamoreznici živinsko krmo. Pri delu je prišel z levo roko predaleč v stroj, ki mu je odrezal prste na roki. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici.

Letošnja gradbena dela. Razen Zadržne mlekarne in vzornega Lobejevega hleva, o katerem smo že poročali, so bile izvršene preteklo leto še naslednje stavbe. Ob Kolodvorski poti sta si zgradila nove vile šolski nadzornik g. Miloš Grmovšek in poštini uradnik Valter Šume. Obe vili sta že izgotovljeni in so se stranke že vselile. V Starem trgu je zgradila gđ. Schell leseno enodružinsko hišico in delavec tovarne kos, Franc Pogorelec lično zidano enodružinsko hišo. Tudi ti dve stranki sta se že vselili v nove prostore. Žagar Fr. Smrtnik je na novo postavil svojo enodružinsko leseno hišico, katero je kakor je naš list že poročal, med gradnjo že enkrat vihar podrli. Tvrda Klobasa in Smolčnik je zgradila novo avtogaražo, sedaj pa gradi podaljšek svoje hiše na Slomškovem trgu med župniščem in svojo že obstoječo hišo.

ZA MALO DENARJA!

VAM DA VELIKO VESELJA NAŠ MIKLAVŽ!

NAŠE GESLO JE:

dobra kvaliteta, velika izbira, nizke cene!

I. Potrebščine.

Nogavice:		Pletenine:	
otroške	Din 4.—	otroške vestje	Din 30.—
ženske	6.50	ženske	70.—
ženske močne	9.—	moške	75.—
moške	4.—	moški šali	17.—
moške volnene	10.—	čepice ilc	22.—
		damska garnitura	
		šal in čepica	45.—
Rokavice:		Konfekcija:	
otroške	Din 12.—		
ženske	13.50	damski plašči sport	Din 295.—
moške triko	15.—	„ s kozuhom	450.—
ženske usnjene podložene	65.—		
moške	75.—		
Moško perilo:		Čevlji:	
srajce	Din 24.—	otroški od 21—25	Din 23.—
„ bele	35.—	dekliški od 29—35	55.—
„ barvaste	55.—	deški od 31—39	75.—
spodnje hlače	40.—	ženski špang rjavi in črni	60.—
ovratniki	10.—	„ s krupon podplatom	85.—
kravate	9.—	moški s krupon podplatom	98.—
naramnice	11.—	copate z zaponko za otroke	24.—
		copate z zaponko za dame	32.—
		copate za gospode	42.—
Žensko perilo:		snežni čevlji ženski s bar-	
reform hlače	Din 16.—	žunastim ovratnikom	89.—
srajce dneve	25.—	galoše za gospode	55.—
„ nočne	65.—		
žepni robci	3.—		

II. Darila.

Steklo:		Keramika:	
nastavki za pecivo in sadje	Din 17.50	vaze	Din 7.50, 9.—, 10.—, 15.—
sklede za kompot	14.50	pepelniki	Din 16.—
„ „ 3-d elne	22.—	doze za puder	19.—
„ „ male	3.50		
krožniki za pecivo	3.50	China srebro:	
liker servis	25.50	nastavki	Din 30.—
gardinere	32.—	gardinere	85.—
		bonboniere	55.—
Porcelan:		Taške:	
garnitura za črno kavo	Din 90.—		
„ „ belo kavo	130.—	damske, kombinirane	D n 18.—
„ „ čaj	130.—	„ z ročko	26.—
edilna garnitura za 6 oseb		manikire	25.—
kompl.	390.—	šivalne garniture	65.—
garnitura za sadje	50.—	kovčki	13.—

Velika izbira vsakovrstnih igrač po najnižjih cenah

TRGOVSKA HIŠA
ANT. KRISPER
LJUBLJANA

Štirit rlova ulica 1-3 Mestni trg 26

Ali ste že poravnali naročnino?